

Brassói Lapok

XL. évfolyam
57 szám.

Főszerkesztő:
Szele Béla dr.

Vasárnap
1934. évi március 11

ELŐFIZETÉSI ARAK: Belföldre: postai szétküldéssel postautalványon átutalva, vagy a kiadóhivatal pénztárához befizetve havonként 60 lej. Aki pénzbeszedő megbízott útján fizet, az beszedési díj címén Brassóban további 2 lej, vidéken 6 lej fizet havonta. — Kézbesítési díj havonként 8 lej. — Külföldre negyedévre 300 lej, félévre 600 lej, egész évre 1200 lej. — Magyarországon negyedévre 12 pengő, félévre 24 pengő, egész évre 48 pengő. — HIRDETESEK díja hirdetési oldalon 5 lej, páros (bal) szövegoldalon 6 lej, páratlan (jobb) szövegoldalon 6 lej négyzetcentiméterenként. Hirdetési díjak előre fizetendők. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Brassó, Károly király-utca 56—58. Telefonszámok: kiadóhivatal 82., szerkesztőség 83.

MA: LÁSSUK SZATMÁRT!

Lázasan kalapálják az új Középeurópát

RÓMA
PÁRIS

Budapestet és Bécsset,
Bukarestet, Belgrádot és Prágát dolgozza a dunai államok új gazdasági összefogását célzó olasz javaslat elfogadtatása érdekében

Genf újabb világ gazdasági értekezletet készít elő
London is bejelenti a fegyverkezést, ha a leszerelési szándék végleg csődöt mond

Budapest, március 10
Az olasz-francia közeledés nagyjorderejű politikai cselekménye legfontosabb kérdése ma Európának. A középeurópai államok jelenje szövődik újra és jövője alakul úgy, ahogyan azt most már az egyesült olasz-francia akarat irányítja. A közvetlenül érdekelt államok ideges várakozása és feszültsége teljesen érthető, de érthető Németország és Anglia nyugtalan felügyelése is, hiszen

az olasz-francia irányítás alatt kialakuló új Középeurópa az eddigi hatalmi egyensúlyozódás tényezőit változtatja meg és tolja új irányba.

Arról, hogy Anglia és Németország milyen diplomáciai utakat keres az új helyzetben, még nincsenek jelentések. Lehetséges, hogy ez a két állam, amely féltékenykedéssel nézhet a francia-olasz barátkozás és a közös munka felé, egyelőre még várakozási állásponton marad. Az, amire Olaszország és Franciaország vállalkoznak, nem éppen könnyű feladat. A kisanant államokat és Magyarországot közös nevezőre hozni, a nélkül, hogy a politikai ellentéteket valamiképpen elintéznék, eddig még mindig lehetetlen volt. Anglia és Németország joggal kételkedhet abban, hogy a kísérlet most is csak kísérlet marad.

Az összes dunai államok összefogása nélkül viszont Mussolini terve megvalósíthatatlan, mert a külön olasz-magyar-osztrák gazdasági csoportosulást Franciaország már nem támogatja.

Németország és Anglia tehát figyelnek, mialatt Páris és Róma között egyrészt, Páris és a kisanant fővárosok között másrészt, lázasan folyik a diplomáciai munka s ezzel párhuzamosan Budapest és Bécs nagyon készül arra, hogy a római hármast találkozó a legszebb remények teljesedése lehessen.

A nagy készülődés újabb jelentéseit alább közöljük:

BUDAPESTEN...

A miniszterelnökségen és a szakminiszteriumokban erőteljes munka folyik a római tárgyalási anyag előkészítésére. Gömbös hosszasan tanácskozott Imrédy pénzügyminiszterrel s abban állapodtak meg, hogy a szombati minisztertanács tárgysorozatán csak a római tárgyalások kérdése szerepeljen.

Természetes, hogy a magyar sajtó rendkívüli érdeklődéssel figyeli és kísérel a látható politikai megbojdulást. A Magyarországi sajtó politikai körökben egyre fokozódó érdeklődés mutatkozik meg a római tárgyalások irányában. Jellemző és figyelemre méltó,

hogy Mussolini szinte váratlan sakkhuzását Magyarországon nem vették rosszszéven,

nem értették félre, sőt örvendének neki. Az olasz-francia közeledést elért eredménynek könyvelik el, mert úgy fogják fel a dolgot, hogy most már az olasz-osztrák-magyar együttműködés elől sikerült elhárítani a legnagyobb akadályt, Franciaország ellenszenvét.

Franciaország a kisanant államokon keresztül igyekezett nehézségeket támasztani az olasz terv elé s most, hogy Franciaország szabadkezett engedett Mussolininek a dunai kérdésben s megígérte, hogy hozzájárul mindazokhoz a határozatokhoz, amelyeket Rómában hoznak, az olasz terv keresztülvitelének az útja nagyon is egyenesnek látszik.

És érdekes az is, hogy a magyarorszá-

gi politikai körökben nem igen vetődik fel az a gondolat, hogy a francia hozzájárulás mögött Mussolini engedékenysége keresendő s ez az engedékenység csakis a kisanant államok felé szolgálhat, hiszen Franciaországnak már a kezdet-kezdetén az volt az álláspontja, hogy a dunai államok gazdasági összefogását abban az esetben, ha abban a kisanant államok is megtalálhatják a maguk szerepét, szívesen pártfogolja.

BELGRÁD MÁR BEKAPCSOLÓDOTT A TÁRGYALÁSOKBA

Az újabb jelentések is világosan mutatják, hogy Franciaország a módosított olasz terv alapján megkezdte a kisanant államok megfelelő előkészítését a közös terv keresztülvitelére. A párisi jugoszláv követ, aki fél napon keresztül

tárgyalt szerdán Barthou francia külügyminiszterrel, hazaérkezett Belgrádba s nyomban beszámolt a Barthouval folytatott tanácskozásokról.

Hir szerint, a közeli napokban igen élénk tanácskozás indul meg Páris és a három kisanant állam fővárosi között.

Franciaország magára vállalta a kisanant-államokat, ugyanakkor Olaszország Magyarországot és Ausztriát igyekszik közelebbi vinni a megegyezés lehetőségéhez. Belgrádban mondják is, hogy

Franciaország érezhető nyomást gyakorol a kisanant államokra abból a célból, hogy fogadják el tárgyalási alapul azt az olasz tervet, amelyet Mussolini a középeurópai gazdasági kérdés rendezésére már régebben kidolgoztatott.

A középeurópai gazdasági kérdés rendezésének főbb irányelvei

A tanácskozási vonalak tehát így alakultak ki:

1. Páris és Róma megegyeztek a tervezet közös végrehajtásában a kisanant-államok bekapcsolásának az alapján.

2. Róma-Budapest-Bécs folytatják a már megkezdett tanácskozásokat azon az új alapon, amely az olasz-francia közeledés, illetve megállapodás alapján alakult ki.

3. Páris-Belgrád-Bukarest-Prága megkezdik a tanácskozásokat annak az érdekében, hogy az olasz terv végrehajtásában a kisanant-államok megfelelő szerepet kaphassanak a közöttük és Magyarországgal, valamint Ausztriával között fennálló politikai ellentétek elsimításával.

Mérvadó körökben úgy tudják, hogy a kisanant-államokban megvan a szükséges hajlandóság a közeledésre. Bukarest és Belgrád minden nagyobb akadékoskodás nélkül elfogadja majd francia javaslatra az olasz emlékiratot tárgyalási alappal.

Nehézségek csak Prágával lesznek, végül azonban neki is hajolnia kell, mert így kívánja ezt Franciaország.

Prágának még engednie is kell, mert tőle Franciaország azt várja, hogy politikai engedékenységgel igyekezzék megfelelő hangulatot teremteni maga és Magyarország között.

A bécsi és a párisi lapok a következő sorrendet látják valószínűnek az olasz-

francia terv megvalósítása felé:

Róma megegyezik Magyarországgal és Ausztriával, Páris pedig megegyezik a kisanant-államokkal, hogy valamennyien fogadják el tárgyalási alappal az olasz emlékiratot. Ha ez megtörtént, akkor

össze lehet hívni a dunai államok nagy értekezletét, amelyen aztán tárgyalhatják az összes gyakorlati gazdasági kérdéseket s megteremthetik az annyira szükséges együttműködést.

Vámegységről természetesen nem lesz szó sem összefogó értelemben, sem pedig csoportonként. A cél az, hogy a már meglevő gazdasági és kereskedelmi szerződéseket a kellő összhangba hozzák, a szükséges gazdasági összeköttetéseket kiépítsék s általában megteremtsék annak a lehetőségét, hogy a dunai államok területén kialakulhasson a pontosan összekapcsolódó, gazdaságilag egységes szervezet.

KÉSZÜL AZ ÚJABB VILÁGGAZDASÁGI ÉRTEKEZLET IS

Az olasz-francia elgondolás szerint kialakuló dunai gazdasági együttes aztán már egyöntetűen léphetne fel azon a világ gazdasági értekezleten, amelynek előkészítéséhez most fogott hozzá a Népszövetség főtáitársága.

Genfből már kiküldötték a körleveleket az összes államokhoz, hogy vajjon mit szólnának hozzá, ha a Népszövetség kezdeményezésére új világ gazdasági ér-

tekezlet ülne össze. A Népszövetség szerint erre most már kedvező alkalom van, mert Amerikának is érdeke a gazdasági kérdések rendezése.

A londoni világ gazdasági értekezlet sikerét Amerika rontotta el valutáris okokból. Azóta Roosevelt elintézte a maga külön gazdasági programját, a dollárt újra megrögzítette s így most már Amerika is termékenyen kapcsolódhatna be az értekezletbe. Ez természetesen még csak terv, helyesebben tapogatózás, és lényegileg nincs semmi összefüggése az olasz-francia tervvel, amely ettől függetlenül halad előre a maga útján.

HOGYAN VISELKEDIK CSEH-SZLOVÁKIA?

A prágai baloldali sajtó nagyon aggodalmas. Tegnap még az volt a jobboldali sajtó is: fájdalmas hazafias hurokat pengetett. Ma a jobboldalnál már változott a helyzet. A lapok kezdik látni az olasz-francia megegyezés előnyeit. „Róma felől jobb szelek fújnak” — idézi még a félhivatalos is.

A hivatalos politikai körökben azért még mindig megvan a szükséges tartózkodás. Újra cáfolják azt a hirt, hogy Benes Rómába utaznék. A római tárgyalások nem tartoznak Benesre. Ott Gömbös és Dollfuss tanácskoznak Mussolinivel.

A Vecer így ír: A külpolitikát nem lehet rokonszenvekre építeni. A lap ezzel az osztrák és cseh szociáldemokrácia kö-

Tessék kivágni és eltenni

4. sz. SZELVÉNY

a B. L. márciusi
regény-ajándékára.

1-15-ig sorszámmal ellátott 15 darab márciusi szelvény és 4 lej befizetése ellenében a B. L. minden példányvásárlója megkapja a B. L. ajándékregénytárának 1934 márciusi havi kötetét. — A szelvények és a 4 lej beszállíthatók Bukarestben: a B. L. kiadóhivatalában (Str. Sft. Mina 9), vagy a főbizományosnál („Cosmopolis”, Calea Grivitei 10); Brassóban: a B. L. kiadóhivatalában: mindenütt máshol: a helyi bizományosnál. — Előfizetőknek nem kell a szelvényeket gyűjteniük, a 4 lej befizetik az előfizetési díjjal egyidejűleg, a könyvet ugyanolyan úton kapják meg, mint az újságot.

rőtti ismert kapcsolatokra céloz. A cseh ellenzék viszont igen dühösen rohan ki Benes ellen. A Poledny List, Strbrny lapja megállapítja, hogy a jelentős külpolitikai változások mindenütt külügyminiszterváltozást eredményeznek, csak Benes ragadt oda a helyéhez. Pedig Benes alaposan elvesztette a csatát. Közép-európa egyre inkább kivonja magát a cseh irányítás alól. Ma már nem Prága, hanem Róma mondja a döntő szót. Csehszlovákia sem tehet egyebet, minthogy alárendeli magát Rómának, mert ellenkező esetben talán Berlinnek, vagy éppen Bécsnek kellene alárendelődnie. A helyzet így fordult, ezen már aligha lehet segíteni. Benesnek azonban mennie kell, mert ő vezette idáig a dolgokat.

Benes sajtója magyarázni igyekszik az okokat, amelyek a külpolitikai változásokat kiterőszakolták. Megállapítja, hogy a kormány tisztán látja azt is, engedményeket kell tennie Magyarországnak, ezek az engedmények azonban csak a meglevő cseh törvényeken belül történhetnek s cserébe Magyarországnak is ellenértéket kell adnia a magyar területen lakó tót kisebbségek javára.

VÉGRE EGY ANGOL MEGNYILATKOZÁS

Az angol alsóházban csütörtökön a légügyeket tárgyalták. Baldwin helyettes miniszterelnök szólalt fel s bár nem célzott világosan a fordulat előtt álló európai politikai helyzetre, kijelentései mégiscsak Franciaország és Olaszország felé irányultak.

Baldwin kijelentette, hogy a történelem ellenére sem tartja még egészen eredménytelennek Eden utját. Anglia nem adja fel a reményt, hogy valahogyan dülőre viszi a leszerelés kérdését, hiszen ezzel az európai műveltséget védi.

Amennyiben azonban az angol kormány tiszta szándékai a leszerelés ügyében nem vezetnek eredményre, úgy Anglia kénytelen lesz gondosan ügyelni arra, hogy légi hadereje egyenlő legyen az angol területeket veszélyeztető összes hatalmak légi haderejével.

A SZOVJET ÉS A KISANTANT

A diplomáciai munka rejtett szálai valamilyen közvetett, vagy tekervényes úton mindig összefüggnek.

A Szovjet és a kisantantállamok közötti rendes diplomáciai kapcsolat felvétele például már régen napirenden volt. Legtöbb olyan hírek érkeztek, hogy Tefik Rüsdy bej török külügyminiszter Bukarestbe jön, hogy Titulescuval együtt utazzék Moszkvába. Ezzel egyidejűleg aprólékos szó volt, hogy a kisantantállamok együttesen ismerjék el a Szovjetet jogilag és együttesen vegyék fel vele a rendszeres politikai kapcsolatot. A cseh-orsz kereskedelmi szerződések ügye is emiatt húzódozott, mert a Szovjet a kereskedelmi megegyeztetést az elismeréshez kötötte.

Az új jelentések most azt mondják, hogy

Titulescu csak április elején utazik Moszkvába

s akkor is csak abban az esetben, ha az egészsége megengedi.

A moszkvai találkozón Titulescu végképp nyilvánosan elintézi a besszarábiai kérdést s aztán a diplomáciai viszony felvétele — mindhárom kisantantállammal — nem nyilatkozik utján történik, hanem a követelek egyszerű kijelölése útján.

Titulescu moszkvai útját eddig március közepére tervezte Tefik Rüsdy bej is. Valamiért tehát halasztás történt. A lényeges azonban nem is ez, hanem az, hogy

a prágai Narodny Osvoboreni váratlanul azzal a feltűnésteltető hírrel jön, hogy a cseh kormány és a Moszkva közötti tárgyalások olyan előrehaladott állapotba jutottak, hogy a jövő hét folyamán a nyilatkozásuk elé kerülhetnek s nyomban következhetik utána a Szovjet jogi elismerése és a diplomáciai viszony fel-

vétele Csehszlovákia és Oroszország között.

Csehszlovákia tehát valamiért kingrott a sorból. Nem várta meg, hogy Titulescu mind a három kisantantállam nevében beszéljen Moszkvában, hanem elintézte külön a maga politikai és kereskedelmi dolgát.

Monarchista katonai összeesküvést leplezett le a spanyol rendőrség

Ujra San Jurio tábornok szervezte a katonai puccsot — Miért kellett kihirdetni a szigorított ostromállapotot az egész ország területére

Madrid, március 10.

Az egyik madridi lap nagy feltűnést keltő jelentése szerint a kormány nem is annyira a munkászavargások miatt léptette életbe az ostromállapotot, mint inkább az ellen a tervezett és előkészített katonai puccs ellen, amelyet éppen az utolsó percben sikerült lelepleznie.

A monarchista célkitűzésű katonai puccs szervezője és irányítója az a San Jurio tábornok volt, akit ilyen felkelési kísérlet miatt egyszer már elítéltek. A

tábornoknak a fővárosban és minden vidéki városban megvolt már a szervezete s a sikerben annyira bízott, hogy már össze is állította új kormánya névsorát.

A hatóságok csak a madridi szervezeten tudtak idejében rajta ütni s éppen azért féltek attól, hogy a vidéki városokban az összeesküvők megkísérlik végrehajtani tervüket, miután ellenük már nem volt idő megtenni a szükséges intézkedéseket. Ezért hirdették ki hirtelen a szigorított ostromállapotot.

Rablási kísérlet a zátonyra futott olasz hajón

Hazaszállították a tragikus sorsu matrózok holttestét

Konstanca, március 10.

A zátonyra futott és ketté tört Santoni nevű olasz szénszállító hajót a csütörtökről péntekre virradó éjszaka folyamán rablók támadták meg. A rablók Konstanca város söpredékéből verődtek össze és egy ellopott bárkán közelítették meg a hajóroncsot. A fosztogatók felszálltak a hajó fedélzetére és éppen a raktárak kifosztásához akartak fogni, amikor a hajó őrzésével megbízott tengeri járőr észrevette őket. A meglepett rablók hanyathom-

lok elmenekültek. Hogy az újabb fosztogatási kísérleteket megelőzzék, a hajó őrzését megszigorították.

Bukaresti jelentés szerint a szénszállító hajó szerencsétlenségénél vízbefullt 9 matrózt pénteken délelőtt 10 órakor a konstancai halottasházból a Ginette nevet viselő olasz hajóra szállították, amely pénteken délután négy órakor indul Olaszország felé, hogy Genovába vigye a halott tengerészeket.

Győztek a román pártok Nagyszebenben

A kormány elállott a román többségű időközi bizottság szászokkal való leváltásától

Nagyszeben, március 10.

Csütörtökön este visszaérkezett a fővárosból Regman megyei prefektus, aki tudvaleg azért utazott Bukarestbe, hogy jelentést tegyen a kormánynak a nagyszebeni román lakosság izgatott és felháborodott magatartásáról a város vezetésének a szászok kezébe való visszaadása kérdésében.

A prefektus beszámolója alapján a kormány elhatározta, hogy a választásokig mégsem váltja le a jelenlegi román többségű városi időközi bizottságot az újabban kinevezett szász többségű bizottsággal,

mi több, arról is gondoskodni fog, hogy a választások után is román ember álljon Nagyszeben törvényhatósági város élén.

Ez a hír nagy ujjongást váltott a város

román lakosságának körében, amely ilyenformán teljes győzelmet aratott tüntető és tiltakozó fellépésével.

A szerdai román tömegtüntetéssel kapcsolatban különben a szászok is megmozdultak. Értekezletet tartottak tegnap este. A résztvevők egy része amellett foglalt állást, hogy nem ragaszkodnak többé ahhoz, hogy a város polgármestere szász legyen, viszont voltak olyanok, főleg a hitleristák, akik azt javasolták, hogy a szász lakosság is tünlessen, még pedig a román többségű időközi bizottság ellen azzal, hogy a városban a románok kisebbségben vannak. Az értekezlet után a városbeli szász képviselők Bukarestbe utaztak, hogy közbelépjenek a kormánynál s követeljék a választási egyezmény betartását, amely szerint Nagyszebennek szász többségű vezetőséget ígértek.

Belgrád is elnyulnak a Stavisky-botrány szálai

Ujra egy öngyilkossági kísérlet a Szajna-hidról — Két volt miniszter nem jelent meg a parlamenti vizsgálóbizottság előtt — Hová rejtette el Romagnino Stavisky milliókat érő ékszereit

Páris, március 10.

A Stavisky-botrány ügyében újabb feltűnést keltő esemény hozta lázba Páris közönségét.

A párisi lapok pénteken reggel különkiadásokban számoltak be arról, hogy Remond Hubert hírneves ügyvéd, Stavisky volt titkárának, Romagninonak védőügyvédje, csütörtökön, a késő esti órákban a Solferino-hidról a Szajnába vetette magát.

Az öngyilkosság nem sikerült. Egy matróz az ügyvéd után ugrott s az erősen védekező, illetve támadó ügyvédet valahogyan a partra cipelte, ahonnan aztán mentők szállították

gondos felügyelet mellett a kórházba. Remond Hubert ugyanis mindenképpen meg akart halni s a mentőknek erőszakosan kellett fellépniük, hogy magukkal vilessék.

Az öngyilkossági kísérlet oka ezideig még ismeretlen. A lapok csak találgatnak. Irják, hogy Remond Hubert ügyvédet módfelett elkeserítette az az eljárás, amit a hatóságok nemcsak védenével, hanem vele szemben is tanúsítottak. Pár nappal ezelőtt házkutatást tartottak nála is s általában úgy kezelték, mint Savisky egyik bűntársát. Védenec, Romagnino ellen is egyre újabb és újabb vádakkal jöt-

Sohase vakaródzel

Ne sulyosbítsa a bajt vakaródzás által, hanem vásároljon meg ma egy doboz Cadum-kencőcsöt a gyógyszerésznél. — Azonnali, megkönnyebbülést fog érezni és a gyógyulás rohamosan fog menni. A Cadum kendőcs szuverén szemékiéma, pattanások, sömör, rüh, kiütések, felpeések, karcolások, csalánkiütések, arányerek, pörkők, fejsömör, rágások, sebek, stb. ellen

tek s legutóbb már a Prince bíró ellen elkövetett gyilkosságban is részességgel vádolták.

Érdekes, hogy egy ilyen öngyilkossági kísérlet mennyire meg tudja hatni a sajtót. A párisi lapok általában az ügyvéd védelmére kelnek s kegyetlenül támadják a rendőrséget és a hatóságokat. Vádaskodnak is. Azt írják, hogy tulajdonképpen a rendőrség igyekszik minél titokzatosabbá tenni az ügyet folytonos titkolózásával. Az sem igaz például, hogy az ügyvéd csak este kísérelte meg az öngyilkosságot. Remond Hubert még a délelőtti órákban a Szajnába ugrott, a rendőrség azonban nyomban kezet tett az elkeseredett emberre, estig magánál tartotta s csak akkor adott ki hivatalos jelentést az öngyilkossági kísérletről. Vannak aztán egyéb titkolózások is. A rendőrség szinte mindennap kihallgat egy-két nagyon titokzatos tanút, akinek a kiadót nem árulja el. Így aztán, ha a rendőrség maga is titkolózik, valóban nehéz világosságot deríteni a sötét bűnügyek halmazára.

A CSÖKÖNYÖSKÖDŐ VOLT MINISZTEREK

A parlamenti vizsgálóbizottság csütörtökre Dalimier és Durand volt minisztereket idézte meg kihallgatásra. A két volt miniszter azonban nem jelent meg a bizottság előtt. Arra hivatkoztak, hogy az idézőt nem kapták meg.

A rendőrségi vizsgálat iránya egyebeként most újra visszatért a kémkedések ügyére. A Le Jour szerint Stavisky ékszerei közül mintegy 10 millió frank értékűt sikerült kimenekíteni Londonba, ahol gondosan elrejtették őket. Az ékszerek kimenekítője minden valószínűség szerint Romagnino volt.

Romagninonak ugyanis nagyszerű összeköttetései lehettek Londonban azokkal a nemzetközi kémszervezetekkel, amelyeknek a szolgálatában Stavisky is állott.

Van újabb letartóztatott is. A rendőrség tegnap őrizethe vette a Credit Municipal d'Orleans igazgóját. Ez a közvélemény pénzügyét ugyanolyan alapokon épült fel, mint ama híres bayonnei, amely körül az egész Stavisky-botrány kipattant. A vizsgálat megállapította, hogy a letartóztatott bankigazgató bűntársa volt Staviskynek.

BELGRÁDIG NYULNAK A SZÁLAK

Robbant a Stavisky-botrány már a belgrádi képviselőházban is.

Az egyik ellenzéki képviselő bejelentette, hogy a párisi parlamenti vizsgálóbizottság a lefoglalt csekkszelvények közül ötön ismert jugoszláviai politikusok neveit találta.

A bejelentés óriási vihart kavart. Uzonovics miniszterelnök tiltakozni próbált, de az ellenzéki képviselők kiáltozva kezdték felszoroztatni a többi panamavádat, mire az ülés hangos botrányba fulladt.

— Erős, vérbő, kövér emberek számára a természetes „Ferenc József” keserűviz naponként való ivása a legkisebb erőlködés nélkül könnyű és rendes bélműködést biztosít

Egyetlen éjszaka tizenegy betörést követelt el egy cigánybanda

Nagyvárad, március 10.

A biharpüspöki csendőrség pár nappal ezelőtt rablás miatt letartóztatta Horváth Péter, Fekete Demeter, Lakatos György, Lakatos Andor és Téglás Sándor cigányokat. A letartóztatottakat bekísérték Nagyváradra, ahol már a vizsgálóbíró is kihallgatta őket. A vizsgálóbíró előtt beismerték, hogy egyetlen éjszaka Rontó, Kardó és Félix községben 11 betöréssel lopást követtek el.

350 millió katolikus él a világon

Róma, március 10.

A pápai évkönyv idei számának adatai szerint a világ katolikusainak száma kevesebb 350 millió. Ebből Európában él 201 millió 835 ezer 900, Európa-Amerikában 52,5 millió. Dél-Amerikában 73 millió, Afrikában 5,3 millió. Ázsiában 17 millió a római katolikusok száma.

A világon élő kétféle milliárd lakosságból 19 százalék a katolikus, 16 százalék a konfucianus, 13 százalék a mohamedán, 12,1 százalék a hindu, 10,9 százalék a buddhista, 8,9 százalék a protestáns, 7,1 százalék a skizmatikus, 6,6 százalék az ananita, 4,1 százalék a felekezeten kívüli és 0,9 százalék a zsidó.

Hosszu idő óta nem követtek el olyan gondosan előkészített betörést, mint most Budapesten

Egy mázsa ékszer szállítottak el az éjszakai látogatók a Fischer-féle ékszerüzletből

Budapest, március 10.

A csütörtökről péntekre virradó éjszaka folyamán Budapesten ismeretlen tettesek elkövétték az utóbbi évek legvakmerőbben végrehajtott és legeredményesebb betörését.

A betörők Fischer Lipót ékszerész Rákóczi-úti üzletét látogatták meg. A kitűnően felszerelt, pontos haditerv alapján dolgozó rablók először álkulccsal behatoltak az ékszerüzlet felett levő első emeleti lakásba, ott felbontották a padlót és kötéllel ereszkedtek le az ékszerüzletbe.

Mielőtt azonban ezt végrehajtották volna, gondjuk volt arra is, hogy a ház villany és telefondrótjait elvágják, hogy ezáltal megakadályozzák azt, hogy ész-

revegység őket, vagy a rendőrséget értesíthessék.

A betörők a legmodernebb villanyfúróval estek neki az ékszerüzlet pénzszerényének. Mindannyiuk gumikesztyűvel volt felszerelve és

teljesen kifosztották a pénzszerényt és erősen megdézsmálták a fiókok és a vitrinek tartalmát.

Ez a munka több óráig tartott. A vakmerő és hidegvérű betörők mindent tervszerűen végeztek el. Munkájuk végétével ugyanazon az uton menekültek el, a melyen az üzletbe hatoltak.

Zsákmányuk szinte hihetetlen mennyiségű ékszer és jelentős összeget, kilevő készpénz volt.

A betörők egy mázsa ékszer szállítottak

el zsákokban és kosarakban. Sem munkájukban, sem menekülésükben senki sem háborgatta őket.

A rendőrség első megállapítása az volt, hogy

ilyen pontosan, körülményesen, szakszerűen végrehajtott és ilyen eredménytel járó betörés rég nem volt, nemcsak Budapesten, de Európában sem.

A rendőrség azt hiszi, hogy a vakmerő gaztettet Timár István, az ezelőtt másfél évvel többévi fegyházra ítélt betörő -- aki 1 évvel ezelőtt megszökött és azóta szabálában van -- és társai követték el.

A nyomozás erőlyesen folyik, de semmi reménnyel nem kecsegtet. A betörők semmi nyomot nem hagytak maguk után.

A Lupu-párt beolvadása előtt Mihalache békét akar teremteni a viszálykodó erdélyi vezetők között

Elmaradt a pénteki minisztertanács

Bukarest, március 10.

Pénteken délelőtt 9 órai kezdettel minisztertanácsnak kellett volna lennie, ezt azonban szombat délelőttre halasztották. Hogy a minisztertanács napirendjének külpolitikai részét valóban Titulescu külügyminiszter lakásán tárgyalják-e le, az még nem bizonyos. A külügyminiszter teljesen felépült ugyan, de orvosi tanácsára nem hagyhatja el lakását s valószínűleg ott fog beszámolni a külpolitikai helyzetről s különösen a Balkán-egyezmény kihatásairól a kormány többi tagjának.

MIHALACHE KOLOZSVÁRON

A nemzeti-parasztpárt elnöke, Mihalache pénteken reggel Kolozsvárra érkezett. Az állomásról az Astoria-szállóba hajtatott, ahol már várta Vajda és a párt több erdélyi vezető-embere.

A pártelnök hosszas megbeszélést folytatott Vajdával.

A nap folyamán Mihalache behatóan tárgyalt még a párt erdélyi vezetőivel, úgy a Maniu-, mint Vajda-táborból.

A tanácskozások nem csupán a Lupu-párttal való egyesülésre vonatkoznak, hanem az a céljuk, hogy teljes békét teremtsenek a két viszálykodó erdélyi csoport között.

Mihalache igyekszik rávenni Vajdát, hogy válassza a nemzeti-parasztpárt erdélyi tartományi szervezetének az elnökségét.

Délelőtt Maniu is elindult Badacsonyba Kolozsvárra, ahová délután 4 órakor érkezett s azonnal megbeszélésre ült össze Mihalacheval. Arról is szó volt közöttük, hogy mely erdélyi megyékben legyen lupista a szervezeti elnök az egyesülés ki-mondása után?

Ami a Lupu-féle parasztpártnak a nemzeti-parasztpártba való beolvadását illeti, mind a két párt a fővárosba rendelte vasárnap délelőttre megyei szervezeteinek elnökeit, ugyancsak volt és jelenlegi képviselőit.

A vasárnap délelőtt 10 órára összehívott együttes központi bizottsági ülésen jelen lesz Maniu s minden valószínűség szerint már Vajda is.

Az egyesülés végleges formában való kimondását Mihalache a megerősödött párt belső ellentéteinek teljes kiküszöböl-

lésére akarja felhasználni, ami előreláthatólag sikerül is, legalábbis külsőleg.

EGYESÜLNEK A LIBERÁLISOK IS?

A Curentul azt a szenzációt keltő értesülést közli, miszerint a Lupu-pártnak a nemzeti-parasztpárttal való egyesülésével párhuzamosan s bizonyára annak ha-

tása alatt

újabb tárgyalások indultak meg a kormánypárt és Bratianu György pártja között az egyesülés érdekében.

A lap tudni véli, hogy -- miután ezalkalommal mindkét részről jóval nagyobb engedékenység mutatkozik, mint a múltban -- az új egyesülési tárgyalások most a siker reményével kecsegtelnek.

Itt a szerencsés szám: 71.833

Kihúzták az 5 milliós főnyereményt

Bukarest, március 10.

Az osztálysorsjáték péntek délelőtti húzásán többek között

kisorsolásra került az ötmillió lejes főnyeremény is, amelyet a 71.833 számú sorsjegy ütött meg.

A főnyereményen kívül még a következő számokat húzták ki jelentékenyebb nyere-ményekkel:

70.000 lejt nyert -- 42634.

20.000 lejt -- 20857, 53569.

15.000 lejt -- 33536, 52.538, 15.720, 56.748

45236, 16645.

10.000 lejt -- 56387, 46337, 24638, 5709,

59052.

Ezalkalommal is kihúztak még nagyszámú sorsjegyet kisebb nyereményekkel.

Hogy a főnyereménnyel kihúzott sors-jegy boldog tulajdonosa kicsoda, azt el-eddig még nem sikerült megállapítani.

Dr. Groza contra Herbay

A dévai botránypernek a kolozsvári tábla előtt lesz folytatása

Március 13-án játszódik le a Groza-Herbay per második felvonása

Déva, március 10.

Déván csak úgy nevezik, a botrány-per. Arról a becsületsértési perről van szó, amely dr. Groza Péter volt miniszter és Herbay Jenő iparkamarai titkár között folyik, már nem is a bíróság, hanem a nagyközönség előtt.

Néhány héttel ezelőtt beszámoltunk arról a botrányokkal tarkított és mindenképpen izlésteleniségekkel fűszerezett törvényszéki tárgyalásról, amelyben Groza volt miniszter, mint felperes és Herbay kamarai titkár, mint alperes szerepelt. Herbay titkár az egyik helyi

román laphoz egymásután több cikket írt Groza Péter volt kamarai elnök ellen és ezekben a cikkeken nagyképpnek, undorítóknak és beszámíthatatlannak nevezte volt főnökét. Groza sajtópert, illetve becsületsértési pert indított a kamarai titkár ellen. A tárgyaláson aztán Herbay bizonyítani akarta, hogy mindezek a sértő kitételek, amelyekkel volt főnökét illette a kifogásolt cikkben, helytállóak.

Herbayt dr. Pop Justin volt szenátor ügyvéd védte a tárgyaláson, aki szintén régi haragosa Grozának és a törvény-

széki tárgyaláson uriemberek között egészen szokatlan módon igyekezett kitergetni Groza összes magánügyeit, szerelmi eseteit és állítólagos erkölcstelen életmódját, így akarván bizonyítani, hogy azok a jelzők, amiket véden-ce a cikkeken használt, megilletik a volt minisztert.

A törvényszék nem adott helyt a bizonyításnak és nem idézte be tanuknak azokat a hölgyeket, akiknek a felelősség-revont cikkíró és védője szerint érintkezésük volt a „nagyképi” és „undorító” volt miniszterrel.

A tárgyalás, illetve a vádló és véde-kező összecsapása tekintélyes hallgatóság előtt folyt le, ott röpködtek a tárgyalóteremben mindazok a nevek és esetek, amiket a cikkíró és védője felhozhat állításait bizonyítására s így az egész ügy érthető visszatetszést szült sőt „undortkeltő” hatást váltott ki.

— Az ellentétek Groza és Herbay között -- mondják Déván -- abból keletkeztek, hogy Groza elnöke, Herbay pedig titkára volt az iparkamarának: miért kellett tehát Herbayéknak merőben magántermészeti, sőt izléstelen és másokat is kompromittáló dolgokat kitergetni a törvényszék színe előtt? Hát Herbaynak és Pop Justin szenátornak nem voltak soha olyan természetű szerelmi ügyeik, amelyeknek pertraktálása nem volna éppen kíváncsi a nyilvánosság előtt?...

Igy látják a botrányper Déván, ahol a közszereplők nem magánszemélyek, hanem közéleti tényezők.

A törvényszék Herbayt a becsületsértésben bűnösnek mondta ki és kisebb pénzbírságra ítélte. Az ügyet március 13-án fellebbezés folytán a kolozsvári tábla is tárgyalni fogja, amely újabb tanuk beidézését rendelte el.

A dévai botrányper második felvonása tehát Kolozsvárt fog lejátszani és a táblai tárgyalást -- a közismert szereplőkre való tekintettel -- széleskörű érdeklődés kíséri.

Ötszáz erdőkihágási jegyzőkönyv egy hónap alatt egyetlen csiki faluban

Csikszereda, március 10.

Csikmegyében az erdőkihágások száma hihetetlenül elszaporodott. Legfőbb oka ennek természetesen az a nagy nyomoruság, amelybe a székelység került Egyedüli megélhetési lehetőséget a fa adja, a fát tehát lopják, ha másként nem férhetnek hozzá. Legtöbb esetben a saját fájukat lopják, hiszen a lopások java-részt a közbirtokossági erdőkből történnek.

Egyetlen gyimesvölgyi községben az elmúlt tél folyamán 500 erdőkihágási jegyzőkönyvet vettek fel az ellenőrző közegek. Minden jegyzőkönyv néhány napos fogházbüntetést jelent és ezekre menő pénzbírságot. A pénzbírság azonban ismét csak fogságra változik, mert pénz nincs s így az elítéltek inkább „le-ülnek” a kirótt bírságokat is. A csikszere-dai ügyészségi fogházban februárban 90 ember ült erdőkihágás miatt. Ha aztán március elsején április 15-ig az igazság-ügyminiszter fel nem függesztette volna az erdőkihágási büntetések végrehajtását, ma már nem férnének az elítéltek a csikszeredai börtönben.

A helyzet eléggé mutatja, hogy itt olyan jelenséggel állunk szemben, amely nem is annyira büntetést, mint inkább orvoslást kíván. Az erdőlést annyiféle feltételhez kötik, hogy a székelynek akkor is lopnia kell, ha egyébként joga is volna fájához. Engedjék élni őket, hogy ne legyenek kénytelenek kihágásokat elkövetni. Azokat pedig, akik megrögzötten szeretik dézsmálni az idegen fát, ne börtönnel büntessék, hanem közmunkák-ra küldjék ki. A megye utjaira ráférne a javítás, gondozás.

Az Ember tragédiája a szabadban Darvas Lilivel

Budapest, március 10.

A budapesti Mai Nap című ujság hasábjain érdekes beszélgetésről számol be a lap bécsi munkatársa. A cikk egy Reinhardt, az Ember tragédiájának bécsi rendezőjével folytatott beszélgetést közöl s állítása szerint Reinhardt kijelentette, hogy eddigi sikerein felbátorodva, a salzburgi ünnepi játékok mintájára akarja előadatni Madách Imre hatalmas művét. Éva szerepét Darvas Lili fogja játszani.

Hát érdemes volt?

Jaj de nehéz becsületesnek lenni

Négyszer idézett meg tanuként a dési törvényszék saját költségén egy kolozsvári ékszerészt, aki csunyan ráfizetett arra, hogy tolvajt fogott

Kolozsvár, március 10

Nem érdemes becsületesnek lenni!

A fenti sóhajlás ugyan egy kolozsvári ékszerésztől származik, de joggal és méltán szállíthatna belőle, mert tényleg „van benne valami”. A becsületesesség ma már olyan ritka, mint a munkalehetőség, pedig az tényleg szörvénnyosan fordul elő. Voltak idők régesrég, világháború előtt, amikor a becsületesesség ugyszólván mindennapos jelenség volt, nem mint manapság, amikor egy becsületes ember nem mehet végig az utcán anélkül, hogy ujjal ne mutassanak utána.

Már ebből a szempontból sem tanácsos becsületesnek lenni, hátha még az embert ráadásul ide-oda rángatják és költségekre verik miatta. Nem, igazán nem érdemes. Megértem, ha nem kell ráfizetni, de így? Nevetséges!

Különböztetnek szíveskedjenek az egész komédiát meghallgatni, hogy a becsületesesség céltalanságát egyhangulag megállapítsuk.

Ismertessük először talán az előzményeket, amelyek Róth Mátyást, a Vesselenyi-utcai „Orlov” ékszerüzlet tulajdonosát arra késztették, hogy a szokottnál is becsületesebb legyen.

Ugy történt a dolog, hogy az ékszerész egy ismerős urihölgytől jóhiszeműleg aranyláncot vett, ami történetesen lopott holmi volt. Persze, már a hölgy is negyedik tulajdonosa volt a láncnak, amelyből majdnem bilincs lett, mert az ékszerészt a rendőrségre vitték, egy napig ott tartották és erőnek-erőjével orgazdaságot akartak rábizonyítani. Természetesen nem sikerült.

— Na csak — fogadkozott az ékszerész, amikor másnap kilépett a rendőrség kapuján — akadnak ezután egyszer valakire, ki lopott holmit kínál megvételre! Tudom, hogy azonnal felviszem a rendőrségre. Fel én!

Osváth Ottó temesvári péksegéd, aki az utóbbi időben több ékszeret lopott, mint ahány kenyert sütött, nem tudta, hogy Róthnak a fejében milyen gondolatok kavarnak, mert egy 10 ezer lej értékű aranyórát akart eladni neki. Ezernyolcszáz lejért, amit anélkül, hogy az ékszerész alkudozott volna, ezer lejre leengedett.

— Rendben van! — mutatkozott hajlandónak Róth — megveszem az órát, de szeretném, ha látna valamelyik barátom is! Jöjjön!

Azzal karonfogta Osváthot és felsétált vele a rendőrségre. Az ékszeretolvaj csak akkor fedezte fel, hogy hova hozták, amikor az egyik detektív már a zsebében motozott. Nem eredménytelenül, mert egy női karkötő órát, egy arany csipetűt és egész sereg hasonló drágaságot talált benne.

A becsületes ékszerészt elengedték, Osváthot pedig Désre szállították, mert a zsebében talált cseccsebecsek javarészt ott „szerezte”.

Osváth ezzel el is tűnik a színpadról. Héthónapi vizsgálati fogság után (amit nem számítottak a büntetésbe) megkapta a maga három hónapját. Ez éppen tegnap történt.

Annál többet szerepelt az említett hét hónap alatt Róth ékszerész, akit tanú kihallgatásra nem kevesebbszer, mint négyszer idézett meg a dési törvényszék. Annak ellenére, hogy másodszor sem mondhatott egyebet, mint először és negyedszer sem vallhatott másképpen, mint harmadszor, négyszer vonatra ült, hogy Kolozsvárról Désre utazzék. Szükséges megemlíteni, hogy a tulajdonos,

időnkénti távolléte miatt, üzletét sem vezethette rendesen. Mindennek tetejébe Róthnak ez a pendlítés annyi pénzébe került (mert egyizben sem kapott jegyet!), hogy akár azt a bizonyos aranyórát is megvásárolhatta volna...

Tegnapelőtt, minthogy Róth valamelyik közbeeső tárgyaláson nem jelent meg, rendőr állított az ékszerüzletbe, azzal, hogy a „becsületes tulajdonost” gyalog Désre toloncolja. Az ékszerész a rendőrségre szaladt annak érdekében, hogy másnap, saját költségén, vonaton utazhassék Désre, amit kegyesen meg is engedtek neki...

Azt mondja Róth:

— Sajnálom azt a szegény Osváthot. Mennyivel jobban festett, amikor azt az órát akarta rámsózní. Elegáns ruha volt rajta. Most csikos „öltönyt” visel és a haját is leborotválták! Szegény!

Szánalom ide, szánalom oda, Róth ur arcán látszik az elhatározás, hogy nem lesz többé becsületes. Olyan értelemben természetesen, hogy újból tolvajt adna rendőrkézre!

A végén még minden pénze rámenne! Az a sok utazgatás, vasutjegy, étkezés, szálloda, kocsi, sth...

...és az a hajszja, az a sok faggatás, idegcsiklás!

Igazán nehéz becsületesnek lenni!

Nemes Ferenc

Végső izgalmak a konverzió körül

A bankszövetség is törvénytervezetet készített

Nem vizsgálják felül az adósok fizetőképességét

Bukarest, március 10.

A fővárosi bankok szövetsége törvénytervezetet dolgozott ki a végleges adósságrendezésről és azt szombaton vagy legkésőbb hétfőn átnyújtja Bratianu Dinunak, az adósságrendezési törvény megszövegezésével foglalkozó bizottság elnökének. A bankszövetség kéri tervezete figyelembevételét, mert az szerintük a hitelélet kívánalmait is tekintetbe veszi.

A bankok tervezete négyfajta lehetőséget, illetve főszempontot ajánl a kormánykörök figyelmébe:

1. Vagy szállítsák le az adósságokat, 2. vagy osszák be hosszabb időre a törlesztési részleteket. 3. Engedélyezzék a vagyonátadást is, amely már az eredeti Argetoianu-féle adósságrendezési törvényben, amely már az eredeti Argetoianubán?ró is szerepel s amely tudvalevőleg abban áll, hogy a fizetéseképtelenné vált adós minden vagyonát átengedi a hitelezőnek tetszés szerinti értékesítés végett. 4. Vezessék be a bíróságon kívüli egyezséget.

Hogy az adósságrendezési bizottság mit

tart meg a banktervezetből, az kérdéses. Egyáltalán eddig a végleges adósságrendezési törvényről csak kőszá hírek kerültek nyilvánosságra, de a bizottság nem nyilatkozik hivatalosan, sőt a legnagyobb titoktartással kezeli az ügyet.

Biztos egyelőre csak annyi, hogy március 15-ikére a tervezetnek készen kell állania és a kormány még husvét előtt meg akarja szavaztatni a törvényt.

Az Adevurul cikkirójának, Scrutatornak értesítése szerint kormánykörökben főleg azon vitatkoznak, hogy a mezőgazdasági adósságok rendezésénél egyezes kedvezményeket adjanak-e, avagy kategóriákat létesítsenek és vezessék be az adós fizetőképességének megvizsgálását: a városi adósságoknál pedig vitás, hogy hány százalékos legyen az adósságcsökkentés.

Scrutator úgy tudja, hogy végeredményben

a kormány lemond arról, hogy az adósok fizetőképességének kinyomozását kötelezővé tegye és elkülönített csoport

tokat létesítsen a mezőgazdasági adósok között.

Igaz, hogy ezáltal néhány rosszhiszemű adós, aki valójában tudna fizetni, jogtalanul élvezni fogja a törvény előnyeit, viszont a törvénynek egységes és alapos jellege lesz, amit az adósságrendezés körüli rengeteg huzavona után elvár a közvélemény.

Nem könnyű afelett sem határozni, hogy milyen adósságcsökkentést élvezzenek a városi adósok. Ha 20 százalékos kapnak az eredeti tőke és a tőkésített kamatok összegéből, úgy ez nem komoly segítség, hiszen mindenki tudja, hogy a városi kamat évente átlag 20 százalékosra tejt ki. Tehát az adósok lényegében kapnak egy évi kamatelengetést. A radikálisabb kormánykörök éppen ezért az alapszám 25 százalékos elengedését követelik.

Annyi mindenesetre valószínű, hogy a városban nem minden adós, hanem csak az ingatlantulajdonosok csoportja részesül az adósságrendezésben.

Ma nagyon könnyű

A piski csendőrmester letartóztatta és Dévára kísérte a református papot és egy urileányt egy ártatlan Arany-vers elszavalása miatt

Déva, március 10.

A tulzott sovinizmus és türelmetlenség újabb hazaárulási vádat kovácsolt. Az eset megdöbbentő fényt vet arra a kutmérgezésre, amely a megértés és közeledés szellemét minden eszközzel elgáncsolni igyekszik.

Ma reggel csendőrn fedezettel beszállították a dévai ügyészségre Gazda Lajos piski református lelkészt, aji ellen két napon keresztül a csendőrség folytatta le a nyomozást. A lelkésszel együtt egy fiatal leányt, Biki Ilonát is beszállították ugyancsak Piskiről.

Hogy mi a tulajdonképpeni vád a lelkész és Biki Ilona ellen, ebben a pillanatban nem lehet pontosan megállapítani. Ertesülésünk szerint a letartóztatásra az

adott okot, hogy Piskin szombat este teatélyt tartott a református ifjuság és az estélyen műkedvelői előadást is rendeztek. Így többek között elszavalták Arany János „Bajusz” című versét, amely egy ravasz cigánytrükköt énekel meg. A versben a román helyett egyhelyen más megjelölés szerepel. A verset Biki Ilona — noha előzőleg „kóbor cigánylány”-ra javította át a rendezőség — elszólásból eredeti szövegében szavaltta el.

Másnap nemzetgyalázás miatt feljelentést tettek a csendőrségen a lelkész és a szavaló leány ellen és megindult a kihallgatások végtelen sorozata. Nemcsak a rendező lelkészt és szavaló leányt hallgatták ki, de még az iskolagyerekeket is és főleg az iránt érdeklődtek, hogy nem tani-

tottak-e be nekik irredenta verseket és a magyar himnuszot.

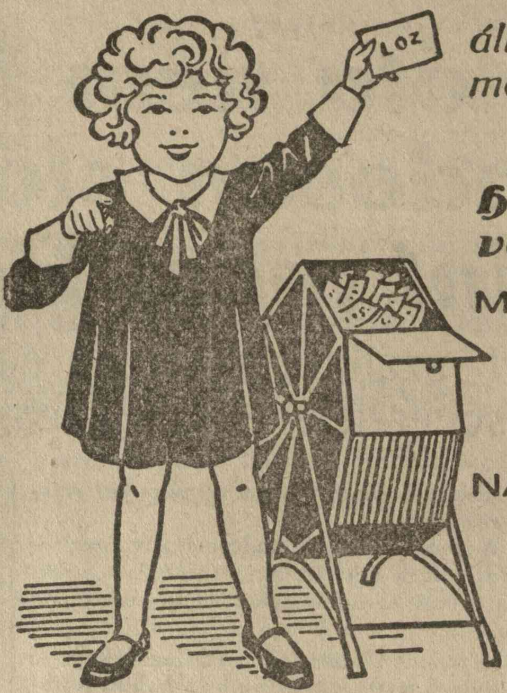
Hírek szerint egy Mortu nevű regáti tanító a hajszja megindítója, aki a fiatal református lelkész kulturtevékenységét az egyházközség és annak fiataljai között ellenséges indulattal figyelte.

Reméljük, hogy a dévai ügyész nem fog olyan nemzeti veszedelmet látni ebben az ártatlan versben és azonnal szabadlábra fogja engedni az ártatlanul meghurcolt lelkészt és a verset szavaló fiatal lányt.

»Bi-Pi« hazament a kórházból

London, március 10.

Lord Baden Powell világlőcserkészt hazaszállították a kórházból Hampshire megyei otthonába. Baden Powell igen jól érzi magát, orvosai pedig kijelentették, hogy rövidesen egészségesebb lesz, mint valaha és semmi akadályja nincs annak, hogy régebbi terve szerint március 29-én kedvelt cserkéseivel hajóutra induljon a Földközi-tengeren.

állami osztálysorsjáték huzása még 1934 március hó 26-ig tart

Még a

huzás alatt is bárki vásárolhat sorsjegyet!

Még mindig megnyerheti az

5,000.000~ Lei

2,000.000~ Lei

1,000.000~ Lei

NAGY NYEREMÉNYEKET IS.

Sőt az utolsó napon

az öt utolsó szám

egy-egy milliót nyer.

Vegye meg, vagy rendelje meg postautalványon szerencsesorsjegyet!

BANCA ILIESCU S. A.-nál CLUJ

Sorsjegyárak: 1/8 Lei 125 — — 1/4 Lei 250. — — 1/2 Lei 500. — — 1/1 Lei 1000. —

Megkezdjük az új játék I. osztályu sorsjegyeinek elárusítását! Siessen szerencse-sorsjegyet megvenni

„FORTUNA” főelárusítónál Brassó, Weiss Mihály-u. 5

Telefon: 3-99

Postai megrendelést azonnal és a legpontosabban teljesítjük.

1/8 sorsjegy ára 125. — lej.

1/4 sorsjegy ára 250. — lej.

1/2 sorsjegy ára 500. — lej.

1/1 sorsjegy ára 1000. — lej.

használat — szerelmesek boldogsága!

HIREK

Előfizetőink figyelmébe!

Mindazon előfizetőinknek, akik nem helyi pénzbeszedő útján szoktak fizetni és előfizetésük f. hó 15-én lejár, a mai napon postautalványt küldtünk ki. Magyar kérjük az illető előfizetőinket, szíveskedjenek ezen postautalvány felhasználásával az előfizetés megújítására szolgáló összeget mielőbb átutalni, nehogy — ennek hiányában — lapunk folytatálagos küldésében megszakítás álljon elő.

M. Hegyi Ilona:

Mai ifju vallomása

Ült a szalón sarkában és szomorúan maga elé nézett. Odamentem.

— Nem iszik egy pohár bort? — kérdeztem.

— Köszönöm, — felelt udvariasan, — inkább táncolok.

— Na persze, de nem zárja ki egyik a másikat. Azért ihalna is.

— Nem szeretem a bort. Mindenkinek megvan a maga gusztusa. Az egyik iszik, a másik bridzsel, a harmadik morfinista, én — táncolok. Van olyan is, aki mind egyiket végigcsinálja. Narkotikumok. Ez maradt nekünk, fiataloknak, az életből.

— Na, — próbálkoztam a rendes recept szerint — éppen a fiatalsága adhat reményt magának a jövőre.

Keserűen nevetett.

— Ugy-e maga se gondolja komolyan, amit mondott? Hallgasson ide! Mérnök akartam lenni, de érettségi után véletlenül hozzájutottam egy kis álláshoz. Mondja, eldobhattam volna egy meglevő egzisztenciát valami bizonytalan, majdani diplomáért? Manapság, mikor mindenki azt mondja, köszönjem meg az Istennek, hogy állásban vagyok! Jó példa a két bátyám, akik diplomásan abból tengődnek, amit én keresek. Kilenc órát dolgozom naponként, aztán mert ugynevezett „jóházból való fiú” vagyok, hetenként egyszer meghívom valahova táncolni. Jól megtraktálnak az asztalnál s ennek fejében végig táncoltatom a nőket. A lányt, a mamát, a nagymamát. Főleg az utóbbiakat, mert azért vagyok itt, hogy a hölgyek ne üljenek. És talán jobb is, ha az idősebbekkel táncolok, mert a lányok hiába is tetszenének nekem, én nem vagyok parti és nem leszek az soha.

— Nono...

— És nemcsak, hogy parti nem leszek, hogy nem lesz sohase feleségem, gyermekem, hogy nem fogok háromszobás fürdőszobában lakni, hogy nem megyek nyáron nyaralni, hanem még az a jogom se lesz meg, hogy azon a pályán dolgozzam, amelyikhez kedvem lenne. És így vagyunk majdnem mindannyian, büszkén hivatalos viselő fiatalok. Mindegyikünk mást csinál, mint amihez kedve és ráteremtettsége lenne, feltéve, hogy nem akar éhenveszni.

— Még mindig jobb...

— Persze, még mindig jobb, mint azoknak a helyzete, akik diplomát szereztek és semmit se csinálnak. Mi ezekhez képest megelégedett emberek vagyunk. Jól viseljük magunkat és nem politizálunk. Hallgatunk és türelem. Türelmük a főnök gorombaságait, a fizetés folytonos lecsökkentését, a túlóráztatás szaporodását, türelem, mert még egyelőre lehet feszíteni a dolgot.

— De meddig? Tudja, hogy már napok óta egy kis hirre gondolok, amit valahol olvastam. Franciaországban egy férj megölte a feleségét. — Miért tette? — kérdezte a bírő. — Nagyon rossz asszony volt. — mondta a férj és egy csomó tanuval bizonyította, hogy a felesége elviselhetetlenül tette az életét. — De mégis, — kérdezte tőle —, de mégis, mi volt szörnyű tetteinek közvetlen oka? — Akkor aztán a gyilkos elmesélte a bírónak, hogy egy mozinál voltak alkalmazva mindketten. A végzetes délután amerikai mogyoróhéjjal volt teleszórva a mozi padlója. — Seperd fel, — mondta az asszonynak. — Nem — ellenkezett a feleség. — Erre megdühödtem, — mesélte a férfi, — éreztem,

A BRASSOI TURISTA EGYESÜLET

IDŐJÁRÁSJELENTÉSE

A jelentés kelte: 1934. március 8. délután 6 óra, Nagykőhavas.
Hőmérséklet: plusz 1 fok.
Felhőzet: boros, hóra hajló.
Hőmagasság: 40—60 centiméter.
Hőminőség: fagyos.
Szél iránya: északi, gyenge.
A Kárpát-egyesület jelenté március 9-én reggel: A Schuller ma éjszaka 5—7 cm. friss hó esett.

— Időjárásjelentés. A budapesti idővizsgáló intézet jelentése szerint a szél gyengül, az éjjeli lehülések azonban nagyobbak lesznek. A nappalok változatlanul melegek s helyenkint kisebb esők is lehetségesek.

Konkurrens akadt a lochnessi szörnyetegnek is. Egy élelmes franciaországi fürdőhely sürgősen kreált magának egy szörnyet, közvetlenül a csőd előtt, pont a tizenkettedik órában. Azelőtt az ilyen fürdőhelyek női zenekarral és telepátiás fenoménákkal próbálkoztak, ma a szörny az utolsó ütőkártya. Mondják, hogy új fürdőprospektusok készülnek, ahol a kiesfekecsü tájhoz, ötszöri étkezéshez szörnyet szerpároznak. Az új szörny határozottan tultesz az elődjén és még förtelmesebb, még ijesztőbb. A déli klíma jól tesz rulságának. Muszáj valami új slágerrel kijönni, valami szörnyattrakcióval manapság, amikor az emberek oly fáradtak, hogy a szépségeket már nem hisznek, amikor a viruló, lélegző, palóságnak semmi hitele nincs. Muszáj valami kétségbeesetten csúnyát kispeklálni, hogy előke-rüljenek a megbujt pénzek — valami förtelmesen rondát, melynek nyomán egzisztenciák fakadnak, munkaalkalmak rügynének, kenyerek teremnek a délszaki növényekkel díszített herpadt üzemből, ahol facér pincérek, konyhafiúk és hotelportások üres gyomra korogta világra az újabb szörnyet. Nem véletlen, hogy az európai szépségkirálynők pingált mosolya után csak egy ilyen ősszállatnak van jövője.

ISMÉT FELTÁMAD A VILÁGGAZDASÁGI ÉRTEKEZLET?

R. Washburn Child-et, az Amerikai Egyesült Államok kormányának a megbízatással küldi európai körútra, hálha meg tudná teremteni a csődbejutott londoni világgazdasági értekezlet folytatásának lehetőségét.

— Meghalt Varjasy Lajos Arad volt polgármestere. Aradról jelentik: Varjasy Lajos volt aradi polgármester ma reggel, rosszul lett és szívizélhűdés következtében meghalt. Varjasy Lajos Arad társadalmának egyik ismert és közszerepetben álló tagja volt, aki a világháború alatt és az ezt követő nehéz időkben irányította a város ügyeit. Fia, Varjasy Lajos dr., a Károlyi-kormány alatt a város kormánybiztosa volt, nevét a híres Juhos-perrel kapcsolatban Erdélyszerte emlegették.

— Nemcsak a menyecske, hanem az áru és készpénz is eltűnt. Csikszeredáról jelentik: Nem mindennapi eset játszódott le Csikszérvén. Néhány hónappal ezelőtt Kuna Sándor ottani mézárós segédet vett maga mellé Imre Lajos személyében. Nem sejtette, hogy a szemrevaló legény rövidesen össze fogja kuszálni családi életét. Rövidesen szüttogni kezdtek a fakuban, hogy a mézárósegény gazdája takaros asszonyával tulságos jóviszonyba került. A mitsemsejtő mézárósmester három hónappal ezelőtt jószágbeszerzésre indult. Mialatt üzleti ügyei után loholt, asszonya segédjével öszszecsomagolt és egy hatalmasan megterhelt szekérrel Gyimesbükkbe költöztek. A hazaérkező mézárósmester megdöbbenve tapasztalta, hogy távollétében valóságos kiürítették a lakását. A megszökött menyecske magával vitte 8 ezer lej készpénzt, 5 ezer lej értékű ruhásműjét, 180 kiló szalonnát, 30 kiló zsírt, két mázsa kenyérlisztert, másfél mázsa zabot és

hogy tovább nem bírom, előrántottam revolveremet és lelőttem.

— A közvetlen ok legtöbbször egy ilyen marhaság — mondta keserűen és mégis felhajította a pohár bort. — De addig is izsom és táncolok, bár a bort utálom és a nők közül is csak azzal merek táncol-

— Megtörtént a „nagy esküvő.” Stockholmból jelentik: Az itteni lapok oldalas cikkeiben számolnak be Sigvard herceg londoni esküvőjéről. Az „Afton-bladet” című lap megállapítja, hogy az ifjú pár olaszországi nászútra ment. Nizzában azonban kiszállt és a herceg bemutatja „rangon aluli” feleségét Nizzában időző nagatyjának, Gusztáv királynak. — A goromba albértek, Kolozsvárról jelentik: Butyka Sándorné Deák Ferenc-utca 7. sz. alatt lakó koros unasszonynak albérlei, Catnariu Pál és Domşa Mihály cipész már hosszabb idő óta nem fizettek. Amikor a háziaszony a késedelmeskedő lakókat fizetésre szólította fel, az albérlelők súlyos sértéseket vágtak Butykáné fejéhez. A járásbírósg má foglalkozott a becsületsértési ügygel, amelynek során a goromba lakókat fejenként 3—3 ezer lej pénzbüntetésre ítélték. Mindketten fellebeztek.

ABLAK

két mázsa árpát. Tehát a szerelmesek a rossz napokra is felkészültek, sőt Gyimesen nyomban mézárószéklet is nyithattak, hogy megélhetésük elé akadály ne gördüljön. A megcsufolt iparos a csendőrséghez fordult, ahonnan érintkezést kerestek nyomban a gyimesbükki őrsel, amely rövidesen kézrekerítette a megszökött szerelmeseket. Az asszony azt hangoztatta, hogy nem hajlandó férjével tovább együttélni.

— Ki lesz az aradi Magyar Párt új elnöke. Aradról jelentik: Megirtuk már, hogy Barabás Béla a Magyar Párt aradi tagozatának elnöke, magas korára való tekintettel, visszavonul a közéleti szerepléstől. A Magyar Párt az agg politikusnak a párt diszelnöki székét ajánlotta fel, amit ő el is fogadott, de beleegyezését később visszavonta. Az aradi Magyar Párt élére valószínűleg Justh János volt főispán és képviselő kerül.

— Egy fiatal magyar hegedűművészről sikerre Bukarestben. Lang Lili, a fiatal, kiváló hegedűművész, okleveles tanár, e hó 6-án tartotta hangversenyét Bukarestben, a „Pax” klubban, mely alkalommal nívós, értékes műsort állított össze és elsőnek Mozart: D-dúr hegedűversenyét kiváló technikával és kiforrott művészettel interpretálta. A műsor 2-ik száma Veracini Koncert-Sonátája és 3-ik száma Kreisler: Rondino über ein Thema von Beethoven volt. A lelkes közönség szűnni nem akaró tapsal honorálta művészi játékát, a művész pedig ráadásul Bartók Román táncát adta a hála közönségnek.

— A csikszeredai póstán is erősen pengetik a százeleket. Csikszeredáról jelentik: Néhány nappal ezelőtt megirtuk, hogy a kolozsvári posta órák hosszáig pengeti a feladásra odavitt százelejek érepenzket. Ugyálszik a csikszeredai posta sem akar nagyvárosi kartársától elmaradni. Itt is pengetik a százásokat. És pedig olyan eredménnyel, hogy a pénzek tekintélyes százalékáról kiderül, hogy hamis. Nem fogadják el. Köztudomásu, hogy a százások nem egy helyen készültek. Háromféle verés is van forgalomban. Ezek természetesen nem csengenek hajsálnyira egyformán s ez lehet az oka a más pengének. Vagy már anynyi jólsikerült hamisítvány volna forgalomban, hogy minden 5—6-ik százás hamis? Ez elképzelhetetlen s éppen ezért ideje volna a százások körül rendet teremteni. Ne teljék el pengéssel egész életünk.

— A vendéglősné büne. Tudósítónk jelenti: Fechner Bucura gyulafehérvári vendéglősné fiatal cselédlányát prostituálóra kényszerítette, amelynek következtében a szerencsétlen teremtés fertőző bajt szerzett, mire Fechnerné kidobta. A leány feljelentést tett a vendéglősné ellen, akit a törvényszék felévi börtönnel és ezer lej pénzbírsággal sújtott. Az ügy most került a kolozsvári tábla elé, amely a törvényszék marasztaló ítéletét helybenhagyta.

ni, aki nem tetszik nekem. Minek kinyuzam magamát? Na nem igaz?

— Különb — folytatta — ez a téma igazán nem illik a gramofonhoz.

Felkelt és udvariasan meghajolva táncra kért: Engem.

Svábhegyi Szanatórium

(Budapest centrumától 12 percre)

Ideális subalpin klíma, ideális diétás ellátás.

Legnagyobb luxus. — Mérsékelt árak. Kúra, sport, szórakozás.

Egy nyugalalmazott magyar államtitkár hirtelen halála

Budapest, március 10.

Kutkafalvy Miklós nyugalalmazott államtitkár Nyirbátorból Budapestre utazott és Hegedüs Sándor-utcai lakásán szállott meg. Csütörtökön este hirtelen rosszul lett és kórházba szállítása közben meghalt. A hirtelen halál okát még nem sikerült megállapítani. A nyugalalmazott államtitkár mindössze 48 éves volt.

Kutkafalvy Ungoson született s innen került fel Budapestre, ahol állandó lakása volt, bár ideje nagyrésztét nyugalalmaztatása után nyirbatori birtokán töltötte.

A reklámkirály ötletei

Newyork, március 10.

Amerika egyik legérdekesebb alakja volt a nemrég elhunyt Edward Stone, a reklámkirály, akinek népszerű figuráját évtizedek óta ismerte a közvélemény. Még temetését is a legfurcsább külsőségek közt rendezte a halott reklámkirály: egyszerű koporsó feküdt a hatalmas gyászhintón, a kocsi 11 fekete paripa húzta. A lovakat egyesével fogták a kocsi elé s mindegyik paripa aranyujtásos bordó takarót viselt, minden takaróba egy betű volt belehímézve s a betűk sorban egymásután az Edward Stone nevet alkották. A gyász hintó mögött azonban beláthatatlan sorban következtek a legkülönbözőbb cégek reklámautóinak százai. Minden cég, amely valaha üzleti összeköttetésben állt a reklámkirályal, elküldte kocsiját a temetésre s a soffőrök egyáltalán nem ültek bubánatos arccal a volán mellett, mivel az elhunyt végrendeletében fejenként 100 dollárt ajándékozott nekik. Az egész temetés százezer dollárba került. A reklámkirály leghatalmasabb üzleti akciója az azóta szintén elhunyt Edgar Wallace felfedezése volt. Stone szerette a detektívregényeket, sok Wallace-könyvet olvasott s nagy üzleti lehetőségeket látott a híres angol kalandorregényíró műveiben.

— Étvágytalanságnál, rossz gyomornál, bélrekedésnél, renyhe emésztésnél, anyagcsere-zavaroknál, csalánkiütésnél és bőrvizketésnél a természetes „Ferenc József” keserűviz rendbehozza a gyomor és a belek működését s megszabadítja a testet a felgyülemlett rothadó anyagoktól. Az orvostudomány több uttorie megállapította, hogy a Ferenc József víz abszolút megbízható hashajtó.

ben. Összeköttetésbe lépett az íróval, aki akkoriban még meglehetősen szerény viszonyok között élt s megkezdte a hatalmas reklámkampányt.

Igy történt, hogy egy szép napon éktelenül káromkodni kezdtek a newyorki közlekedési rendőrök. Minden forgalmas ponton a közlekedési balesetek egész sorozata játszódott le. Tíz percenként, negyedóránként megakadt a forgalom, mert egy-egy járókelő megjelent az uttesten, kezében könyv, belemerült az olvasásba, nem hederített sem autóra, sem autóbuszra s addig csetlett, botlott a járművek között, amíg egy autó el nem ütötte. Szitkozódó rendőrök, káromkodó soffőrök, jajvicszékáló gyalogjárók köré csoportosult száz és száz helyen az utca népe s az elgázolt ember ilyenkor mindig ugyanazzal védekezett, mint később a rendőrbíró előtt: olyan érdekesítő regényt olvasott, hogy képtelen volt másra figyelni s a bírő kérdésére körülbelül 400 ilyen „elgázolt” gyalogjáró válaszolt: Wallace-regényt olvastam!

A riporterek természetesen oldalakon át foglalkoztak a gázolási járvánnyal, Wallace regényeivel, amelyek így a legszélesebbkörű reklámhoz jutottak. Azt mondani sem kell, hogy nemcsak a járókelők, az elütött áldozatok, hanem a soffőrök is a reklámkirály emberei voltak.

Gáz- és bombamentes pince

A szatmári városi tanács legutóbbi ülésén házépítési kérvényekről tárgyalt és feltűnést keltő határozatot hozott. Nevezetesen elutasította a részletes építkezési tervvel benyújtott kérvényeket mégpedig azzal az indoklással, hogy a kérvényezők által beadott tervekben nem tűnik ki, hogy az építkezések gondoskodtak gáz- és bombamentes pincék építéséről. Hozzátette még a városi tanács, hogy a jövőben csak olyan házak felépítését engedélyezi, amelyekben a fentemlített helyiségek meglesznek.

Az ember olvassa a határozatot és a fejéhez kap. Mi ez a túlzott előrelátás? Vagy talán nem is olyan túlzott. Lehet, hogy a városi tanácsnak van igaza. Lehet, hogy mire a házak felépülnek, a lakók megházasodnak, beköltöznek és megkezdnek békés polgári életüket, máris szükség lesz a gázpincére és a bombamentes fedezékre.

Hamarabb, mint a fürdőszobára. Óvatos és tehetős családapák már most gondoskodnak arról, hogy a pince, amelyikbe majd egy gáztámadás vagy egy bombavető repülőgéppel elől kell meghúzódnok, minden kényelemmel el legyen látva. Közismert uzsorások a páncélpénzszekrényeket egyenesen a pincében építetik fel. Vannak, akik konyhát akarnak építtetni a pince mellé és éléskamrát. Elvégre a technika mai haladása mellett el lehetünk készülő a sorozatos gáztámadásokra is. Rádióra is szükség lesz, hogy az ember legalább a megszokott hangszórókat se nélkülözze.

Ha így halad — talán egy-két év múlva — már mozikat és színházakat építenek majd a házak alá. Ha ugyan addig nem lesz késő. Mert a dolog — mint a szatmári városi tanács határozatából kiviláglik, — egyre sürgősebb.

Nemsokára a föld alá szorul az életünk. Ma még csak a pince építése kötelező. Ma még csak a pince, mint gáz- és bombamentes fedezék kerül a föld alá, de holnap már az ebédlő, a háló, a nappali is odakerülhet. Az iroda is. Az egész élet is.

Nem csodálkozunk, ha fiatal és házasodni készülő szerelmes párok a jövő héttől kezdve már így keresnek a kiadó lakások hirdetésű rovatában a szerelmes felesknek való helyet:

Keresünk két szobás, gáz- és bombamentes pincével ellátott uri lakást. Lehet fürdőszoba is.

A fürdőszoba nem okvetlenül fontos. Sajnos, anélkül még adnak építkezési engedélyt, de gáz- és bombamentes pince nélkül nem.

Hiszen a fürdőszoba csak a kulturát és a tisztaságot jelenti.

A gázpince, a bombamentes fedezék pedig...

Minék folytatni? Még azt hiszik, hogy az ember izgatni akar, pedig csak tapsolni volt szándékában az előrelátó és bölcs szatmári városi tanácsnak.

Végre egy tanács, amely a jövőbe is lát. Végre egy tanács, amely polgárainak jövőjével, életével és sorsával is törődik.

Bemutatom Ilosvay Lajost

A béke embere. Pap. Apátkanonok és a szatmári Magyar Párt elnöke.

Mindenki szereti és tiszteli. Az ő érdeme, hogy ebben a városban megteremtette a magyar egységet és kiküszöbölte a pártból azt a felfogást, amely felekezetek szerint osztályozta tagjait. Ilosvay Lajost egyként szeretik a katolikus, református és a zsidó vallású magyarok, de tiszteli a város románsága is. Ember és meleg szíve emberré nemesíti papi hivatásában is.

Szatmári piac

Buza 360—365, rozs 200—215, zab 200—210. Az állatvásáron olyan csekély a felhajtás, hogy a mészárosok még a helybeli szükségleteiket sem fedezhették. Nagy forgalom fejtés közben volt. Egy jó fejűs tehén ára 3—5000 lej között váltakozott. Elsősorú sertés 17—19, másodosztályú sertés 16—17 lej kilogrammonként. Hátaslovakban — tekintettel a nagy számú schimbás bevonulóra — óriási a kereslet, az árak 6—12.000 lej között váltakoznak.

Szatmár nem hagyja magát megfojtani

Jelszó: jobb későn, mint soha

Megvolt a nagy népgyűlés. Felébredt a szatmári polgárság és rájött arra, hogy ha a kormány leépítési politikája továbbra is így sújtja Szatmárt, ma holnap már nem marad más, mint a temető. Összegyűltek a városi polgárok és a szakmai érdekeltek és beszéltek. Elsorolták a sérelmeiket. Tisca Emil a Banca Românească igazgatója, az ipari és kereskedelmi kamara megmaradása érdekében szónokolt és hangoztatta, hogy méltánytalan éppen a határmenti kereskedelmi és ipari kamarát megszüntetni. Hiszen Szatmár négy ország külkereskedelmi útjára tartja a kezét. — Azonkívül egy sereg iparvállalat van. Nagy és jelentős iparvállalatok az Unió vagongyár, a Prinz-féle gépgyár, a nagybányai Phoenix kénsvagyár, a nemrég alakult nagykarólyi papírgyár. Ezek az országos viszonylatban jelentős vállalatok kivül itt vannak még a nagybányai bányaiüzemek és itt vannak a szatmári cégek. Szatmár városában a kereskedelmi kamaránál nem kevesebb mint tizenkétezer cég van bejegyezve. Ezeket nem lehet megfojtani és nem lehet halálra ítélni.

Weisz Zoltán azt emelte ki, hogy a szatmári kamara egymagában három

megyének termény, bor, gyümölcs, szőlő, vörösvirág és élőállat feleslegét, tüzelőanyagot és szénát szállít. Csehszlovákiába, Magyarországra, Ausztriába, Lengyelországra és Németországra exportálja, még pedig olyan mértékben, hogy Románia egész termény-exportjának hatvanöt százalékát a szatmári kamara irányítja és Szatmár földrajzi és vasut-hálózati fekvésénél fogva is föltöbb alkalmas erre a szerepre. Tehát nem megszüntetni, hanem fejleszteni kell a szatmári kamarát. Hozzá kell csatolni a Szilágyságot és az Érmelléket, sőt Máramarost is.

Dr. Harcsár Géza és dr. Radu Joan, a mezőgazdasági kamarák védelmében hangsúlyozták, hogy lehetetlen és képzetlen az a terv, amely szerint a kormány Szatmár- és Szilágymegyék mezőgazdait Máramaroshoz akarja csatolni. A szilágysági mezőgazdáknak például kétnapi járóföldre van Máramarossziget, ahová a terv megvalósítása esetén ügyesbajos dolgokkal fordulni kellene.

A munkakamara érdekében Bretter Tibor elnök, Tatorján István ipartestületi elnök és Simtion Aurél tanár tiltakoztak.

Sámuel Ignác a Sfatul Negustoresc nevében fejtette ki azokat az okokat, amelyek a kereskedőket a tiltakozó akcióhoz csatlakoztatták. Dr. Fischer József a vasuti felügyelőség elvitele ellen tiltakozott. Ez különben is fájó sebe Szatmárnak, mert a vasuti felügyelőséget, teljesen ötletszerűen az egyik évben Váradról Szatmárra és másik évben Szatmárról Váradra viszik. A tisztviselők élete már nem áll egyébből, mint csupa költözködésből. Most az lesz a helyzet, hogy ha a felügyelőséget Váradra viszik, akkor az ottani felügyelőségnek ezer kilométerrel is nagyobb vasuthálózatot kell igazgatni.

Szép és impozáns gyűlés volt. Végeztül felszólalt dr. Chereches István polgármester, aki remélte, hogy a tiltakozásnak ezt az impozáns megnyilvánulását Bukarestben is meghallgatják. Suluflu Flavius képviselő szintén jelen volt az ülésen és beszédében megígérte, hogy mindent elkövet a kamarák és a vasuti felügyelőség megmentése érdekében.

Szatmár most vár. Várja, hogy meghallják panaszát, várja, hogy meghallják segélykiáltását. Vajon nem vár-e hiába?

Interpelláció

az összes érdekelt házasságokhoz

Van-e tudomásuk az uraknak arról, hogy a Szamos fenyegetően árad?

Az áradással egyidejűleg egy sereg külvárosi ház lakóival együtt veszélyeztetve van.

Mit szándékoznak az urak tenni?

De gyorsan.

Mert úgy járunk, mint tavaly. Akkor gondoltak csak arra, hogy valamit tenni kellene, amikor a víz telején már asztalok és ágyak megmaradjanak az adóhivatalnak. Ezeknek elvitelére a víz nem illetékes. Felhívjuk figyelmüket erre is. Talán így inkább segítenek.

Tisztelettel:

A SZATMÁRI POLGAROK,
AKIK MEG KINT VANNAK
A VIZBŐL

Szatmár, a csempészáros

Egy elnevezés, amely már elkopott és most váratlanul újjászületett

Régen úgy hívtak bennünket: a csempészáros. Ez akkor volt, amikor a magyar és a cseh határon még ömlött át a selyem, a cigaretták, az élőállatok és amikor minden ügyvéd házára akadt, minden rendőrtiszt azon buzgólkodott, hogy egyszer végre ő is kifogja a zsiros csempészi ügyet, amelynek jutalékából öreg napjára biztosíthatja magát.

Azután jött a válság. A csempészet selymet nem volt aki megvegye. Azok, akik a konjunktúra éveiben Coronast vagy Sphinxet csempésztettek maguknak, örültek, ha megmaradhattak a szerény márkásként.

A csempészeknek befellegzett.

Itt-ott még akadtak apróbb fogások. Néha néha elfogtak egy kis szerencsétlent, aki végső kétségbeesésében már arra is vállalkozott, hogy áthozza a csehszlovák selyemhársnyát vagy azt a néhány tucat fejkendő, amelyen még mindig meg lehetett keresni a negyvenötven százalékos tisztességes hasznot.

De ez már nem volt igazi. A csempészáros megszűnt csempészáros lenni.

Most újra feljött a csempészek napja. Lejjebb ment a cseh korona. Újra kezdődnek a szervez-

kedések. A múlt héten két határon is fegyveres összefutások voltak a csempészek és a gránicások között. Az ügyvédek kezdenek vidámkodni, sőt az egyik szatmári fiskális tegnap meglepetésszerűen megjelent az adóhivatalban és kifizette adóhátralékát. Szóval újra kezdődik.

Meddig tart? Ki tudja?

Annyi bizonyos, hogy a fellendülő csempészipar megint kitermelt egy sereg furcsa megölhetési lehetőséget. Az ál-csempész. Az olyan embert, aki más helyett ül. Rendszerint valami szegény, ducsaládú ember. Ha baj van, előáll és vállalja a fogházbüntetést. Vállalja a csempészetet. Ő volt. Leül a néhány hónapot, rendszer havi fizetést kap érte, kosztot küldenek neki és a családját is támogatják. Az üzlet tehát számára mindenképpen jó. Az igazi csempész pedig vigan szivarozik odakinn. Megmelegült a legfenyegetőbb és legnagyobb veszedelem: a milliós pénzbírságoktól. Megéri tehát neki az a néhány ezer lej, amibe a „strolchmann“ került.

Ez a magyarázata annak, hogy néha csempészáros vádoltan olyanok kerülnek a bíróság elé, akikről mindenki tudja, hogy nem csempészekhez nincs pénzük, de családjuknak még egy kilo kenyérre sem tudnak venni.

Kérem egy szóra...

(Egy szatmári polgár napló-jegyzetei)

Temesvár—Szatmár—Csernovic. A szatmári kereskedelmi és ipari érdekeltségek nyomakodnak akarnak fellépni a CFR igazgatóságánál, hogy a Temesvár—Szatmár—Csernovic vonalat feltétlenül nyissák meg. Remélik, hogy a jogos kívánságuk teljesülni fog.

Tavaszi ébredése. Az egyik elemi iskolában a fiú és leány növendékek között „szerelmi“ összejövetelekről rántotta le a leplet a tanítói kar. Botrányt nem csináltak a dologból. Az érdekelt gyerekek közül néhányat eltanácsoltak az iskolából.

ból. Fontos megjegyezni, hogy a „bűnösök“ nagyrésze egyszobás tömegszállásokból került ki. Csak azt csinálták, ami zsenge koruk óta ezeken a tömegszállásokon a szemük előtt folyt le.

Prefektusválasztásról pletykálnak a beavatottak. Állítólag a fiatal liberális gárda egyik exponense kerül a prefektusi székbe, míg dr. Nistor Aurél a jelenlegi prefektust, közjegyzővé nevezik ki Nagybanjárára.

Nagybanján ugyan dr. Bretcan Lu-

oian a közjegyző, akit még a nemzeti-parasztpárt nevezett ki ebbe az állásba, azonban — mint a liberálisok mondják — kinevezése körül „formahibák“ voltak.

A szatmári színtársulat a Faustot játszotta a héten. A vendégszereplő operabékekesek egyrésze románul, a helyi színtársulat tagjai magyarul és németül énekeltek. A három nyelv szépen megért a színpadon. Sokkal szebben, mint a hogy — mondjuk — egy városi tanácsülésen megért volna.

Itt a rabbi — szent a béke. Grósz David kalapgyáros a zsidó hitközség elnöke, aki pénzt és energiát nem kímélve mégis kierőszakolta, hogy Teitelbaum Joel legyen az ortodox zsidók főpásztora, a rabbi beiktatása után váratlanul és meglepetésszerűen lemondott az elnökségről. Indok: A mór megtette kötelességét, a mór mehet...

Tavaszdíj. Ma holnap a díszes városi parkba is kirakják a székeket. A szegény emberek szórakozása a park. Most mozgalmat indítanak, hogy a város szállítsa le a parki ülőhelyek díját. Már két lej is sok...

Szatmári arcképcsarnok

Az ifjú anya

Őt azután mindenki ismeri Szatmáron. Fialabab mint a leánya, pedig a leánya is gyermek még: alig tízennyolcéves. A leányának udvarlói vannak, de az ifjú mama ezt nem bírja ki és ezért előző leánya gavallérjait. A mama délig alszik, délen megjelenik a korzón és leányával, valamint három-négy gavallérral sétál. Szegény papa otthon korgó gyomorral és éhesen ül. Veszekedni nem mer, mert a papának otthon már régen nincs szava. Ha vendégek jönnek, elküldi hazulról. Savanyu ember a papa és rontaná a társaságot. A papa ilyenkor boldogan megy ki a kávéházba vagy a klubba. A mama délután a szabónőnél van, este kissé elkártyáztat, eltáncolgat és két óra felé, amikor a leánya megszólal, hogy ideje lenne hazamenni, haragosan ripakodik csemetéjére: Ne légy már olyan öreg, hiszen most kezdjük jól érezni magunkat. Ilyen a mama. Mindig bizserog és mindig fiatalabb. Egyre jobban fiatalodik. Lehet, hogy jövőre már csörgővel fog játszani és játék után a papa és a leánya majd tisztába rakják...

Szatmári műkedvelők

Vasárnap délután bevetődttünk egy műkedvelő előadásra. A Katolikus Leányklub rendezte ezt az előadást. Sok ambíció, sok lelkesedés, sok kipróbált arc és szinte szokatlanul sok tehetség jellemezte. Érdemes volt megnézni őket. Néhány nevet idejegyzünk: berencei Kovács Sárika, Pap Kató, Berencei Kovács Piri és Judith, Popovits Pirkó, Szamosy Aranka, Oláh Irénke, Remetyán Kató, Virágh Annus, Dózsa Etus, Merk Dezsőné, Szentpály Iza, Lakatos Magda és Moldován Etus. Egytől-egytől tehetségesek. Megértették azt a sok tapost, amit kaptak.

SPORT-ÉLET

Labdarugás

Kilenc nap alatt öt mérkőzést játszik Unirea Tricolor keleti turáján, mégpedig: Athen március 17 és 19. Isztambul március 23 és Ankara március 25 és 26. Hogy mire jó a csapatot így tulajdonságai Nemzeti Bajnokság teljes szezonja előtt, azt csak az Unirea Tricolor tudja. Megvan a világbajnoki magyar centercsapat — ezt kiáltotta a közönség a Ferencváros tréningjén, ahol Moór szenciációs centercsapatot mutatott.

Az első Amerikában járt európai csapat, a legendás híri angol Corinthian volt. Csekély 18:0-ra győzött New York válogatottja ellen!

FUTBALLISTÁK — „ANGYALBÖRBE”
A Ripensianak egyszerre két játékosát vonta be most katonai szolgálatra: Bindca és Lakatos. A NAC-ból pedig Bodola ölti magára az „angyalbőr”.

A Budai 11 kéri ki Remmert, a NAC Budapestre távozott trénerét. Remmer a Budai játékos lesz.

Bírótanfolyam és az elmaradt őszi mérkőzések lejátszása Kézdivásárhelyen. A kézdívásárhelyi labdarugó terület g. lésén fontos határozatokat hoztak. A megalakulás óta ez volt az első rendes gyűlése az új disztriktnek. Háromszék egyesületeinek megbízottai teljes számban résztvettek, míg a csikmezei egyesületek a járhatatlan utak és a rossz vasúti összeköttetés miatt nem küldhették el megbízottait. A határozatok:

1. Futballbíró-tanfolyamot rendeznek Kézdivásárhelyen.
 2. Az elmaradt őszi forduló is most tavasszal játszák le a csapatok.
 3. A bajnokság nevezési határideje március 25. Ugyanezen a napon sorsolnak.
- Unirea Tricolor—Belvedere 5:1 (3:1). Bukaresti tréningmérkőzés.
- Kibővült a vasárnapi futball-műsor, még pedig így: A CFR-pályán délelőtt 10 órakor Ivria—Spárta tréningmérkőzés, ugyancsak a CFR-pályán 11 órakor: Venus—Cserkészek, 1 órakor: Brasovia—BMTE ifjúsági, 3 órakor: CFR—BMTE.

Jéghokki

A csehszlovák jéghokkibajnokság győztese az LTC Prága csapata lett. A döntőben 6:0 (1:0, 1:0, 4:0) arányban verte a Sláviát.

HÖLGYEK A JÉGKORONGUTÉSBEN

A jégkorongutés sportja annyira népszerű lett, hogy Párisban és Londonban már női csapatok is alakultak, noha a játék padsága miatt a nők bevonásának igen sok ellenzője akadt. Képünkön a londoni női jégkorongutó-csapat kapusát mutatjuk be.

Uszás

KI JAVITOTT EDDIG?
A 100 méteres világrekordon. Ezt a névsort állították most össze abból az alkalomból, hogy Peter Fick megjavította Weissmüller világrekordját. Harminc év alatt mindössze haton javították meg a 100 méteres gyorsúszás világrekordját. És pedig: 1905. Halmay Zoltán magyar 1 p. 05.8 mp. 1910. Daniels 1 p. 02.4 mp. 1912. Bretting 1 p. 02.4 mp. és Kahanamoku 1 p. 01.6 mp. 1918. ugránó 1 p. 01.4 mp. 1920. ugránó 1 p. 00.4 mp. Most jön Weissmüller tízéves: 1922-ben 58.6 mp. 1924-ben 57.8 mp. és 57.4 mp. És most Peter Fick: 56.8 mp.

Korcsolya

Norvégia—Finnország 100.5 — 109.5. Nemzetek közötti gyorskorcsolyaverseny Drontheimban. Az eredmények: 500 m.: 1. Pedersen norvég 45 mp., 2. Evensen norvég 45.3 mp., 1500 m.: 1. Haraldsen norvég 2:22.5 p., 2. Ballangrud norvég 2:23.1 p. 3000 m.: 1. Ballangrud norvég 5:07.8 p., 2.—3. Haraldsen norvég és Ekman finn 5:14.3. 5000 m.: 1. Ballangrud norvég 8:36.4 p., 2. Evensen norvég 8:44.5 p.

Repülősport

ÚJ NŐI VILÁGREKORD
A VITORLAZÓ REPÜLÉSBEN

Hanna Rietsch, a kiváló német vitorlázó repülőnő egy délamerikai versenyen 2 ezer méter magasságot ért el s ezzel új világrekordot állított fel a nők számára a motornélküli repülés terén.

Tenisz

VÉGEZTEK MONTEKARLÓBAN

A montekarlói nemzetközi teniszverseny befejeződött. Az angol Austin győzött. Párosban a csehszlovák pár az első. A döntők eredményei:

Nemzetközi férfi egyes: Austin angol—Stefani olasz 6:1, 8:6, 6:4.

Butler-Cup (férfi páros): Menzel, Hecht csehszlovák—Brugnon, Lesueur francia 6:3, 2:6, 6:4, 6:2.

Asztali tenisz

Brasovia—Sepsiszentgyörgyi Tenisz Klub asztali teniszmérkőzés lesz vasárnap délelőtt 9 és délután 3 órai kezdettel a Gambinus-étteremben.

Turistaság

A Brassói Turista Egyletben élénk tevékenységbe lendültek. A halódó szezión kirándulásain kívül már a tavaszi turák tervén dolgoznak.

A jelentkezésekre vonatkozólag kimondották a turistabizottság ülésén, hogy: 1. a kirándulásokra való jelentkezés kötelező lesz. 2. A kiírt kirándulásokat jó idő esetén mindenképpen — hiányos létszám esetén is — megtartják. 2. Az esetleges elmaradást szombat délután az egyletnél kitett táblán a jelentkezők tudomására hozzák.

Jelmezes, műsoros turista-est a Nagykőhavasán. Jövő hét szombat este fél 11 órakor a BTE a nagykőhavasai menedékházban vidám műsoru jelmezes estét rendez. A műsoron a sok meglepetésen kívül „Dollfuss”, Hacsek és Sajó és más „közismertek” szerepelnek. Műsor után tánc. Kéri a megjelenőket, hogy turista vonatkozású jelmezen vegyenek részt. Belépődíj nincs.

Autósport

Három világrekordot javított Hans Stuck a berlini Avus-pályán. Stuck megjavította a 100 mérföldes, a 200 kilométeres és az egyórás abszolút sebességi világrekordot. Az új világrekordok a következők: 100 mérföldes világrekord 216.875 órákilométer. (Régi világrekord: 214.017.) Ideje: 44:31.4 p. 200 kilométeres világrekord 217.089 órákilométer. (Eddigi rekord: 214.109.) Ideje: 55:16.6 perc. Az egyórás világrekordot 214.064 órákilométerrel 217.110 órákilométerre javította. A régi rekordokat Eyden Anglia tartotta.

HANS von STUCK

Ostrom a világrekordok ellen. A floridai Miamiában májusban az új típusú versenygépekkel sorozatos világrekorddöntésre készülnek.

RÁDIÓ-ÉLET

A hét rádió-műsora

Vasárnapitól — vasárnapig

Vasárnap, március 11

BUKAREST. 18: Könnyű zene. 19: Hírek. 19.15: Könnyű zene. 19.20: Kamarazene. 19.45: Hanglemek. 20: Vallásos előadás. 20.45: Sport. 21: Svájci népzene. 22: Zenekari hgv. 23: Hírek. — BUDAPEST 9.30: Hírek, 10: Protestáns istentisztelet. 11: Katholikus istentisztelet. 12.15: Görög katolikus istentisztelet. 13.30: Zenekari hgv. 15: Hanglemek. 16: Mezőgazdák. 16.45: Közvetítés a koronázási templomból. 17.30: Előadás. 18: Magyar dalok két zongorán. 18.40: Előadás. 19.10: Cigányzene. 20: Sport. 20.15: Tarka est. 22.15: Sport. 22.25: Dalhgv. 23: Dzszez. 24: Kávéházi zene. — BÉCS. 9.05: Reggeli hgv. hanglemek. 12.20: Szimfonikus hgv. 13.40—15: Szórakoztató zene. 16.30: Kamarazene. 18: Hanglemek. 20: Dalok és áriák. 21: Torquato Tasso. 23.15: A bécsi szimfonikusok esti hgv.

Hétfő, március 12

BUKAREST. 18: Vonós négyes. 18.30: Dalhgv. 19: Hírek. 19.20: Zongorahgv.

19.45: Dalhgv. 20: Előadás. 20.20: Hanglemek. 20.45: Előadás. 21: Zenekari hgv. 21.45: Előadás. 22: Zenekari hgv. 22.45: Hírek. — BUDAPEST. 7.45: Torna, hanglemek. 10.45: Hírek. 11: Előadás, hanglemek. 15.05: Katonazene. 14.30: Dalkvintett. 16.30: A rádió. 17: Asszonyok órája. 18: Hegedű hgv. 18.40: Német nyelvlecke. 19.10: Hanglemek. 20: Csevegés. 20.30: Zenekari és hegedű hgv. Vezényel Dohnányi Ernő. Hegedűszólista: Szigeti József. 23.10: Cigányzene. 24: Kávéházi dzszez-zene. — BÉCS. 15: A bécsi szimf. déli hgv. 14.10—15: A hgv. folytatása. 17.55: Zongorahgv. 18.20: Gítár és citerahgv. 19.25: Wagner, „A nürnbergi mesterdalkok” című operája.

Kedd, március 13.

BUKAREST. 18: Könnyű zene. 19: Hírek. 19.20: Könnyű zene. 20: Előadás. 20.20: Hanglemek. 20.45: Előadás. 21: Szimf. hgv. 22: Szimf. hgv. 22.45: Hírek. BUDAPEST. 7.45: Torna, hanglemek. 10.45: Hírek. 11: Előadás, hanglemek. 13: Déli harangszó. 13.05: Kamarazene.

FEJFÁJÁSOK

idegzsába, influenza, rheumás fájdalmak csakis a

Dr. NANU MUSCEL-féle
ANTINEURALGIC

által gyógyíthatók. Eredeti dobozban, mely két kapszulát (ostyában) tartalmaz, fenti eredeti jelzéssel. — Kapható gyógyszerárakban és drogériákban.

14.30: Cigányzene. 17: Gyermekek órája. 18: Hanglemek. 18.50: Francia nyelvlecke. 19.20: Plautsch Wladigerow zeneszerző és zongoraművész szerzői estje. 19.50: Csevegés. 20.30: Mozart: „Figaro házassága” című operája. Később cigányzene. — BÉCS. 13: Népies zene. 13.30: Szórakoztató zene hanglemek. 14.30: Ismert művészek hanglemek. 18.20: Dalhgv. 20: Régi és új tánczenék. 22.30: Dalok és áriák. 23.15: Zenekari hgv.

Szerda, március 14

BUKAREST. 18: Zenekari hgv. 19: Előadás. 19.20: Könnyű zene. 20: Előadás. 20.20: Hanglemek. 21: A 17. és 18. század zongorazeneje. 21.45: Előadás. 22: Dalhgv. 22.20: Hegedűzene. 22.45: Hírek. 23: Kávéház zene. — BUDAPEST. 7.45: Torna, hanglemek. 10.45: Hírek. 11: Időszertiségek, előadás. hgv. 13: Déli harangszó. 13.05: Balalajkzene. 14.30: Az állásnéküli zenészek hgv. 16.30: A rádió órája. 17: Csevegés. 18: Hegedű hgv. 18.40: Magyar költészet. 19.10: Hanglemek. 20.30: Csevegés. 21: Erdélyi művészek estje. 22.30: Külpolitikai szemle. 22.45: Hírek. 23: Veres cigányzenekara. az Ostende kávéházból. — BÉCS. 13: A bécsi szimf. déli hgv. 14.10: A hgv. folytatása. 18.20: Déli osztrák zeneszerzők órája. 20: Osztrák népművészek. 21.45—22.30: Verdi Requiem. 22.30: Hangjáték. 23.15: Orgonahgv. 23.45: Tánczene.

Csütörtök, március 15.

Bukarest. 18: Könnyű zene. 19: Hírek. 19.20: Könnyű zene. 19.50: Előadás. 20.30: Strauss „Cigánybáró” című operettje. — Budapest. 10: Protestáns istentisztelet. 11: Katholikus istentisztelet. 13: Déli harangszó. 13.20: Az operazene hgv. 15: Hanglemek. 15.45: Vonósnégyes és cimbalomhgv. 16: Hgv. közvetítése a Hubay Jenő lakásából. 18.30: Mezőgazdák. 19: Cigányzene. 20.10: Előadás. 20: Erkel „Hunyadi László” című operája. Később szórakoztató zene. — Bécs. 13: A bécsi szimf. déli hgv. 14.10—15: A hgv. folytatása. 18.15: Zongorazene. 18.35: Dalok és áriák. 20.05: Szórakoztató zene. 22: Zenekari hgv. 0.10—1. Hanglemek.

Péntek, március 16.

Bukarest. 18: Zenekari hgv. 19: Hírek. 19.20: Zenekari hgv. 20: Előadás. 20.20: Hanglemek. 20.45: Előadás. 21: Zenekari és zongorahgv. 22: Felolvasás. 22.15: Szimfonikus hgv. 22.45: Hírek. — Budapest. 7.45: Torna, hanglemek. 10.45: Hírek. 11: Előadás, hanglemek. 13: Déli harangszó. 13.05: Kamarazene. 14.30: Magyar cigányzenekar hgv. 16.30: Diákok órája. 17: Csevegés. 18: Tárogató hgv. 18.30: Előadás. 19: Dzszez-zene. 19.55: Sport. 20.10: Szavalt. 21.30: Előadások. 22: Hírek. 22.30: Könnyű zene. 24: Cigányzene. — Bécs. 13: Alpési dalok hanglemek. 14.10: Szórakoztató zene. 14.30: Ismert művészek hanglemek. 18.30: Zongorahgv. 20.05: Tavaszi. 21.45: Katonazene. 23.05: A bécsi szimf. esti hgv.

Szombat, március 17.

Bukarest. 18: Könnyű zene. 19: Hírek. 19.20: Könnyű zene. 20: Előadás. 20.20: Hanglemek. 20.45: Előadás. 21: Zenekari hgv. 22: Előadás. 22.15: Zenekari hgv. 22.45: Hírek. — Budapest. 7.45: Torna, hanglemek. 10.45: Hírek. 11: Előadás, hanglemek. 13: Déli harangszó. 13.05: Hanglemek. 14.30: Szalonzene. 17: Mezők. 18: Dalhgv. 18.30: Levelesláda. 18.50: Az Operaház zenekarának hgv. 20.15: „Adagio” hangjáték. 21: Közvetítés a kecskeméti népszínházról. 22: Hírek. 22.20: Katonazene. 23.40: A Rácz cigányzenekar hgv. közvetítése a Baross-kávéházból. — Bécs. 12.30: Hanglemek. 13: Ismert művészek hanglemek. 13.30: Szórakoztató zene hanglemek. 14.10: A hgv. folytatása. 17.35: Mandolin-hgv. 18: Hgv. 20: Beethoven legnépszerűbb szonátái zongorán. 21.30: Hangjáték. 23.10: A bécsi szimfonikusok esti hgv.

Jorga nagy beszéde a kisebbségi kérdés megoldásáról

A nemes román nemzet nem folyamodhatik gyarmati politikához a kisebbségekkel szemben — mondotta a volt miniszterelnök

Bukarest, március 10.

A szenátus péntek délutáni ülésén Jorga tanár, volt miniszterelnök emondotta a hét elején bejelentett nagy interpellációját a kisebbségi kérdésről.

Mindenekelőtt történelmi visszatekintést vetett a háború előtti Románia kisebbségi problémájára s a Moldovába bevándorolt zsidókkal és az 1907-beli parasztforradalomban való szerepükkel foglalkozva, hol zsidóbarát, hol pedig zsidóellenes megállapításokat tett. Megemlékezett Cuza professzorról is, aki neki egy ideig fegyvertársa volt, s leszögezte, hogy Cuzának sok igaza van, csak az eszközei nem helyesek. A zsidó bérlőknek — úgy mond Jorga, — jobban meg kellett volna és meg kellene huzódniuk, minthogy csak vendégek az országban.

— A nagyipar és kereskedelem nagyrészt most is idegenek kezében van, — folytatta Jorga, — akik gögösek és nem keresik a szorosabb kapcsolatot a román elemmel.

Ezután a bolgár és macedón kérdéssel foglalkozott, majd kijelentette, hogy a bukovinai román parasztság áldoztatá vá lett a világ minden részéből odasereglett idegen bérlőknek. Máramaros viszont a román parasztság palloságos keresztfája. Román és magyar paraszt egyaránt szenved a zsidó elősdiectől. Ez a megállapítás, — mondotta, — nem zsidóellenesség, mert a zsidó faj nemes és tiszteltreméltó, a máramarosi zsidóság azonban csökevény, valami fura galiciai keverék.

Az erdélyi és bánági németsegről szólva, Jorga hangoztatta, hogy meg kell becsülni, de nem szabad engedni, hogy nagynémet politikájával a románság fejére nőjön.

Ami a magyarokat illeti, a magyar paraszt nem sovén, hanem csak a magyar mánásosztály, amely pedig származására nézve nem is magyar s az osztrák uralom alatt németül beszélt. Erdélyben a román és magyar paraszt egyformán nyögött a mánásosztály zsarnoksága alatt. A székelyekkel kapcsolatban Jorga tagadja, mintha azt állította volna, hogy a székeliek elmagyarosodott románok, bár sok köztük a román elem, amely nagyrészt saját nemtörődömsége miatt magyarosodott el. A román állam köteles visszamánosítani őket, annyival is inkább, mert a politikai pártok hibájából a magyarosítás még mindig folyik.

A mócsvidéki nyomort esetelve, a volt miniszterelnök védelmébe vette Siancut, Tischerl Mór gyilkosát. Fegyvernek kellett ugyanis eldördülnie ahhoz, hogy a román vezetők ráeszméljenek arra, hogy nem szabad szövethoznuk a románság vérszopóival.

Utalva Goga idegenellenes beszédére, Jorga hangoztatta, hogy nem elég a vezérigazgatói állásokból kiszorítani az idegeneket, hanem munkát kell adni a tömegnek. Emellett nem lehet négy és fél millió kisebbséget elszakítani, hanem velük együtt kell dolgozni. A nemes román nemzet nem folyamodhatik gyarmati politikához a kisebbségekkel szemben. A román politikuskok eddig csak választótömegnek tekintették a kisebbségeket, s csalfa ígéretekkel hitegették őket. A készülő európai forradalom ellen, amely egész Európát fenyegeti, a románságnak karöltve kell küzdenie a kisebbségekkel, s oda kell halni, hogy a román állam zászlaja körül bizalommal csoportosuljanak az összes állampolgárok. Kiemelte, hogy a kisebbségek az ő kormányzása alatt élvezték a legtöbb jogot. A kisebbségi kérdés megoldása érdekében nem a politikai pártoknak kell tárgyalniuk a kisebbségek politikai pártaival, hanem a román nemzetnek az egyes kisebbségi népekkel. Nem a kisebbségi pártpolitikussokkal kell alkudozni, hanem helyettük az egyházi vezetőkkel, akik inkább képviselik a népet.

Nagy beszéde befejezésekor, amely mély hatást keltett, Jorga annak a véleményének adott kifejezést, hogy a román elem lépjen nemes versenyre a kisebbségekkel s így igyekezzék érvényesülni velük szemben. A román ifjúság elfordult a fizikai munkától s az állam nyakán akar megélni. Menjenek kevesebben az

értelmiségi pályákra s az iparban, kereskedelemben s általában a gazdasági életben igyekezzenek leküzdeni a kisebbségi fölényt.

Jorga interpellációjára Nistor kisebbségi miniszter azonnal válaszolt, szintén hosszabb beszédben.

A KÉPVISELŐHAZ

péntek délutáni ülésén a napirend előtti felszólalások során Andrei volt közoktatásiügyi államtitkár kérdést intézett a kormányhoz, miért tiltja be és koozza el a külföldi lapokat, amelyek a közművelődés ügyét szolgálják. Deleanu georgista

kérdést intéz a közlekedésiügyi miniszterhez, van-e tudomása arról, hogy a konstancai kikötő világítótornyai rosszul működnek s részben ez okozta a Santoni olasz hajó katasztrófáját, közvetlenül a kikötő előtt.

Az egyenes adókról és a globálalóról szóló törvény módosító javaslatának napirendi tárgyalása során Ghelmegeanu nemzeti-parasztpárti élesen bírálja a javaslatot, amely szerinte a kormánypárt és az őt támogató rétegek érdekeit tartja szem előtt s előnyben részesíti adózás szempontjából a nagyipart, nagykereskedelmet és a bankokat.

Az Élet, mint drámaíró, tuloz néha

Megölte hüllenségen ért 62 éves feleségét, aztán megirta végrendeletét és saját maga is öngyilkos lett

Szekszárd, március 10.

A Szekszárd melletti bonyhádi szőlőhegy egyik présházában megrázó gyilkosság, majd öngyilkosság történt. Jung János 64 éves szőlősgazda rövid veselkedés után

agyonverte feleségét. A gyilkosság után az öreg gazda még a legnagyobb nyugalommal megirta végrendeletét, aztán felakasztotta magát.

Az öngyilkos gazda végrendelete mellett érdekes leletre bukkant a rendőrség. —

Megtalálták az öreg gazda, még a múlt év augusztusában írott levelét, a melyben bejelentette, hogy

ha feleségét, valaha hüllenségen éri, végezni fog vele és aztán ő is öngyilkos lesz.

Ugy látszik, az öreg gazda sejtelve nem csalt, asszonya csakugyan hüllén lett hozzá. Ezt bizonyítja legalább ez a gyilkosság és az öngyilkosság. Az ügy szomorú érdekessége: Jung Ádámné, a meggyilkolt asszony, 62 éves volt.

Lényeges változtatások a közigazgatási törvényen

A kormány nevezheti ki az üdülő- és fürdőhelyeknek nyilvánított városok és falvak primárjait

Bukarest, március 10.

A szenátus szakaszonként is letárgyalta csütörtök esti ülésén a közigazgatási törvény módosításáról szóló javaslatot, majd teljességgel megszavazta. A javaslaton több lényeges változtatást végeztek s egy szakasszal kibővítették.

A változtatások közül legfontosabb az, amely szerint a községi tanácsok beiktatását a jövőben nem a prefektus, hanem egy járási, vagy törvényszéki bíró fogja végezni.

Ezenkívül egy egészen új szakaszt is töltek a törvényhez a következő szöveggel:

„A nem megyeszékhely városokban és községekben, amelyekel üdülő-, fürdő- és nyaralóhelyeknek nyilvánítottak s a melyekben ásványvíz van, a primárt és

helyettesét joga van a belügyminiszteriumnak kinevezni, még abban az esetben is, ha nem tagjai a tanácsnak”.

Ez a szakasz lehetővé teszi azt, hogy a kormány a választott polgármestert, vagy községi bíró tetszése szerint kinevezett emberrel váltsa le. Elég ehhez, ha az illető helységet üdülő- vagy fürdőhellyé nyilvánítja. Erdélyben például alig van helység, amelyet szükség esetén ne lehetne nyaraló- és üdülőhelynek deklarálni.

Elfogadták végül még azt a módosítást is, hogy a kormánynak joga van megyei prefektusokká volt minisztériumi igazgatókat és felügyelőket, valamint volt tényleges tiszteteket is kinevezni, még akkor is, ha azoknak nincs meg a törvényben megszabott képzettségük.

Öngyilkos lett Nagyváradon Dénes Sándor dr. gyárigazgató

Idegösszeroppanása miatt megmérgezte magát

Nagyvárad, március 10.

Pénteken kora délután az a hír terjedt el a városban, hogy Dénes Sándor dr., a Léderer és Kálmán szeszgyár igazgatója, öngyilkos lett. A hír nagy részvétel és riadalmat keltett. Popper Ákos dr. öngyilkossága óta nem rázta még meg így öngyilkosság a várost.

Dénes Sándor a Fő-utca 46. szám alatt

lakott pompás hatszobás villájában. Délután 11 órakor a szobaleány horgést halott gazdája szobájából. Bement a többi háziakkal együtt és megdöbbenve látták, hogy az igazgató ájultan hever a diványon. Gyorsan orvosokat hívtak, négy orvos. — Winkler dr., Meer dr., Konrad dr. és Fenyves dr. tartott felette tanácskozássokat és igyekezett megmenteni az élet-

nek mindenféle oltással és szerrel. A mentési kísérletek azonban hasztalanok voltak, Dénes Sándor valamivel 2 óra után kiszívenedett. Amint megállapították, 25 gram méregport vett be, bromurált, lumnált és szenált keverve.

Dénes Sándor szobájában négy bucsulevet találtak. Kettő a feleségének szól, egy a rendőrségnek, egy pedig Schreiernek, a vállalat könyvelőjének. A rendőrségnek szóló cédulán azt kérte, hogy ne boncolják fel.

Dénes Sándor dr. 52 éves volt s egyike a legismertebb és legnevesebb várad em-bereknek. Fia Drutsch K. Ignác porcelánkereskedőnek. Dénes Sándor nagyszereit nevelést kapott hazulról, tökéletes európai volt, aki fiatal korában tevékeny részt vett a Holnaposok megmozdulásában is és személyes jóismerőse volt Ady-nak és a társaság többi tagjának. Baráti köre Budapestre is kiterjedt. Beutazta Európát és szorgalmasan gyűjtötte az ismereteket. A világháborúban bevonult, orosz fogságba esett, majd hazatérve, a Biharmegyei Takarékpénztár igazgatója lett. Később lépett be a Léderer és Kálmán-féle szeszgyár kötelékébe, vezetőállásban. A cég ügyeinek rendezésében igen tevékeny részt vett.

Az öngyilkosság okát illetően ömaga írja egyik bucsulevéleiben:

— Halálos idegkimerültség elől menekültem a halálba. — A városban úgy tudják, hogy a túlfeszített munka és a sok teendő örölte fel idegeit.

Dénes Sándor családjában különben megdöbbentően sűrűn fordult elő öngyilkosság. Anyja, valamint Ödön nevű öccse is önkézükkkel vetettek véget életüknek.

Az elégetett, belíltott és agyonhallgatott német könyvekből könyvtárrá létesítenek Párisban

Páris, március 10.

Romain Rolland vezetésével bizottság alakult „Német szabadságkönyvtár” létesítésére.

Ebben a könyvtárban helyet foglalnak a III. Birodalomban elégetett, belíltott, cenzurázott, illetve agyonhallgatott művek. A könyvtár átveszi a német emigránsok munkáit is.

Ezek az első hívásra több mint 20 ezer kötetet bocsátottak rendelkezésre. A könyvtár egyik részében a fasiszta, másik részében a fasisztaellenes művek foglalnak helyet. Különös gonddal gyűjtik az 1933-iki németországi események anyagát.

Legújabb

A MUNKÁSPÁRT NAGY GYŐZELME A LONDONI KÖZSÉGI VALASZTÁSON

Az angol főváros községi választásain a Labour Party, az angol munkáspárt, fölényes nyereséggel győzelmet aratott. Az eddigi eredmények szerint a munkáspártnak 61, a polgári városi reformpártnak pedig 37 mandátuma lesz, a liberálisok viszont egyetlen mandátumot se kaptak. Még 26 Mandátum sorsa ismeretlen, de valószínűleg ebből is legalább 13 a munkáspárté s akkor 74 mandátummal a Labour Party lesz ura a londoni városi hatalomnak. A londoni tanácsban tudvalevőleg összesen 124 tanácsag van. Nem tartják lehetetlennek, hogy az eredmény kihat az angol belpolitikára is.

UIRA FELLANGOLT A POLGÁRHÁBORU SPANYOLORSZÁGBAN

Gibraltári jelentés szerint az ottani kikötőbe sok menekülő család érkezik Spanyolországból, amiből arra következtetnek, hogy a fiatal spanyol köztársaság ismét komoly megrázkódtatás előtt áll.

Más jelentések szerint Madridban és a nagyobb városokban ismét megkezdődtek a bombamerényletek. Valenciában Barcelonában és Alikantében a szállító munkások már megkezdtek a sztrájkot. Saragossában be kellett zárni az egyetemet, mert a diákok politikai tüntetéseket rendeztek. Barcelona környékén kiraboltak egy főúri kastélyt. Spanyolországban szemmel láthatólag ismét bizonytalan és válságos a helyzet.

Vasárnapi lapok

A B. L. VASÁRNAPI MELLEKLETE

Márciusi ifjúság

Írta: Kovács György

A kétségbeesés a halál jele s a reményesség, mely arany bevonatként csillog az ember napi munkáján és harcain, — a haldoklásból is képes életre támasztani. Egy nemzedék kétségbeesése egy nemzedék halálát jelenti.

Ezt a kétségbeesést pedig szemmel láthatjuk az erdélyi magyarság fiataljainak abban a csoportjában, mely a reakció szolgálatában áll.

Éppen március hónapja igen szerelmes arra, hogy szóvátgyűk ifjúságunk történelmi szerepét. A tavasz minden időkben forradalmunk korszakát rejtegette az emberiség életében. A magyar nép széles tömegeiben, volt idő, amikor kipattantak a tavaszi csírák, melyek napfényt és életet követeltek. Ama nevezetes 1843-as márciusi ifjúság a maga Petőfi Sándorával lendítőkereke tudott lenni a magyar életnek, amely osztrák elnyomás alatt — főúri közvetítésével — jobbágyorsban tengette magát és sorsa parancsolására kirobbantotta a szabadságharcot.

Az ifjúság akkor, életfunkciójához híven, ott lobogtatta a maga erejét és cselekvését a nagy népi tömegek érdekeinek zászlója alatt.

Azóta fordult a világ s ma már odazüllesztett bennünket kisebbségi életünk, amely lereszelt bátorságunkat és elvette cselekvő kedvünket, hogy kopott, öreg subánkba behúzódva hallgassuk a körülöttünk tomboló történelem kegyetlen zenéjét. Ez a történelem nem kiméli az erdélyi magyarság sorait sem. Ide is beharangoz s felrázó visszhangot csal ki azoknak a lelkekből, kiknek köze van az ő népük sorsához.

És az erdélyi magyar ifjúság?

Nincs sehol.

Ki ez az ifjúság?

Kétségbeesése a magyar középosztály agonizálásának természetes folytatódása. Innen nőtt ki, ennek az osztálynak eszmeköri kötöttséget örökölte s cseppet sem akar túllátni azon a szűk horizonton, mely ennek az osztálynak szeméi előtt falként emelkedik s amelyen túl ott volna az a reményesség, mely a haldoklásból is életet támaszt.

Erdélyben alig beszélhetünk reakciónál másabb ifjúságról, mert akik ezen kivül állanak, azok igen kevesen vannak s éppen szétszóródottságuk és üldözöttségük miatt nem tehetik láthatóvá magukat sem személyileg, sem az eszméket, melyeket képviselnek s nem propagálhatják a magyar nép rétegei között, akikért ők vannak s akikért csak ők vannak. Ezt az ifjúságot eddigelé jórészt elszikkasztotta az ő nepe elől az erdélyi magyar közélet, mely haláltáncát járja a magyar parasztság biztos vállain s már-már lecsuszik a megsemmisülésbe, hogy helyébe más, éppen a parasztságnak érdekeivel összenőtt, új építési folyamat induljon meg.

Azt sem hozhatjuk fel lelkiismeretünk megnyugtására, hogy Erdélyben nem volt eddig olyan kezdeményezés és hiányzott közéletünkben az a kritikai hang, melyet az ifjúság magáévá tehetett volna, melyhez az ifjúság — saját és népe jövőjének érdekében — csatlakozhatott volna. Hiszen egyre-másra bukkannak elő a kezdeményezések s itt-ott könyörtelen kritika hangja is feleslegesen politikai életünkkel szemben. De mindez megsemmisülten verődik vissza s legfentebb a kezdeményező érzi következményeit merészségének. A kikiáltott akarat s jószándék visszahullásának pedig megint az ifjúság az oka, mert az ő gyáva-ságának otromba faláról verődik vissza a cselekvés.

Ez mind nem csoda. Nem csoda, mert ez az ifjúság, öntudatlanságából eredő gyáva-sága miatt még mindig, ma is, — amikor körülöttünk forradalmak és ellenforradalmak röszkén lobbannak fel, Erdélyben pedig nyíltan sorompóba állnak a korszerűség ellenségei, hogy akaratuk ellenére, mint levegőbe lőtt rakéta, megvilágítsák a jelenlegi helyzet tarthatatlanságát s a tömegek erejét a helyzet felett, — még ma is, az idő cunyre meg-

Mikes Imre:

A KISVÁROS, ahol a század legnagyobb szélhámossága lezajlott

Az Atlanti-óceán partján, szegény bászok között, akik 500 millió frankot áldoztak Stavisky lángezésének oltárán

Bayonne, március 10.

A kisváros most, hogy a szenális orosz kalandor oly súlyos eret vágott rajta, tehetetlenül, kifosztva, erőtlenség bálul a tengerre. Ha az ember felbandukol az előkelő, hallgatag villanegyedbe, amely álomszerű, hófehér palotákkal és buja, délszaki díszkertekkel húzódik a Pyrenneusok nyulványainak oldalán, ide-tetszik a végtelen óceán. A láthatár ködbevész. A parton, balfelől, apró, fehér pontok és zöld foltok: Biarritz kastélyai, tündöklő szállodái és ligetei. Mindaz együtt, ami ma, a kiválasztottak részére, élv és gyönyörűség.

Szívesek, készségesek, szeretetreméltóak, udvariasak, derűsek ezek a bászok. Szerencsétlenségükben is tele van az utca fütttyel és énekekkel. Macskaszerű gyorsasággal mászák meg a hegyoldal görbe utcáit, fejükön duhaj féloldalsággal a sapka, amelyet nagy szűlöttjük, Jean Borotra, a „repülő bász” tett világszerte közhasználatává. A bécsiek szolgálatkészsége eltörpül a bayonneiek vendégszeretete mellett. Ha egyetlen szót kérdezel, tizen felelnek, huszan kalauzoknak s százan magyarázzák érthetetlen idiomáival a város titkait.

Az „affaire”-ről azonban nem beszélnek. Pedig egymás között egyébről sem tárgyalnak, égeti és marja őket a dolog. Oraszám képesek elálldogálni a törvényszéki fogház unalmas épülete előtt, lesik a vassal bélelt kaput, ügyészek, ügyvédek, fegyőrök processzióját. A párisi lapokat tömeg várja a pályaudvaron, kitépik a rikkancsok kezéből az újságokat, a zürzavaros forgalmu ó-város utcáinak csoportokba verődve fálják a híreket.

Idegennek azonban szót sem. Sérti nemzeti önérzetüket.

Mégpedig nemcsak a bayonneiek önérzetét, hanem az egész bász nemzet önérzetét. Hírigoyen ur például, a biarritzi polgármester, aki egyébként kitűntető

barátsággal fogadott, a legszorosabbra gombolta mellényét abban a pillanatban, mint Staviskyról kezdtem beszélni.

— A bászok nyelve — mondotta, mintha ugyan erről lett volna szó, — a világ legcsudálatosabb nyelve. Költői. Gazdag. Eredeti. S nem rokon semmiféle más nyelvvel sem. A francia éppoly távol áll tőle, mint a spanyol. Talán a japánnal volnánk valami messze családi viszonylatban...

Megkérdezem tőle, hogy a félmilliárd frank milyen mértékben jelent katasztrófát a vidék gazdasági életére?

Átkarol és elragadó közvetlenséggel világoztat fel:

— Tudja, kérem, nem is az a legfontosabb, hogy rokonok vagyunk-e a japánokkal, vagy sem? Hanem inkább az, hogy a mi nyelvünk áll legszorosabb kapcsolatban a léttel. Nem kötik rideg szabályok, mondattani és egyéb kényszerűségek. Csak a mozgás, az élet, a benyomás. Ahogyan kapom az impressziómat, úgy alkotom meg a mondatot. A szemem és a fülem határozza meg a mondanivalóm szerkezetét és nem holmi grammatikai szabály...

Ez minden, amit az „ügy”-ről megtudhat az ember.

A franciák is nagyon szeretik a nyelveket. Másutt megmosolyogják a külföldit, aki kedvesen, bárgyuan dadog és ideitlenül hangszulyoz. Franciaországban megvetik. Nem tudni tökéletesen franciául, ez műveletlenséget jelent. A nyelv csiszolása s gazdagítása közszenvédelem. Csaknem annyira, mint a kerékpár. Ezer újság, tízezer egyesület és millió ember furja-faragja a szavakat és mondatokat.

A bászok még büszkébb a nyelvére.

Sokan azt mondják, hogy ez a nyelv kezdetleges. Huszezer esztendő előtti ősapák, kissé lapított koponyával és némi előreugró állkapcsával sem fejezte ki magát másképpen, mint a mai bászok:

Rosen Alice (Nagyvárad):

Magunkat áltatjuk...

Magunkat áltatjuk: semmit se várunk,
magány a börtönünk, magány a várunk.
Magunkat áltatjuk: nem vágyunk másra,
pár csendes évre és szép elmúlásra.
Magunkat áltatjuk: a Lét során,
tul későn jöttünk, vagy túl korán.

S míg szomjas lelkünkkel tikkadtan vágyunk,
elátkozott sziget magányos ágyunk,
a Lét sötét tikkát kutatjuk busan
s mindent odaadnánk egy csöppnyi jóért,
egy simogató, szerelmes szóért,
tavaszos testünk és mesevőró hülünk.
Míg mások józannak neveznek minket,
mi letagadjuk szegény, könnyes, beteg szívünket,
szegény, beteg szívünket...

érettségében a mi ifjúságunk magyarságunk hivatalos s roszaktag „védbástyáiban” keresi a menedéket. Azokban a bástyákban, melyeket már romokká lőtt az egyre érő idő és korszerűtlenség s az idő folyamában egyre vastagodó gazdasági és szociális erővonalak, melyek még élesebben ütözköznek ki s még biztosabban meghatározhatók kisebbségi helyzetünkben.

Amíg ifjúságunkat a romokba omló ósdi bástyákban látjuk, addig tagadnunk kell ezt az ifjúságot, mert nincs.

Az ifjúság kötelezi magát a mindig másra, mint ami eddig honos volt. Közéletünkben. A nemzedék csak így lehet, kötelezettségek mellett, nemzedék, csak így lehet biztosított az utókor számára, mert különben egyszerűen: nem létezik. Az ifjúság s az a sokat hangoztatott „progresszió” egy kalap alá tartozik — az a progresszió, melyet mindig az adott helyzet határoz meg, Erdélyben kisebbségi helyzetünk. Az a helyzet, mely a gazdasági világrés szorítása mellett többségi nyomással is igyekszik minél

felhabzsolta az impressziókat és ezeknek együgyűségében, hirtelenségében hangoztat hallatott.

A bászok azonban nevetnek ezen az ostoba véleményen. Tudják ugyan, hogy van valami bennük az ősapa nyersességéből. Ragadozóan erősek és lendületesek mindahányan. Az őserdei majom nem ügyesebb, mint egy bász „pelotari”, ha a nemzeti labdajátékban, a pelote-ban az ütőt kezeli. Valamennyi kitűnő ugró, fadarhatatlan futó, szenvedélyes birkózó. A legjobb bikaviadorok. A világ első vadászai.

De emellett árad belőlük a kultúra, a közműveltség.

Ezt a kisvárost, Bayonne-t például, noha mindössze 50 ezer lakosa van, előttük a könyvek, képek szobrok, muzeumok. Belefutolhatna a vidék posványos, intrikás életébe, mint Keleten szokás. Városháza tolvajlások vitáiba ölhetné bele tehetségeit. Ehelyett egyik muzeumba a négy Rembrandt-ot vásárolt (közöttük a csodálatos „Rabbinus”-t). A másikba Grecó-t, Goyá-t, da Vinci-t, Ingres-t. Óriási teremben a bászok festői örök kiállítása.

Az utcákon „makhilá”-t árulnak. Faragott bot. Utánozhatatlan népművészeti termék, csipkeszerűen cizellált műremek, mint egy zenei alkotás, finomabb az olasz mesterhegedűknél.

A külvárosban, amely az Adour partján húzódik, behívják, ha észreveszik, hogy idegen vagy. Korsóban „jurancou”-t készítenek elő. Szeretnek beszélni. Örök hosszat tartó, egyhangú monológok váltják egymást. Mint Szibériában, éjszaka, kirgiz sátrak alatt.

Az ó-városban az ezredéves, kezdőgótikus épületek közterek veszik körül. Szabadság-tér. Egyenlőség-tér. Közdelem-tér. Forradalmi-tér. Nép-lélektan a nevekben. A Sainte Marie-székesegyház mögött emlékmű: kőoszlop urnával. Egy 24 éves diák és egy 27 éves szabólegény emlékére. Meghaltak 1830-ban:

„...jogaink védelmében és szabadságunk győzelméért.”

Egyik vonattól a másikig mindössze 2 óra különbség. A látogató csak futó impressziókat szerezhet.

Estefelé kis kávéházak virágzanak ki Bayonne mellékutcain. Citera szól. Mintha álarcosbál lenne. Nők jávai díszben. A férfiak spanyolos népviseletben, vörössel futtatott tőrrel a fejükön. Vadfojtó, robbanó tánc. Ropogó kasztanyett. S az „izarra” édes szeszparája.

A szüzsies népi és kulturális egyszerűségben könnyedén aratható Stavisky.

Harmincezer lakosból 500 millió!

Utószüretre még most is jó terület. Közép- vagy Keleteurópa bármely iparlovagja életreszóló karriert csinálhat itt még.

A párisi Déli pályaudvarról reggeli 9 óra 22 perckor indul a vonat Bayonne felé.

Mikes Imre

tágabba nyitni a szemünket. Az, hogy ezek a szemek nem nyílnak: kizárólag a mi hibánk. Ha ez a „progresszió” — mely mindig a néprétegek belső életszerkezetéből s annak nyomorúságaiból fakad, — hiányzik az alól a kalap alól, mely az ifjúságot fedi, akkor nincs ifjúság. Mert hiányzik legfontosabb meghatározója: Ezek után nyugodtan kérdezem meg: hol van az erdélyi magyar ifjúság? Hol van? Nem magáért, hogy „generációs” harcot vivjon, hanem az ő népéért.

Hol van a márciusi ifjúság?

Kőrösi Sándor:

A nyelvtisztító mozgalom társadalmi jelentősége

Abhoz a vitához, amely „Köziró-e, vagy publicista” című mintegy öt héttel ezelőtti megjelent cikkem nyomán Révész Gyula nagyváradi kartársam és köztem az Erdélyben is örömdetesen lábrakapott magyar nyelvtisztító- és nyelvművelő-mozgalom indoklása, célszerűsége és jelentősége kérdésében támadt, a közelmúlt hetekben négy figyelemreméltóbb hozzászólás is történt. Révész újabb ellenvetései cikke (Nyelvmagyartörítés, vagy nyelvtörzstörítés?), két beküldött cikk s egy terjedelmes levél.

Lényegileg mind a négy hozzászólás társadalomtudományi, baloldali, pontosabban marxi világnézetből véli felfogni az ügyet s — jóllehet „egyértékt” abban, hogy a köziró írjon világosan, tisztán és mindenki számára érthetően, hogy kerüljön minden olyan idegen szót, amely jó magyar kifejezéssel pótolható, mert hiszen érthetően és világosan írni legelőször kötelessége annak, aki a köz számára ír, — szinte rögeszmésen azt a vádat emeli a nyelvművelő mozgalom ellen, hogy haszontalan szórakozás, fényűzés s csak a nagy, égető „problémák” feledtetésére szolgál, eltereli azokról a közfigyelmet, s általában „a nehezebb küzdelem vonalára helyet a könnyebb elintézés vonalára lép”. Révész meg éppen olyan messze megy, olyan messzire dobja el ismét a súlyt, hogy ezt írja: „En azt hiszem, (miért az „én”?) hogy hetvenmillió élő munkanélküliért érdemesebb harcolni, mint tizenkétezer holt szóért”, már tudniillik magyar szóért. Mert — írja — „még Kosztolányi szerint is mindössze tizenkétezer magyar szó vált munkanélkülivé”. (Révésznek az semmi, hogy a fölösleges idegen szók az átlagember egész szókincsének éppen negyreszörösét szorították ki a magyar nyelvből!)

E merev társadalomtudósok és rögeszmés baloldaliak szerint tehát a nyelvtisztító és nyelvművelő mozgalom harcossai és hívei voltaképpen megátalkodott ellenforradalmárok, mert ezzel a mozgalommal el akarják „kenni”, háttérbe akarják szorítani a valóban életbevágó nagy feladatokat, a példátlan munkanélküliség és a tömegek felszabadításának a kérdéseit. Révész azt tartja, hogy a nyelvművelés csak az törődhetik, akinek „más problémája nincs, vagy ha van, az elől fázva menekül.”

Mindez esupa erőszakolt, hajánál fogva előcibált, gyermekbetegségesen ál-baloldali és szájhósi ellenvetés! Miért? Először is, mert

seha senki közülünk, legkevesebbé szerény személyem, nem tűntette fel központi, mindegyikföldi közügynek a nyelvtisztítást s nem igényelte, hogy kedvéért most már dobjuk sulba az „égető problémákat.” A nyelvművelő mozgalom révén egyikünk sem akar „fázva menekülni” a „problémáktól”, ellenkezőleg: még hatásosabban, közérthetőbben igyekszik azokat üstökön ragadni, tisztázni és megoldásra érlelni. Mi csak azt hangoztattuk és hangoztatjuk, hogy a világos, tiszta és szabatos, értető nyelv most szükségesebb, mint bármikor, a népfelvilágosítás és a népérdekek

erőteljes érvényesítése szempontjából. Nem mondunk sem többet, sem kevesebbet, mint hogy a nyelv tisztántartása, művelése is közügy, egyike a fontos közügyeknek, problémáknak, amivel persze korántsem állítjuk, hogy ez a legégetőbb és legéletbevágóbb. Aki nincs tisztában azzal, hogy a nyelv mennyire fontos társadalmi tényező, milyen fontos eszköze, szerszáma, sőt fegyvere a társadalmi fejlődésnek, az annyit sem ért a társadalomtudományhoz, (ha tetszik, hát a szociológiához és szocializmushoz), mint hajdu a harangöntéshez, bármily hevesen és megtévesztő hangossággal baloldaliaskodik is.

Fogalomzavar és álokoskodás

De még magának a tiszta, hamisítatlan, jól értelmezett marxi társadalomalakító elméletnek az alapvető elvei szerint sincs igazuk az említett hozzászólóknak. Kifogásolásuk, gúncsolásuk, ellenvető és elítélő állásfoglalásuk már kiindulásában is hamis, álokoskodás, aminek nincs köze az igazi, akár a lenini marxizmushoz sem. Ez az elmélet ugyanis nem ismeri az iskolás sorrendszert. Eszerint éppen nem lehet úgy felfogni a kérdést, amint Révész tesz: hagyjuk most a fenébe a nyelv dolgát, törődjünk csak a borzalmas és embertelen munkanélküliséggel, az osztályharcnak, a társadalom megújításának, a tömegek felszabadításának a problémáival. Vagy ahogyan a négy hozzászóló másika fogalmazza ugyanezt: majd a felszabadulás után a tömeg ugyanis kitermeli a maga tiszta, ércszengő magyar nyelvét, — s különben is: mit javítgatjuk a felépítmenyt, amikor tulajdonképpen az alapépítmeny rothadt! — Nos, tudtommal a forradalmak eszmei szakaszában (s ebben leledzik jelenleg a tőkés társadalmi rendszer, általánosságban beszélve), a legéremesebb marxi felfogás szerint sem szabad és lehet időbeli sorrendszert követni megállapítani a leninisták tekintetében, ilyen együgyűen: előbb ezt és azt, aztán azt s majd csak később amazt. Minden társadalmi tényezőnek egyaránt, ha nem is egyforma mértékben, figyelmet kell szentelni, nem időbeli sorrendben, hanem egyidejűleg, legfeljebb bizonyos fontosságbeli megkülönböztetés szerint. Nem hanyagolható el ennél fogva a nyelv ügye sem, mert ez az egész társadalom szellemi, sőt anyagi életének is igen fontos tényezője, hiszen általa érintkezünk és hatunk

egymásra. Nincs világnézet és társadalmi törekvés, amelynek szempontjából közömbös volna, hogy a lehető legközelebbi, legvilágosabb és legkifejezőbb-e a nyelv, amelyet használunk, vagy sem? Amint hogy nem lehet közömbös még a legcéltudatosabb és legrámenősebb forradalmárok és ellenforradalmárok szempontjából sem az, hogy piszkos, egészségtelen levegőt kell-e szívnunk és zagya, fertőző, mocskos vizet iszunk-e? Alá fogja fel a társadalmi harcot, hogy: mit nekem a levegő, a víz és a — nyelv tisztasága, nekem csak a gazdasági és társadalompolitikai „alapépítmeny” a számottevő, az elárulja, hogy csak nagyhang, hadonászó, szószátyár ember s fogalma sincs éppen a társadalomtudomány lényegéről, még kevésbé a marxizmusról, amelyet képviselni vél. A társadalomalakító küzdelem terén a fő és legfontosabb cél és eszmény csak a napi és részletekvetelmények egyidejű kivívásával érhető el valójában, csakis a gyakorlati élet célszervi szükségleteiből való szoros bekapcsolódás által. Aki az adott társadalmi rendszerben ilyen, vagy amolyan értelemben változtatni akar, annak egyidejűleg foglalkoznia kell az alap- és felépítmeny minden egyes számottevő tényezőjével, ennek fontossága szerint több, vagy kevesebb odaadással és erőfeszítéssel.

A nyelv tisztasága és értelmessége — állítom — egyike a társadalmilag meglehetősen fontos követelményeknek, mert hiszen — mint mondtam — zagya nyelvvél lehetetlen fogalmakat és eszméket megértetni és tisztázni a széles néptömegek számára. Hivatkozom például Gaál Cábornak, a „Korunk” szer-

kesztőjének arra az előttem tett kijelentésére, hogy az idegen szavak túltengése a legtöbb köziró írásában már valóban felháborító és átkos. Ő is ráeszmélt most arra, hogy éppen saját, a világnézeti kérdések tisztázása szempontjából annyira hasznos folyóiratában is egyre-másra jelentek meg olyan cikkek, amelyek a haszontalan és elkerülhető idegen szavak miatt talán csak egymaga a szerző és még néhány kiváltságos szaktudós érthetett meg. Mit ér az ilyen munka társadalmi szempontból?

Leszögezhetjük, hogy kiváltképpen a talim-baloldali világnézeti írók, mint akik lebecsülik a nyelv társadalmi szerepét és tisztaságának jelentőségét, valóságosan tozódódnak az idegen, a fölösleges idegen szavak használatában, ami pedig többnyire csak a nagyképűket és félművelteket szokta jellemezni. Hetykéldésükkel és nyegleségükkel pedig azt érik el, hogy éppen azok nem érthetik meg őket, akiknek állítólag írnak, vagy beszélnek, s akiket érthetetlen eszmei harcukkal fel akarnak világosítani és szabadítani.

Hát csak tartanak ki tolvajnyelvük mellett, amelyben minden harmadik szó idegen s higgyék azt, hogy ezzel a rejtélyes nyelvvél és a „vagy minden, vagy semmi!” jelszóval fogják megváltani a világot. Csak higgyék azt az ostobaságot, hogy az idegenségekkel tele-tüzdelt és innen-onnan összedetett nyelv jelent a nemzetköziséget és az emberi megerőst! Csak foglalkozzanak kizárólag a nagy, égető és sorsdöntő „problémákkal” és oldják meg azokat azon a semmilyen nyelven, amelyet csak maguk, meg a „forradalmi” elefáncsontornyukban velük együtt szajkáló elméleti tudósok értenek, ha ugyan tényleg értenek. Mi, akik ugyan jónéhány idegen nyelvből tudnánk elképesztőbbnél-elképesztőbb szavakat használni, inkább kitesszük magunkat annak, hogy kevésbé művelteknek tartanak, de amikor magyarul írunk, továbbra is igyekszünk minél helyesebb, tisztább, világosabb és érthető magyarsággal írni és beszélni s foglalkozni a „problémákkal”, amelyekről dehogys akarunk fázva menekülni.

Révész Gyula és társai nem sajnálják a hitezerényi haszontalan idegen szó által pusztulásra ítélt tizenkétezer jómagyar szót. Mi azonban nem feledkezve meg közben a 70 milliónyi élő munkanélkülről, sorsuk okairól és megjavítási lehetőségeiről sem! — sajnáljuk s igyekszünk megmeníteni, újra munkába állítani őket is, mert munkátlanységukat éppúgy sanyli az eszmeterjesztés világossága, mint az élők munkanélküliségét a társadalmi élet és az egész emberiség.

Végül elégtétellel állapítom meg, hogy alapjában véve már Révészék is hátrálnak. Valamennyien kijelentik, hogy „nincsenek az idegen szavak oktan használata mellett”, csak... A többi — amint látuk — az a fogalomzavar, amelyet jórészt éppen az idegen szavak imádatos használata és beidegződöttsége idéz elő.

EGY POLGÁR VALLOMÁSAI

Irtá: MÁRAI SÁNDOR

4. A bankot „Endre bátyám” igazgatta, nagyon sok eréllyel, buzgalommal, de annál kevesebb hozzáértéssel. Endre bátyám országos nevű családból származott, jogot végzett, mint akkoriban az egész nemzedék, amely „szabad pályán” keresett boldogulást, s nem érte be a megyei, városi számláitával. A dzsentri osztálynak ezt a lateineredési életszákát gyermekkoromban közelről láttam, s később úgy vettem észre, hamisan emlékezik meg erről az időről és szereplőiről a kortársi irodalom. Endre bátyám lelkesen adta magát a bankpályára, amely testétől, lelkétől idegen volt, lelkiismeretesen betartotta a hivatalos órákat, s egyáltalán nem emlékezett arra a vidéki, vadászó, kaszinózó, lelkiismeretlen bankigazgató-típusra, akik éjjeltájban fogadják el, ferbl közben, a kaszinó-pajtás váltoját. Az élet mindig más. Endre bátyám nem számított közigazgatási lángésznek, de többet körmölt a bankban, mint vadászott és kártyázott, kicsit olvasott is, utazott is, mértékletesen élt, s a dzsentri-jelvényekből talán nem is őrzött meg erre az életre egyebet, mint a pecsétgyűrűt. Csak éppen a banküzletekhez nem értett, de ezt nem is kívánta tőle komolyan senki. A bank dőcögött, terjeszkedett ön-magától, ahogy ez természetéből következett is; Endre bátyám csak arra vigyázott, hogy minden kölcsönnél szigorúan betartsák a hivatalnokok a „bankszerű” eltételeket. Ugy érzem, mi sem lenne könnyebb és halásabb, mint megrajzolni azt a vidéki takarékpénztári igazgatót, aki gyakrabban ragaszt bankót a cigány

homlokára, mint okmánybélyeget a szerződésekre s a könnyelmű Noszty-fiúnak, az „édes pajtikám”-nak derűre-borura megszavazza a kölcsönöket. Sárosban, Zemplénben talán előfordult ilyen a ak; a mi városunkban, ebben a szigorú hivatalnokvárosban nem maradhatott volna meg. Endre bátyám, a „bankigazgató” minden reggel percre érkezett hivatalába, felhuzta a könyökvédőket s körmölt napestig. A banknak egy nagy fővárosi pénzügyet adta a hiteket, s a pesti igazgatók, gőgös, öreg zsidók minden esztendőben látogatgattak ellenőrizni Endre bátyám tevékenységét; ezek az öreg zsidók vadásztak, tegeződtek, dzsentrikedtek s mi néha mulattunk is különös szokásaikon. Endre bátyám igazában a bankigazgató irodaasztalánál sem művelt egyebet, mint apja, öregapja a birtokon, s a megyénél: vigyázott arra, hogy a parasztok idejében teljesítsék kötelességüket s ahogy régen beszéltették a robotot, vagy a feles termést, egy most megfizessék az esedékes kamatokat. Csak a formák változtak.

Nagyon nyuúlták a parasztot? Nem hiszem. Csak éppen rendszeresen, mert hát élni kellett valamiből. S amíg a paraszt „dolgozott”, nem is volt semmi baj, — később, mikor Endre bátyám bonyolult családi félreértések miatt odahagyta hivatalát s helyett egy „fővárosi pénzügy” foglalta el, aki úgy érkezett hozzánk, nagyszabású reformterveivel, mint egy korbácsos felügyelő a gyarmatokra, bekövetkezett az első krach. Ez a „nagyszabású fővárosi „pénzügy” a betevők pénzéből óriási lombard-hiteket adott a lengyel borkereskedőknek, akik felvá-

sárolták akkoriban a Hegyalja borait, s a bank sok pénzt vesztett e könnyelmű játékon, milliókat. Apám említette egyszer, hogy akkortájt különös módon mentette meg utolsó fillérig a betevők pénzét; felkereste annak a fővárosi pénzügyetnek elnökét, akinek kegyelte volt az Endre bátyám utódjával kinevezett gyarmati felügyelő s mikor a híres-kegyetlen, nemzetközileg ismert, dugdagdag és hatalmas bankelnök előterjesztésére vállalt vonagatta s olyasmit felelt, hogy „akkor menjenek az urak csödbe”, apám csendesen ennyit felelt: „Azt megtehetjük s amink van odavész; de a mérlegen ott lesz Méltóságod neve is.” A híres bankelnök idegesen kapta fel fejét; aztán cöngögtetett s a belépő igazgatóknak ezt mondta: „Száz százalékat fizetünk.” Ez a háromszavas, gavalléros mondat sok-sok milliójába került a nagy pesti banknak. A betevők megkapták minden betétjüket, még a kamatokat is. Ezt a történetet sokszor hallottam, mint a kapitalizmus hőskorának virágregjét.

Endre bátyám az első emeleten lakott családjával, két gyermek-leányával és fiatal, nyugtalanvéri feleségével, aki egy éjszaka megcsókolt tőle s később felcsapott színésznőnek a fővárosban. Ilyesm nagyon ritkán fordult elő a városban. A sorsdöntő éjszakán Endre bátyám áthozta aludni hozzánk leánykáját s ő maga ott ült az ebédlőben, szülei között, akik hasztalan vigasztalták s zokogott. Mi, gyerekek, némán és sápadtan kucorgottunk hálóingben körülötte s bámultuk ezt a szokatlan, ijesztő jelenséget, egy zokogó férfit, aki még hozzá bankigazgató is. Éjjeltájban egy pillanatra felhagyott a zokogással, könnyeit törülgette s eleskölő hangon mondotta: „Sose bíztam igazán Ilonában. Három esztendeje, nap, mint nap mondtam neki: Ilona, Ilona, maga engem megcsal.” A kisleányokkal közös ágyba feküdtünk s egész éjjel ébren és dideregve halgattuk ezt a gyámoltá-

lan, nyöszörgő idegen férfit, szüleink vigasztaló szavait, hideglelős izgalommal éreztük, hogy a felnőttek sem mesterei az életnek, s idegen életek és sorsok titokzatos végzete suhintott el felettünk, olyan titok robbant ki azon az éjszakán, melyet, úgy látszott, a felnőttek sem bírnak észszel felfogni. A „hűtlen asszony” később férjhez ment egy pesti színészhez, s maga is fellépett színpadon; a városbeli urak soha nem mulasztották el, hogy fővárosi kirándulásaik alkalmával megtekintsek ezt a rendkívüli tünémenyt s hazaérve aztán ujjcsattintva és izes részletességgel számoltak be a látottakról. Ritka tünémeny volt a szökött asszony. Már a válás is félországra szóló nyugtalanító rendbontásnak számított. Gyermekkorom idejéből egyetleneggy választás emlékszem s különösképpen akkor is egy bankigazgatót, Endre bátyám szakmabeli konkurensét hagyta ott a felesége s férjhez ment egy hitehagyott feketepaphoz, aki a püspöki aulában szolgált s odahagyott állást, hitet, reverendát az asszonyért. Ilyen balsors üldözte a városunkbeli bankigazgatókat családi életükben.

Idővel minden ember jelentős lesz, éles vonalakkal alakul ki az emlékezetben, a gyermekkor árnyalakjai megnőnek s gyanítani kezdjük, volt-e szerepük életünkben, kutatni kezdjük, miért emlékeztünk hát mégis ilyen kegyetlen élességgel a gyermekkor egy-egy mellékes alakjára? Endre bátyám igazán nem volt különösebben okos, sem különösebben érdekes ember; de most már tudom, hogy a férfi és nő titkáról mégis akkor éjszaka sejtettem meg először valamit, mikor ez az elhagyott férfi előttünk zokogott, akkor tudtam meg először, hogy a férfiak és a nők kapcsolata nem valami maradéktalanul derűs, kíváncsatos idill; csukló sirása fülemben maradt, s ma is hallok néhanapján.

Mi érdekli az angol iskolásfiukat?

London, március 10.

Ezt az „Iskolásfiúk Kiállítását” a gyermeknek csinálták s talán egy kicsit az angol gyermeknek is. Az, aki bármilyen szempontból akarja tanulmányozni az angol fiút, neveléstani, szociális, vagy egyéb szempontokból, szinte páratlan alkalmat talál itt, London egyik nagy kiállítási pavillonjában, a White Cityben, ahol most nyílt meg a „Schoolboys Exhibition”. Ez volt a világ legelső kiállítása, amelyet repülőgépről nyitottak meg. Tizenkét iskolásfiút felvittek repülőgépen a levegőbe. A pilóta a nagy kő miatt alig tudott tájékozódni, ezért a kiállítási pavillon felett rakétákat eresztettek fel a levegőbe, hogy megtalálja a helyet. Aztán körülbelül hétszáz méter magasságból a gép rádiókészülékén összeköttetést létesítettek a kiállítási pavillon közepén álló rádióleadóval és egy iskolásfiú a gépről felkérte Sir Harry Brittain, az elnököt, hogy nyissa meg számukra a kiállítást. Az elnök szavait aztán a tizenkét iskolásfiú a repülőgép rádiója előtt hallgatta végig.

AUTÓ, REPÜLŐGÉP, RADIO

Milyen jó, hogy magammal hoztam az esernyőmet, valahogy úgy használom, mint a sző a szibotot, kapaszkodom vele, hogy el ne ragadjon az áradat. „A jövő Angliája” érdekli őket legjobban?

A legnagyobb tömeg azt a kiállítási emelvényt veszi körül, amelyen a leghíresebb angol autóversenyzők sportkocsijai állanak. Hát persze. „A modern ember típusa a szofortípus”. Hogy örülne Kayserling gróf, ha látná ezt a tömeget, amely szinte áhítattal nézi a hosszúra nyúlt versenyautókat.

Aztán a repülőgépek. Itt is nagy a verseny. Ki lesz az a szerencsés, aki leg hamarabb jut a kormánykerékhez. Mert persze, hogy beülnek a repülőgépbe. Angliában vagyunk, vagy mi? Itt az emberek, de főleg a tizenkétévesek, erősen empirisztikusak, a kézzelfogható, megtapintható dolgok iránt lelkesednek. Kit érdekelnek Angliában a történelmi évszámok és a matematikai formulák? Azt hagyják a német és francia iskolásfiúknak.

Aztán a rádió. Az angol rádió — a B. B. C. — nagyszerű kiállítást rendezett. Egy csodálatos miniatűrmodellben bemutatja a Portland Place-en lévő új rádiópalotát, előlről és keresztmetszetben. Egy fali szemléltető tábla viszont a rádiót magyarázza el rendkívül könnyen érthetően.

A szögletben mikrofón előtt kis iskolásfiúk próbálgatják rádió szempontjából a hangukat. A másik szögletben nagy hangtölcsér továbbítja a beszédet. Az érdeklődés óriási.

Az egyik tengerészeti iskola miniatűr hajót állított fel, zászlókkal, parancsnoki haddal, kormányokkal és egyéb romantikus szerszámokkal. Az érdeklődés azonban a hajó iránt sokkal csekélyebb, mint a repülés és a rádió iránt — korunk jele.

ISKOLA 1960-BAN

Még kevesebben látogatják a kiállításnak azt a részét, amely „iskola 1960-ban” címet viseli. Az iskola az angol fiú számára, úgy látszik, még huszonhat év távlatából sem kellemes. Pedig ezek a modern törekvések érdekesek. A régi palata, vagy fatábla, csikorgásával, nehezen mozgatható köteleivel eltűnt. Helyette valami linoleumszerű anyagot használnak, amely fára van feszítve. Az írás rajta jóval könnyebb. Emellett a tábla egy ujjnyomásra mozgatható és körben forog. Nem nehéz jóslni, hogy a jövő „felelet-táblája” zöldszínű lesz, ami a szemnek jóval előnyösebb.

A hadok helyett modern csőbutorokat mutatnak linoleumlappal, amely könnyen tisztítható és emellett nevet befáraszt. Minden fiúnak külön padja van, tehát a sugár körülményesebb, el- lenben tágabb teret nyit a levelezésnek.

Az elemi iskolák szorzótáblája automatikusan jelenik meg egy homályos üveglapon. Ezt már nem kell a tanítónak unos-untig ismételni. Ez a modern iskola fokozott mértékben használja a filmet, a rádiót és a távolbátást.

Szabadtéri iskolák fekvőszékeit mutatják és egy kis sarokban a kvareclámpát. Hát erre hál! Istennek nálunk nincs szükség. Nem is telne, meg aztán ott van a Nap.

A Dental Board pavillonja arra hívja fel a gyermekek figyelmét, hogyan kell fogat féltetni. Ennek a jelentősége Angliában óriási, a dental caries és a fogínygyulladás statisztikájában Anglia van a legkedvezőtlenebb helyzetben Európában.

ZSOLT BÉLA:

Egy őszinte vallomás

Ezt a vallomást egy fiatal, huszonegyéves asszony mondta félhangon a fülemben, egy szanatórium terraszán, amikor hetek után színtelentek az erőszakolt trópusi vegetációt és a napot, amely félóránként esőbe fulladt. Az asszony he- teken keresztül csak sajátmagáról beszélt, míg végre megunt a hazugságot és váratlanul bejelentette, hogy őszinte lesz.

— A nőknek bebeszélték — kezdte —, hogy a hazugság principiumát nem szabad feladni. Holott nincs butább, kényelmenebb allűr a hazugságnál. Nem lehet kikecmeregni belőle, az ember egy- re jobban belegubancolódik. És egy éle- ten keresztül félni, hogy kiderül valami! Ha véletlenül többet eszem vacsorára, ál- momban esetleg kifejezések mindent — és mit mond az ember a férjének, aki a szomszéd ágyban fekszik és hallja, amint a nő ezt susogja: „Róbert... ne... Ró- bert...” No, ugye.

— Csakugyan.

— Látja, én őszinte voltam, hogy ho- gyan, azt el fogom mondani egészen őszin- tén, mert nem érdemes hazudni, különö- sen magának, aki nem akar tőlem sem-

csak mert rájöttek, hogy a föld azért to- vább forog, az emberek ugyanúgy köszön- nek és néhány nap múlva egészen jól le- het aludni is...

— Szóval megtörtént. A színészt nem szerettem. Hogy őszinte legyek, Sándort már akkor is sokkal jobban szerettem. De olyan spisz volt, hogy még a homlokomat is csak havonként egyszer csókolt meg. Eltiltotta például, hogy Paul Morand no- velláit olvassam... Ezért kellett a szí- nész...

— Értem.

— A színész után egy autótulajdonos következett. Magas, őszhalántékos, bő- kabátos. Volt őrnagy. Ez az ügy nem tar- tott sokáig, legfeljebb három vagy négy hétig. A soffőr után egy csunya cvikkeres matematikus, — matematikaszakos tanár- jelölt, ez a cvikkeres állítólag a legtehet- sésebb tudós az országban. De nem ka- pott katedrát, mert zsidó. Végül megis- merkedtem egy repülővel — volt pilóta- tisz — ezzel majdnem egy évig tartott.

— És Sándor?

— Nem tudott semmiről. Féltekeny volt tovább is, természetesen nem azokra, akik

Bolár Béla (Székelyudvarhely):

ANYÁM SZITÁL...

Anyám szitál... Pislá-lágu lámpa fénye

Rávetődik lomhán szitáló kezére...

Oh, ez a piciny kéz: lisztől fehér, áldott,

És oh, hányszoronta szebb, mint a fénybe-mártott,

Drágakövektől nehéz, márványszínű keze!

Pedig rajta milyen kuszáltak az erek.

Anyám szitál, én mellette csendben állok,

Köröttünk röpködnek szent madarak: álmodok,

Miket ő bocsátott lelke kalijából,

Egy sorsot rabolni királyfik sorsából...

És im, a madarak újra visszaszálltak,

Lelkemben nyoma sincs királyfik sorsának...

Anyám szitál... Fátyolos szeméből látom:

Mennyire fáj neki a be nem lett álom.

De azért nem csügged, szemében csodafény,

Lelkének bálványá én vagyok, mindig én...

Beh kár, hogy a bálvány-élet döntötte áll,

Azért van olyan csend, — mikor Anyám szitál...

mit...

— Ez nem olyan bizonyos.

— Jó, jó, csak ne udvariaskodjék. Te- hát így történt:

Tizennyolcéves koromban ismerkedtem meg az urammal. Ismeri Sándort: a leg- komolyabb, legszorgalmasabb építésmér- nök az országban és amellet szerencsés, mert olyankor is keresett pénzt, amikor senkinek sem akadt dolga a szakmában. Egyetlen hibája, hogy szélsőséges nyárs- polgár. Udvarolni kezdett, nekem tetszett a szelidsége és alázatossága. Ha néha mu- lattam is groteszk szemérmecességén és szimpla magas, összeérő gallérján, amely- hez ma is úgy ragaszkodik, mint valami meggyőződéshez. Azzal tisztában voltam, hogy egy ilyen csukott szimplagalléros csak tisztességes szándékkal forgolódik egy lány körül. Viszont férjhezmenni még nem akartam. Ez a forradalom után volt, akkor kezdődött a lányok gyöngyélte, tánc, sport színházjárárs egyedül, anél- kül, hogy a szobalány várna... Sándort azért igyekeztem magamhoz fűzni, de közben jobbra-balra flörtöltem, ami ele- inte nem járt komplikációkkal, később azonban egyre keserűbb és hangosabb szemrehányásokkal kínzott:

— Maga tudja, hogy feleségül akarom venni, mégis úgy viselkedik, mint ha nem lennék a világban.

— Ugyan! — nyugtatgattam — maga más és ezek mások...

— Holott meg kell vallanom, hogy eb- ben az időben ismerkedtem meg a színész- szel, aki a margiszeti szállodában la- kott. Meg kell értenie, sok minden történt az utolsó esztendőben: háboru, kommuniz- mus, tőzsdekrach... a lányok már nem fogják fel olyan tragikusan, ha... a férjhez- menés lehetetlen, vagy talán nem is azért,

megérdemelték. A barátaim nem jártak a társaságunkba. A férjem egy szenvedé- lyesebb tánc, vagy egy hosszabb pillan- tás után botrányt csapott a táncteremben és kintlódva dörmögte a fülemben:

— Tehát azt akarja, hogy menjek a fe- nébe? Jó! Ha nem akar hozzám jönni, mondja meg nyíltan, de ne ölelkezzék nyilvánosan másokkal!

— De Sándor! — kérleltem — ezeket a táncokat nem lehet másképpen tán- colni.

Sohasem tudtam teljesen megengesztel- ni. Másfél év telt el így, amikor egy na- pon Sándor előállt és bejelentette, hogy nem vár tovább, sürgősen meg akarja tartani az esküvőt... Képzelteti, meny- nyire megrökönyödtem! Ha egy ilyen féltékeny nyárspolgár rájön, hogy a fe- lesége nem: a hitvese, nem: eljövendő gyermekei anyja, nem érdemi meg a mirtuszkoszort — ebből a legvégzetesebb tragédia kerekedhetnék. Előbb arra kér- tem, várjon még egy félét, de hallani sem akart róla. Ekkor elmentem egy asz- szonybarátnőmhöz, elmondtam neki min- dent, mire különböző tanácsokat adott.

— Nem, pfuj, ezekhez nem volt sem- mi kedvem. Inkább megmondok őszintén mindent!

Most hallgasson ide: elhatároztam, hogy őszinte leszek.

Egy napon déli egy órára randevut ad- tam Sándornak a Mücsarnok elé. Ugyan- akkor félegyre az Oktogónra rendeltem a pilótát. A pilóta kikísért az Aréna- utig, a Mücsarnok előtt türelmetlenül járkált fel-alá Sándor, a mostani férjem. A pilóta velem jött a virágágyakig, ott hirtelen kezét nyújtottam neki és ezt mondtam:

— Ne haragudj, de vár a vőlegényem.

A pilóta kissé meglepetve elköszönt és én siettem Sándorhoz.

— Ki volt ez az ember? — kérdezte iz- gatottan.

A PUDER

befedi az arcot, elta-
karja a hibákat, ugyan
de az arc bőr frissessé-
gét, az elvesztett szép-
séget csak

a szervezeti
belső
tisztasága

adja vissza!

A rendetlen vagy elégtelen széklet a női szépség legnagyobb ellen- sége. Nincs annyi puder és arckenőcs, amennyi befedhetné a hibákat, ame- lyeket a szervezetben levő mérges anyagok okoznak.

Rendes és tökéletes széklet elérésére vegyen lefekvés előtt két szem dra- geet.

Artin nem okoz fájdalmat, sem za- varokat.

Artin nem szoktatja hozzá a szerve- zetet, hogy csakis hashajtóval mű- ködjék.

ÁRA LEI 20. — 33. — 83. —

Dr. Wander r. t. Üzemek készítménye

— Egy ismerősöm... véletlenül talál- koztunk, elkísért.

— A nevét akarom tudni, — sziszegte.

— A nevét? Minek? Hát nem mindegy?

— Nem mindegy. Láttam, hogyan fo- gott kezét magával... Egy közönyös is- merős nem tartja pillanatokat a tenyeré- ben a nő kezét. Kérem a nevét!

— Maga megőrült fiam, — mondtam műfelháborodással — féltékeny bolond.

— A nevét!

— Nem!

— Jó. Akkor vegye tudomásul, hogy távozem. Egyszer s mindenkorra.

Ezzel hátat fordítottam és elisiettem. Utánam szólt, de nem álltam meg. Három napon keresztül tízpercenként telefonált, letagadtam magam. Naponta háromszor feljött, a hátsó lépcsőn szökttem meg elő- le. Levelet küldött, felbontatlanul vissza- küldtem.

A negyedik napon hallottam, hogy két- ségbeesésében felült a vonatra és eluta- zott a Riviérára.

— Na, most figyeljen. Egy délelőtti fogtam magam és felmentem a színiis- kolába azzal, hogy beiratkozom. Szaval- tattak, énekeltek, nem ment valami jól, de azt mondták, hogy girlnek jó le- szek. Na, nem vettem komolyan a dol- got, néhányszor statisztáltam csak, hogy hire fusson. Négy hét múlva le- mentem a dunaparti korzóra. A társasá- gom hangos kíváncsisággal fogadott:

— Hol jártál?

— Nem tudjátok?

— Mit?

— Színinövendék vagyok.

— És mit szól ehhez Sándor?

— Sándor? Nem tudom, nem is érde- kel. Azt sem tudjátok, hogy szakított- tunk?

Hüledzve bámultak rám. Sándor egyik barátja rosszalóan mért végig.

— Mielőtt elutazott, beszéltem vele, nem említette, hogy szakítottak.

— Márpedig igaz.

— És Sándor tudja, hogy maga... szí- ninövendék lett?

— Nem érdekel.

A taktika bevált: Sándor még aznap táviratot kapott a barátjától. Harmadik napon a nagynénimmel kirándultam Vi- segrádra... valami jótékonyági hecc volt. Mikor éjjel hazamentem, ott ta- láltam Sándort. Fel-alá vágatott a szalon- ban.

— Luli, igaz, Luli! — kérdezte kétség- beesetten.

— Igaz, feleltem egyszerűen. Sándor térdre rogyott.

— Bocsásson meg, drága Luli, én va-

gyok az oka. En most már nem bánom, akármilyen történet, de holnap meg akarok esküdni magával.

— Keljen fel, Sándor, — mondtam mélabusos — és menjen haza. Holnap tiszta fejjel mindent megbeszélünk.

— De ugye... ugye megbocsát? — kérdezte könnyezve.

— Csak menjen Sándor, majd holnap. Másnap már reggel nyolekor értem jött. Kisétáltunk a Ligetbe. Sándor tele volt bűnbánattal, amelyben napsugárként világított át nyárspolgári optimizmusa:

— Milyen szépen fogunk élni! Együtt, egymásnak. Az egész világot ki fogjuk nevetni.

En szomorúan hallgattam.

— Miért nem beszél? — kérdezte később aggodalmasan.

— Ebből az ügyből nem lehet semmi, Sándor, — mondtam tompán.

— Miért? — kérdezte rémülten.

— Nem lehet. Valamit őszintén meg kell mondanom magának. Ezalatt a négy hét alatt helyrehozhatatlan dolgok történtek.

— Mi történt, az Isten szerelmére?

— Nekem barátom volt, Sándor.

Értetlenül bámult rám.

— Barátja... na, ne tréfáljon... Milyen... tudom, hogy érti... hogy egy kicsit összekeveredett valakivel. Flörtölt, mászkált. És most attól fél, hogy esetleg a fülembe jut. Ugyan, nevetésges!

— Nem, — mondom mártíri komolysággal. — Barátom volt, ugye. egészen. — Érti?

Eszméletlenül hallgatott.

— Lehetetlen, — suttogta.

— De.

Na most, — gondoltam, — most vagy az egész taktika csődöt mond, vagy pedig rendbejön minden. Képzelteti, milyen percek voltak ezek.

— Ezt meg kellett mondanom, — szóltam meg — és most... Isten vele.

Nyújtani akarta a kezét, de lehanyatlott.

— Szegény Sándor, — suttogtam és könnyű szökött a szemembe.

Végre megszólalt:

— Maga a szegény. Luli nem én. En gazember vagyok! Hogy egy kis csötepaté után ithagytam. Egy egész hónapra magára hagytam és belekergettem a kétségbeesésbe. Gazember vagyok, drága Luli. És szeretném a fejemet szétzúzni ezen a fatörzshöz... és sirt, mint egy nő.

— Na, Sándor... Sándorka... — vigasztaltam és simogattam a haját.

Az esküvő egy hét múlva megtörtént. Higye el, sohasem bántam meg, hogy megmondtam neki... sok keserűséget megtakarítottam, mert képzelje, mi történt volna, ha az esküvő estéjén rájön, hogy... Az asszonybarátnőim tanácsai tulságosan komplikáltak voltak... Ezeknél még az őszinteség is többet ért. A férjemmel azóta a legzavartalanabb házasságot éljük. Az eset sohasem került többé szóba... A terraszról be kellett hurcolkodni, mert megint megeredt az eső...

FOLÓSLÉGES

— Kérek egy cserép ivótálat a kutyám részére.

— Tessék parancsolni, itt van egy, rá is van írva: „A kutyus ivóedénye“, hogy véletlenül másra ne használják.

— Fölösleges az az írás rajta. A férjem sohasem iszik vizet, a kutyám pedig nem tud olvasni. (Journal Amusant.)

★

FELREERTÉS

— Képzeld, elestem a jégén és három napig feküdtem utána.

— No és nem fáztál meg, hogy három napig feküdtél a jégén? (Life.)

★

FOGORVOSNAI

Megmondom előre, hogy fájni fog. De legyen férfi, harapja össze a fogát keményen. Most pedig nyissa ki a száját! (Answers.)

GÁBOR ISTVÁN:

Küstner

Ki ez? Erich Küstner

Megoldani, vagy felboncolni teljesen nem is lehet.

Nem forradalmár és mégis az. Nem küld ugyan a barrikádra, de feltétlenül megfesti annak képét, nihilista és romantikus — anarchista...

Nem lehet megállapodni Küstnerben és nem lehet belenyugodni Küstnerbe. Kicsoda és mit akar?

Fábry írja valahol, hogy a ma irodalma (a struccirodalom, felnőttek tudatos mesejátéka és falazási komédiája) a ma álarcéletének megfelelően nem más, mint menekülés a valóság, a tények elől és valóban: Holtpontmozgás: Görcsös, kapaszkodó, életigendő, egy hanyatló társadalom utolsó hangos és szin pompás háltánca.

A másik oldalon szín- és hangszépségek semmi nyoma. Nyomasztóan uralkodik, a valóság, a proletár.

És tovább: Az új világirodalom, nem kiélési forma, de átélési folyamat eredménye: Az imaginér, vagy platói felelősségérzet helyére, a tényleges, ellenőrizhető, szociális felelősségérzet lép.

Nos, ezek után tessék beosztani Küstnert.

Tessék skatulyázni, — ha lehet.

De nem lehet. Küstner nem tűr skatulyázást, beosztást, nincs rendszer, amibe beosztható.

Küstner nem proletár és nem polgár. Küstner: Küstner.

És talán, hogy megértsük, jobban mondva, hogy megközelítsük Küstnert, ismerünk kell a korát, amelyben élt, amelyben fejlődött. Ismerni kell az időt, ahol Küstner és a többi küstnerék ábrándoztak, ideálokat festettek és — összeomlottak.

Küstner generációjának kora, az a generáció, amely már a háború előtt nem gyűlölte ugyan, de már rég nem értette Vilmost.

Ellenzék volt, kialakult elvek és eszmék nélkül.

Küstner egy olyan korban született, mely a katasztrófáknak volt szánva. Küstner generációjára, még ki sem került az iskola padjaiból, máris gránát és pergettűz fogadta.

A háború beálltának pillanatáig csak nem értették Küstnerék Németországot, a háború kitörésének pillanatában azonban már utálták. Ekkor már derengett a tisztánlátás, ekkor már, ha csak kinturban is, de felrajzolódni a tőkének, a sovinizmusnak, az ágyugyáknak és municióraktáraknak a nyomai. Ez a generáció most már gyűlölni kezdte mindazokat, akik mézarszékre kergették őket, ez a generáció már tisztában volt azzal, hogy aljas, imperialista célokért meggy háborúba.

Küstnerék mindezt látták és mégis rohantak. Rohanniuk kellett. A logika be kellett hódoljon a félelemnek és a puskázásnak. Gerinces, tisztánlátó fiatal embereknek be kellett hódolniuk a félelemnek és a puskázásnak.

És ahogyan ez a generáció nem hasonlítható semmi más generációhoz, éppen úgy nem hasonlítható Küstner semmiféle más költőhöz.

Ezért ilyen Küstner, amilyen.

Ezért unja már Küstner a tiszta utat és a logikát, ezért nem törekszik tények és megállapodások felé, ezért játszik és dobálódik másoknak és öntudatosabbak-

Fehérítse meg fogait, meglepo gyorsasaggal ható eljárásunk által!

A KOLYNOS fogkrém megsemmisíti a bacillusokat és csírákat.

Tisztítsa fogait KOLYNOS fogkrémmel, 3 napon belül 3 árnyalattal fehérebb lesz fogsora. KOLYNOS lehetővé teszi azt, amit egyetlen más fogpasztával sem érhet el. Eltünteti a fogakon levő sárga foltokat és a fogzománcot elhomályosító lerakódást. Habja behatol a legkisebb foghézagokba is és fertőtleníti az egész szájüreget. A KOLYNOS használata fehér és egészséges fogsort, rózsás, erős foghúst eredményez. A KOLYNOS fogkrém használati módja: 1 centiméter nagyságú darab száraz fogkefére, napon-ta kétszer. Vegyen még ma egy tubus KOLYNOS fogkrémet.

nak nyilván egészen szent gondolatokkal és szavakkal.

Allapodjunk meg tehát, hogy nincsen iránya. Egy rendetlen fiók, amit kihuzunk, de csupa érték.

Nem ad programot, nem utasít, de — kitünően ismeri a polgárt.

Lehet, hogy meborzongatja, lehet, kétségbe is ejti. De erről csak a polgár tehet.

Ha nem lesz többet polgár a polgár, akkor majd nem kell undorodnia saját magától, akkor majd nyugodtan a tükörbe nézhet.

Addig azonban Küstner tart elébük tükört: Ezek vagytok!

Küstner szeretné, ha a polgár lenézne saját magát, ha kinevetné saját magát, ha látná, hogy ő az a borzalmas valami, aminek lenni nem szabad.

Amilyenek már csak azért sem szabad lenni, mert agyonüti a saját maga életét. Küstner leszámolt a hazug tradíciókkal és a leghivatottabban vall a jelen mellett. A jelen mellett?! Nem. Küstner megelőzte a korát esztendőkkkel. — Azt is mondhatnám, hogy Küstner jós volt és azt is leírhatnám két banális szóval, „látóki szem“, de nem írom le. Küstner nem jós. Küstner — költő.

Gyümölcsárus Párisban...

A költemény viszont — már mint a Küstner költeménye: Mondanivaló.

Közlönivaló, megbeszélő. Sürgős. Az enyém, a tied és az övé. Sürgős!

Ha Küstnert nem hallgatja meg a polgár, akkor maga ellen vét.

Küstner, most valljuk be, kicsit divat is. Ő az az irodalomban, ami a kártyában a brida, ami a sportban a motorkerékpárverseny egy meredek hegycsúcs felé, ami a nő ruhán a klips és a rücs. Küstner divat, de jó és okos divat. Jó lenne, ha sokan viselnék.

Erich Küstner 1899-ben született Drezdában.

Apja nyerges, anyja fodrász.

Tanítóképzőt végzett. A 19-ik regimentben volt gyalogos. Háborús érettségije van.

Leipzigben folytatott tanulmányokat és itt dolgozott szerkesztőségben. Négy verseskötete van: Herz auf Taille, Lärm und Spiegel, Ein Mann gibt Auskunft, Gesang, zwischen den Stühlen. Ezenkívül írt 5 gyermekmeséskönyvet, ezek közül azonban színre és filmre a felnőttek számára többet feldolgoztak. A mesék: Fmi! und die Detektive, Arthur mit dem langen Arm, Das verhexte Telefon.

Pünktchen und Anton. Der 35. Mai. Irt egy regényt, ez közismert: Fabian. És egy oratoriumot, ezt nem ismerik annyian: Leben in dieser Zeit.

Most ismét talajt veszített.

A kereszt eltorzított, győzelemre jutott horga elkergette s messze üzte az észet, a humanizmust és a kritikát. — Véresre korbácsolta a gondolatot.

A kép borzalmas és megalázta Európát, ahogy nézte, megdöbbenve, kiáfozva, de mégis eredménytelenül.

Agytekercek futottak, zsenik rohan-

Ez a költő: Küstner!

Mert kétségtelen és tagadhatatlan, hogy léteznek és léteznek rengeteg tendencia, de ezek közül csak egy helyeselhető: az élet tendenciája. Ez pedig: Küstner.

A nyárspolgár nem szereti a hőskölteményeket, általában kisértékűeknek tartja. Nem vásárol költeményköteteket, mert egyoldalón csak tizenkét sor van abból, amiből, ha nem költemény lenne, lenne negyven is. A nyárspolgár inkább megveszi a regényt, mert a regény lapjait a szedő telerakja betűkkel és nem hagy három ujjnyi margót, mint a verseknél. Kifizeti a könyv árát, neki ne hagyjanak egy olyan széles margót... A írózása és visszahuzódása a költeményekkel szemben, ahogy a széles margón háborog, azonban egészen más. Ugyanis nem látja, hogy nem a margóban van a hiba, hanem abban, hogy abban a bizonyos tizenkét sorban, ami a szöveg, ami tehát a mondanivaló, abban nincs semmi. Azt hiszi, hogy költemény az, ahol két szerelmes, egy-egy páros rimben, bizonyos sorok végén, a holdfénynél összeborul, legfőképpen annyit lát, hogy a költemény: hangulat. Ha kulturáltabb, akkor még kép is a költemény. Egy kép, amit mint esztétikus akceptál ugyan, de föltétlenül megun.

tak, kikergetve és kifosztva. Nyugat felé iramban és kétségbeesésben elhullott önéreztük megfélemlített transcendentáliájában, mint egykor Keresztelő János a pusztában.

Ma Küstner gyümölcsöt árul Párisban. És ez elég. Ennyinek elégnek kell lenni, hogy már zuhanjunk is képekben, kétségbeesésekben, keresztmetszetekben. Ennyi elég, hogy sietve lapozzunk a könyvében és gondolkozzunk, mi történt és mi történik.

A teuton-iram elszárgult örülete már egyszer szétszaggatta a flandriai csipkét, lerombolta Louvaint, felgyújtotta az egyetemet, mit egy Barbanti János alapított, hol egy VI. Adorján pápa tanított és Charles Quint hallgatott a padokban. Hol egy Szent Péter-templom tabernakuluma omlott össze. Hol csak egy Anulf király volt kegyetlenebb és barbárbab a normanok felett, de ezer év távlatában.

Ezekért a lángokért, ezekért az elperzselt és feltüzelt kulturákért már egyszer fizetett a teuton horda és itt lesz az idő, amikor ismét fizetni fog.

Küstner csak egy szem a láncban, melynek gyűrűje már fojtja s már pusztítja a csordában tobzó ó iramhad örületét.

Küstner csak egy szem a láncban, de szent a lánc és minden szeme szent.

Kedvezményes árban a B. L. tisztelet olvasói részére 204 Lel helyett csak 99 Lel.

Mit kell a sportolónak saját testéről tudnia?

Írta: Dr. Kellner Dániel sportorvos. — E mű 200 oldal 42 ábrával jelenik meg. — Kapható a

Brassói Lapok Könyvosztályában

Szerezzen butoraink minőségéről információt vevőinktől!

GIMJEGYZÉKET KÉSZSÉGGEL KÜLDÜNK

SZÉKELY & RÉTI Butorgyár Rt. TG.-MUREŞ

FIÓKOK: BUCUREŞTI, BRAŞOV

Erdélyi Ágnes:

Császári trón a marék rizsen

Az életszínvonal napról-napra süllyed az egész világon, mind kevesebbel érik be az emberek, kevesebb a bér, az ennivaló és kevesebb a pihenés. De még ha ilyen arányban is süllyedne lejjebb-lejjebb hosszú éveken át, akkor sem érné el az igénytelenségnek azt a mélypontját, melyen a kínai ember életmódja áll már századok óta.

Egy apró kunyhó, egy gyékény és pár szem rizs az, ami a földi gyönyörök betetőződését jelenti a kínai tömegeknek. Igaz, ne feledkezzünk meg az ópiumról, de abból nekik nem igen jut. Drága az öntudatlanság kéje, az ázsiai tömegnek nincs annyi pénze, hogy a sorsáról való megfélemezés fényűzését megvásárolhassa.

El sem tudjuk képzelni az igénytelenség és a szívtósság olyan magas fokát, amely jellemzi őket.

Látták a „Kék Express” című filmet? Talán az adott némi fogalmat az életükről. Emlékeznek a fiatal, intelligens, ferdeszemű fiúra, aki még gyermekkorában kidobódott az életbe és egy vasúttállomáson összetalálkozik öccsével?

Öccsével, akit egy egész csapat serdülő és más kisgyermekkel együtt szülei rabszolgáknak adtak el (huszadik század!) mert az árviz egész tartomány termését elpusztította, a hajléktalan emberek pedig ezerszámra hullottak el éhen az utcákon. A gyermekeket „jószi” rabszolgakereskedők vásárolták össze, hogy az éhhaláltól megmeneküljenek.

A két testvér találkozik és felismerik egymást. A kisebb, aki a rabszolgaszállítmánnyal megy, megkérdezi bátyját, mi történt vele eddig, hogy élt?

Soha azt a jelenetet nem lehet elfelejteni, amikor bátyja csontos, könnybe-fürdő fiatal arcát egyetlen szó nélkül fel fordítja és a lábaira mutat.

A lábaira... amelyeken kétélvástagságra dagadtak az inak és erek. Elgyötört, agyonhajszolt lábaira. Nem kell magyarázat: „ló” volt, gyaloghíntó elé fogva rohant éveken át.

Aztán a kezét mutatja: két agyondolgozott, felsebzett kezét, hátáról félrehúzza a rongyos ruhát és látjuk minden bordáját, minden csigolyáját a ráfeszülő sárga bőr alatt és hurkákat látunk, durva hasításokat a fájó hátán, korbácsütés nyomait.

Nem kell beszélnie. Látjuk a bányát, ahol szétmarta kezét a só, felszántotta hátát a hajcsár korbácsa.

Másik kép. Ez már nem film. Amikor az európai kolóniákra cukrot szállítanak, ahogy a vagonról ledobálják és szíjjel-hordják a zsákokat, utánuk, mint kiéhezett patkányosereg, settenkednek elő a kulik és a szállítás közben földre hullott kevése cukrot, a föld szennyes porával együtt mohón összeseprik és mint drága kincsen, marakodnak rajta.

Ez Kína! Ahol a vasárnap ismeretlen fogalom, soha munkaszünet, megpihenés a kulinak, ahol kora gyermekkorától dolgozik megállás nélkül addig, amíg ki nem dől a sorból, akkor pedig nem igen siratják. Beáll a sorba egy másik, elegendően vannak. Nem rossz hely Kína. A szorgalmas munkás, lebbe átszámítva, azért 5-10 lej is megkereshet egy nap.

Hogy ne mondják azonban azt, hogy rövidke életükben semmi örömük nincs, a kormány nyújtott most nekik valamit.

A „független” Mandzsuria fiatal köztársasági elnökét, Pujit, mint ismeretes, március elsején császárrá koronázták. Hatalmas pompával, évezredek hagyományok szerint.

Japán nem fukarkodott. Gyönyörű színpadot rendezett. Arany-orchidea-dekorációk, többszáz magasrangu mandzsú tisztviselő térdeplő gyűrűje várta az Ezek Templomában a kelő nap első sugarainak fényében, füstölők illatában uszva, az isteni eredetű császárt, aki Kingteh nevet vett föl és az oltár lépcsőjére borult, melyen lakkozott táblán fektetett ősei nevének felírásával egy amulet és egy drágaművi szőnyeg. Sokáig feküdt előtűt Kingteh, arcával földre borulva és „őseinek szellemével társalgott.”

Nem vagy hálás, kuli? Miattad történt ez, neked statisztáltak a térdeplő előkelő mandarinok és miattad rendelte hához, azaz templomhoz „ősei szellemét” Kingteh császár. Mert beláthatod, hogy Kingteh, akinek valószínűleg európai kultúrája van, nem gondolja komolyan a dolgot a saját részéről ezzel a „társalgással.” Bár nem lehet tudni. A végén lehet, hogy saját magát is belehcecelte, mert meg volt bízva, hogy Japán, amely a háttérben

A MEGUJHODOTT GOBELIN

Érdekes könyv és tanulmány a nagybányai Ferenczy Noémi képzőművészetről

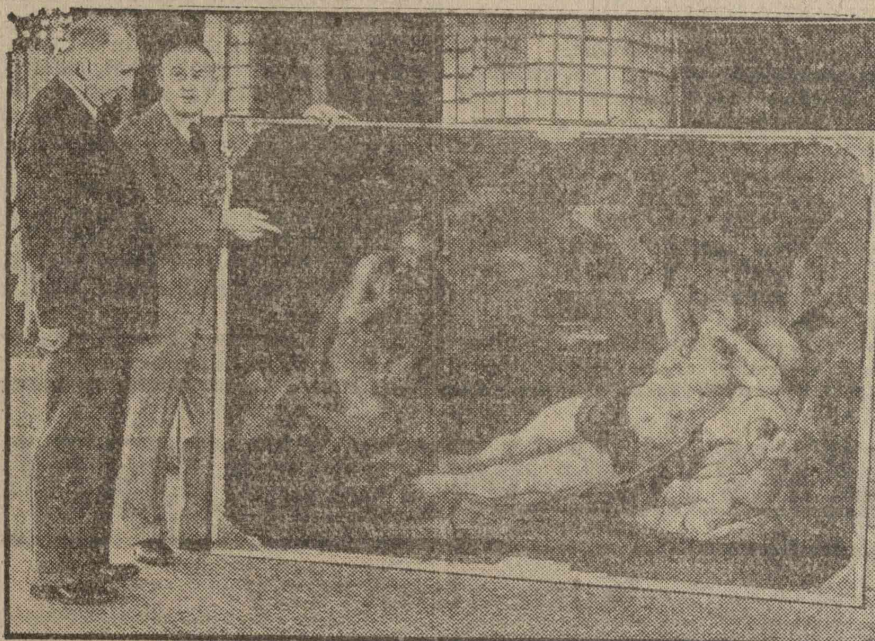
Most jelent meg Budapesten az *Ars Hungarica* negyedik kötete, amelyben harminc szövegkötet és 33 finom képmelléklettel Tolnai Károly, a neves magyar műtörténész, a hamburgi egyetem jelenleg Párisban élő volt tanára, átfogóan és behatóan ismerteti Ferenczy Noémi, a nagybányai származású, Európaszerte híressé vált gobelinszövő művészetét s annak jelentőségét. Ebből az alkalomból *Artinger Imre dr.-nak*, a kitűnő esztétának tollából a *Nouvelle Revue Hongroise* című folyóirat márciusi számában az alábbi tanulmány jelent meg, amelyet érdemesnek tartunk hű magyar fordításban itt közölni, különös tekintettel arra, hogy Ferenczy Noémit és nemes művészetét Erdélyben is sokan ismerik. (A szerk.)

Ferenczy Károlynak, a magyar impresszionizmus legkiemelkedőbb alakjának zsenije egész családjában művészi légkört teremtett. Meggyőződésének szuggesztív ereje oly mélyen hatott mindenre, hogy környezetében is a művészet lett az a központi tényező, mely értelmet adott az életnek és célt szabott a tevékenységnek. E zárt légkörbe a mindennapi élet ezernyi aprósága alig tudott beszűrődni. Ferenczy Károly folyton nagyobb szabású alkotásai, művészi életmaga, gyarazatai gyermekeibe is önkéntelenül bejuttatták az alkotás, a művészetben megvilágítás vágyát és elhomályosították előttük a normális életlehetőségeket. A nagy művész majdnem aszkétikus magabizonyosságot és érzéketlenséget tett a külső igényekkel szemben és bontakozó lelki világukat ugyyszólván kizárólag a belső értékek iránti fogékonyságra nevelte. A három gyermek közül a legidősebb,

Valér, már egészen fiatal korában a magyar festészet nagy ígéretének mutatkozott, Bérinek, Noémi ikertestvérének terénuma a szobrászat lett, Noémi pedig, akinek tehetsége talán a leglassabban fejlődött ki, a gobelin-szövéshez fordult, ahhoz a műághoz, amelyben Magyarországon nem volt elődje. Az apa tehetsége és példája így el tovább gyermekeiben s mondjuk ki mindjárt értékítéletünket is: Noémiben az alkotóerő máris olyan magasrendű művészetként nyilvánult meg, amely méltóvá teszi őt arra, hogy az új magyar művészek legkiválóbbjai közé sorozhassuk.

Említettük Ferenczy Károly aszkétikus igénytelenségét, meg kell azonban jegyeznünk, hogy ez az aszkétizmus inkább arisztokratikus művészet-imádatából folyt, nem pedig valami magaelégült gögből. A külvilág csak a meglátási hatások értelmében kötötte le, de ezenkívül nem jelentett számára semmi más olyan tartalmat, amely a zárkózott lélek veleszületett gazdagságát fokozhatta volna. Ferenczy Noémi szerénysége és igénytelensége, amely majdnem állandóan a hősies önfeláldozás határán van, szintén nem érdem, hanem kényszerű kötelezettség. Az a műág, — a gobelin-szövés — amelyet magának választott, mert csak benne tudja kifejezni az életéről való felfogását, a képzőművészetek bármely más fajánál fokozottabb mértékben veszi igénybe a művész teljes erejét és idejét, nemcsak ihletett perceit. Csupán az foglalkozhatik vele, aki a művészi alkotóerő olyan foku és tartamu koncentrációjára képes, amely eleve kizár minden ernyedést, és aki az élet legnagyobb jutalmának tekinti, az öncéljának látszó, de a megnyilatkozásban egyetemes értelmű és érvényű, külső behatások által meg nem zavarható munka-

RUBENS A BIRÓSÁG ELŐTT

Két san-franciskói műkereskedő ádáz pereskedésbe keveredett egy festmény tulajdonjoga miatt, amely állítólag Rubensnek „Angélika és a szatir” című képével azonos. Ezt a képet az egyik műkereskedőnél 7 évvel ezelőtt egy vajas cipőért adták el. Rövidesen rájöttek arra, hogy az állítólagos Rubens-képen Angélika alakjára ruhát festettek, amit később eltávolítottak. Így bontakozott ki teljes szépségében a híres németalföldi festő képe, amelyet ma már 4 millió lejre értékelnek.

az egész ceremóniát rendezte, nem vette elég komolyan isteni eredetét.

Az ősök szellemével való társalgás után fehér bikát áldoztak, a császár sajátkezüleg gyújtotta meg az áldozati tüzet. 101 ágyúlövés adta tudtára a népnek, hogy Mandzsuria császárság lett.

Ilyen nagyszabású filmet még egy vállalat sem rendezett, igaz, hogy ennyibe egyetlen nagy film előállításra sem került még máig, az ünnepek ugyanis három és félmillió mexikói dollárt emésztett fel, azaz több száz millió lejt.

Mind e többezeréves szertartás pompája fölött ott keringtek a japán repülőgépek, a huszadik század diadalmas madarai, rádió szórta szét az úrban az ünnepekről szóló híreket, fotóriporterok készítettek felvételeket a világlapok számára.

A japán imperializmus egyformán felhasználta céljai érdekében az ősi misztikumot és a rádiót. Előbb becélt Kína

és a Szovjet közö a Mandzsú köztársaságot, most pedig egy lépéssel még előbbre haladt: megteremtette a mandzsúriai császárságot.

Japán halad a háború felé. A császár trónralépése után közölte a kormány az új alkotmányt, amely szerint a császárt megilleti a nemzetközi szerződések, a hadüzenetek és a békeszerződések aláírásának joga.

Hogy a császár mögött, mint bábjátékban a marionettek mögött, Japán irányító keze rejtőzik, az nyilvánvaló.

Japánnak terve van, mint azt már évekként elzött leleplezték, a teljes uralmat akarja Ázsiában, sőt a Szovjet ázsiai részét is megkaparintani igyekszik. Tervezet első részét már keresztülvitte, mert a termékeny és gazdag Mandzsúria értékes szójababjával és rizsföldjeivel, rengeteg bányájával nyersanyag-forrása a fejlődő japán iparnak, mely az utóbbi

EZEN TABLETTÁK

JURIST

megrúntetik
a leghevesebb
fejfájást

állandóságot.

Ferenczy Noémi lelkiállata a középkori egyvonalasul és az áhitat alkotóinak eredője. Értetlenül áll mindennel szemben, ami felületes, vagy napi célú. Csak így tudja kiküszöbölni művészetéből az átsuhanó jelenségeket és elérni azt, hogy művei a folytonos elmélyülés irányában formálódjanak. Lényének zártsága, élet-szemléletének merevsége a tapasztalatok hiányában, gobelin-kompozícióiban felerőssed, az anyag mélytűzi színeiben élet-szeretettel fejeződik ki, — bennük létének valódi tartalma vetül előnk. E tartalom, mint arra művészetének legkitűnőbb méltatója, Tolnai Károly, meggyőző erővel mutatott rá, — a munka apoteozisa.

Az apai műteremben olykor ellesett műhelytitkokon kívül sosem részesült rendszeres kiképzésben. Művészi vágyairól a családi körben sem beszélt soha: ha érezte is hivatottságát, jóideig maga is bizonytalankodott. Izlését azonban Európa legszebb muzeumaiban és templomaiban finomította és saját vallomása szerint a legnagyobb hatással Giotto freskó-monumentálisainak hangjai rokonhangok hurjait érintették meg benne és tudatosítani segítették művészi indulásának irányát. De a Giotto-tól kiinduló biztatás egyedül nem szüntette meg habozását: a chartresi dóm üvegképeinek varázsa adta meg az elhatározó impulzust. Ezek formakincsébe, mérleget egyszerűségébe, tartózkodó színeibe és egyértelműségébe merülten világított ki előtte a maga járható útja, mely a gobelinhez vezetett. Párisban tanult meg szőni és ott szerette meg a gobelin-fonal anyagát. A szövés-technika állandó lekötöttséget kívánó lassúsága és nehézsége is kiváltkép megfelelt dolgozni vágyó természetének, s az első próbálkozások után eloszlott képtelenségeiből vetett hitének bizonytalansága. Érezte, hogy rálelt arra a művészi formára és arra az anyagra, amely hiánytalanul alkalmas világképének befogadására.

Nem volt könnyű dolga. A kezdet ne

időben egyre jobban elárasztja olcsó ipari cikkeivel Európát és Amerikát.

Japán hódítani akar, hódítani pedig háborúval szoktak. Az előkészületek már megtörténtek, csak egyetlen részletre 420 millió yent költöttek, nem takarékoskodtak a pénzzel, amely pedig oly nagy értékű, hogy egy kuli 5-10 lejért, mint fent írtuk, teljes napon át dolgozik.

Miért takarékoskodna akkor az ember-milliók életével majd, amelyeknek semmi értéke nincsen szemében.

Bennünket azért érdekel közelebbről ez a koronázás, mert az egyre jobban fejlődő japán nagytőke terjeszkedésének egyik fontos mozzanata volt ez az aktus. Japán terjeszkedése beleütközik a világ kapitalista államainak érdekeibe és programszerű előretöréséből nő ki elkerülhetetlenül az új háború, mely bennünket, — ma távoli szemlélőket — is magával ragadhat.

Figyeljünk Ázsiára, az új háborus tűzfészkekre.

Antineuralgie

DR. NANU MUSCEL

az egyedüli gyógyszer influenza, mig-
rén idegzsák, stb., ellen. Csakis
eredeti csomagolásban árusítják.
Minden dobozban az orvos
jelzésével ellátott 2
kapszula (ostya-
ban) van.

Kapható
gyógyszertárakban és drogériákban

hétségein kívül sajátos gatlás is akadály-
ként meredt elébe, mert olyan művészi új-
rajzolására vállalkozott, amely közép-
kori gyönyörű szereplése után ugyszólván
Európaszerte elűnt a modern életből,
bagy pedig a „nagy művészetek” rangjá-
ról az iparművészeti „termelés” síkjára
csuszott le. Ujból életre kelteni csak ugy
volt lehetséges, hogy Ferenczy Noémi ki-
váltságos tehetsége a tervezés, a kartonra
áttevés és a szövés hármas tagolása fel-
adatát egységes felfogással oldotta meg
és a gobelint a mai élettartalmakat is ki-
fejező művészetté szélesítette újból.

Mínthogy vallásos érzés — Giotto,
Chartres — indította útjára, természetes,
hogy első gobelinjei biblikus témákban
mozognak. E művekben dusak, kiélezet-
tek a dekoratív szempontok, a kompozí-
ció összetartó ereje szinte kizárólag a
szimmetria, azonban máris olyan színér-
tekenység áramlik bennük, amely az
anyag legkulturáltabb kihasználására
mutat.

A vallásos hangulatu és tárgy gobeli-
neket idillikus nyugalma természet-szem-
léletből fakadt művek váltják fel. Az üde
növényzetnek és a benne rejtett állati
életnek ábrázolásából az assisi szent min-
den élt egybefoglaló panteisztikus szere-
te sugárzik. Az ember szerepe még tel-
jesen alárendelt, a figura alig jut szóhoz,
mintha a művész attól félne, hogy az em-
beri alak megbontaná a természet egysé-
gét, mert csak uralkodóként, nem pedig
egyenrangban tud beleilleszkedni. Csú-
pán hosszabb idő után érkezik el Feren-
czy Noémi ahhoz a kiforrott gyakorlat-
hoz, amikor a figura magatartásával egy-
üttel meghatározódik az embernek a vi-
lágához való harmónikus viszonya és léte-
nek értelme is. Így vezetett a művész útja
a metafizikai jellegű élmény sugallta mű-
vektől a panteista természet-szereteten
keresztül az élet középpontjára, az em-
berig. Ettől kezdve esetleges, alárendelt
szerepéből kiemelkedve, domináns méret-
ben tölti ki a figura a gobelin terét, ezzel
is hangsúlyozva, hogy mélyeséges etikum
hordozója, mert benne az élet célja, a
munka is kijelölődik.

Az utolsó évek monumentális kompozí-
ciói a legegyszerűbb, szinte szematikus
ábrázolásai zártágukkal, a színek sok-
színűsége, de intenzív tűzésben jelképpé
emelik az alakokat. E szimbólumok köz-
érthetőek, mint a középkori mozaikok,
időnkivüliek, bár körülrezi őket a ma
létköre is, — és mivel a gobelin sajátos
törvényeiben gyökereznek, festészeti
vagy szobrászati nyelvre lefordíthatatlan,
sui generis művészetet éreztetnek.

Ferenczy Noémi műveit, melyeknek
legjelentősebb darabjai az európai fővá-
rosok jórészt rendezett kiállításokon
lelkes méltánylásra találtak, eszmei tar-
talmukon keresztül kíséreltük meg ismer-
tetni. E rövid bemutató cikk keretében
csak itt-ott térhettünk ki pár szóval a
technikai, színbeli és kompozicionális sa-
járságok jelzésére. Összehasonlításokkal
sem közelíthettük volna jobban meg mű-
vészetének lényegét, mert Ferenczy Noé-
mi senkinek nem követője, műfaját maga
keltette új életre s utolsó gobelinjeinek
rettetjessége az európai művészetnek
olyan különleges értéke, amelynek időt-
álló erejében és hatásában bátran hihe-
tünk.

GENIUS KIS LEXIKONA

1933. évi új kiadás, 800 képpel
és 32 melléklettel, egész vá-
szonkötésben ára 108 lej. Pósta-
szállításnál a portó 20 lej. — Kap-
ható a BRASSÓI LAPOK Könyvosz-
tályában, Brassó, Kapu-u. 56 — 58.

Egy „tegnapelőtti” asszony a „maiakról”

Brickland Katalin 1811-ben született
Irországból. Állítólag ő a világ legidő-
sebb asszonya. Hogy milyen öreg, láthat-
juk abból, hogy abban az évben született,
amelyben Napoleon fia, a reichstadti her-
ceg. Amikor Napoleon meghalt, Brickland
Katalin már 10 éves volt. Feje felett
majdnem ötnegyed század vonult el. Em-
lékezőtehetsége mégis egészen friss és él-
ményeit jóízű anekdotákkal fűszerezve
meséli el. Emlékszik az iországi nagy éh-
ínségre, a krími háborúra és az első pös-
takocsira. Amióta nincs postakocsi, azóta
Brickland asszony nem is utazik, mert bi-
zony ő nem ül fel mindenféle gőz, vil-
lany és benzín által hajtott ördögös jár-
műre! Inkább gyalog megy. A mozgás és
munka tartja fiatalon.

Százhuszonharmadik születésnapján

meginterjúvolták őt: mit szól a mai lá-
nyokhoz?

— „Szégyen, gyalázat” — fejezte ki rö-
viden felháborodását az öregasszony.
Hosszabb faggatásra azután elmondta,
hogy a mai nő ruházata egyszerűen ne-
vetséges és a kozmetika igazán átkozott
dolog. A mozinak és a modern táncnak
sem kedvelmez, ami pedig a késő éjjel
hazajáró nőket illeti, azok már igazán
nem kerülhetik el Brickland asszony leg-
mélyebb megvetését, mert szerinte: „ame-
lyik nő későn megy aludni, legjobban árt
szépségének és egészségének.”

— Bárhogyan alakul is azonban a mo-
dern nő szelleme és jelleme, a szerelmet
és romantikát soha nem fogják tudni ki-
üzni a világból — mondotta a 123 éves
nénike.

Kozmetika

Rovatvezető: Dr. med. HERSKOVITS ERZSI

A szerelem fizikája

című könyvében Remy de Gourmont eze-
ket írja: „Minden élő lénynek kötelessé-
ge, hogy lényében a jellegzeteset fen-
tartsa, sőt lehetőleg erősítse. A nő köte-
lessége tehát megőrizni és fokozni a ma-
ga esztétikai és lélektani dimorfizmusát.”

Remy de Gourmont minden bizonnyal
távol állott attól, hogy e komoly bölce-
leti munkájában a szépségápolás kérdé-
seivel hozza kapcsolatba az ott kifejtett
nézeteket, de mégis feltűnik, hogy a fen-
tebb idézett részlet mily nagy mértékben
egyezik azokkal a törekvésekkel, ame-
lyekkel a modern nő saját testi és lelki
egészségét igyekszik teljes épségben tar-
tani.

A szépségápolásnak gyökerei ugyanis
sokkal mélyebbre nyúlnak, mint azt a
felületes gondolkodó az első pillanatban
hihetné. Mert ne felejtjük el: az igazi
szépségápolás sohasem áll meg felületes
kikészítésknél, vagy ideig-óráig tartó
kezelésnél, (amit rendszerint jószándé-
ku, de tudatlan kozmetikus-iparosok vé-
geznek), hanem minden esetben a test
egészségét, jólétét és tökéletes működé-
sét akarja rendszerint a felületen törté-
nő beavatkozásaiival elősegíteni.

Kétségtelen, hogy az ember csak akkor
képes erejének és képességeinek teljét
kifejtetni, ha minden szerve — külső is
belső is — pontosan összműködik, azaz
(hogy egy általános ismertetés a sport-
ban használatos szóval éljünk), ha a
test „jó kondícióban van.” Ehhez pedig
feltétlenül szükséges az, hogy már meg-
jelenésünkben magunkon viseljük azokat
a külső jegyeket, amelyek erre a „jó kon-
dicióra” mutatnak s amelyek emberfár-
saink előtt bizonyítják, hogy a teljes
testi és szellemi épségünk birtokában
megyünk abba a küzdelembe, amelyet
általában társadalmi életnek neveznek.

Különösképpen a nőnek van szüksége
arra, hogy külső megjelenésében a meg-
felelő összhangot mutassa. Mai társadal-
mi berendezkedésünkben a férfinek sok-
kal kevésbé van szüksége erre. Noha a
társadalmi fejlődés már régóta meghozta
a nők többé, vagy kevésbé történt egyen-
jogusítását, mégis az elmúlt századok
csökevényeképpen mindannyiunkban ott
él az a tudat, hogy a nő legelső sorban is
a tetszésre van teremtve. Nem akarok ez-
zel a téves felfogással vitába szállni, de
kénytelen vagyok megállapítani, hogy e
téves felfogás következtében még ma is
az a nő ér el nagyobb és tökéletesebb sik-
ereket a társadalmi életben, akinek
külsője egészséges testre és lélekre mutat.

Am e külső hatásnál sokkal fontosabb
az a belső hatás, amit a kellemes és har-
monikus külső magában a női lélekben
idéző elő. A tökéletes, vagy viszonylagos-
an tökéletes külsejének tudatában lévő
nő mindenestre bátrabban és magabi-
zálisan indulhat a küzdelembe, mert tud-
ja, hogy már külső megjelenésével is
hatni fog. És ez ma társadalmi életünk-
ben, ahol a nők legnagyobb része szintén
kiveszi a részét a munkából, igen fontos
és jelentős tényező.

Itt kell tehát keresnünk tulajdonké-
pen azokat a gyökereket, amelyek a
szépségápolásnak a modern életben oly
nagy lendületet és oly nagy jelentőséget
biztosítottak. És ezért kell természet-
nek találnunk, ha minden társadalmi és
osztálykülönbség nélkül igénybeveszi ma
minden nő a kozmetika vívmányait.

KOZMETIKAI ÜZENETEK:

V. P., Kolozsvár. Panaszaival keressen
fel kozmetikus szakorvost. Csak az se-
gíthet Önön.

G. Gy., Sárkány. Széplő ellen védőke-
nőcsöt levélben ajánlhatok.

SZELLEMI TORNA

Keresztrejtvény

P. Halász Imy (Belényesujlak) munkája.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
12					13		14			
15				16		17		18		
19			20			21		22		
23		24		25		26	27	28		
29			30			31	32	33		
34			35			36		37		
38										
39			40				41			
42	43		44	45		46		47		48
49		50		51	52		53		54	
55			56		57			58		
59			60		61		62			

Vízszintes sorok: 1. Ady-vers első sora, a
nyíl irányában folytatva. 12. Petőfi-költemény
címe. 13. Rangjelzés. 14. Régi fegyver (utolsó
két betűje felcserélve). 15.ána (a budhi-
mus alapeszmeje). 16. Kiténtetés. 18. A-val a

végén női név. 19. Vissza: Vonzó, magánhang-
zó nélkül. 20. Angol királyok neve. 22. Kinai
név. 23. Hóemberben van. 24. Állóvíz. 25. Borus
magánhangzói. 26. Azonos magánhangzók. 28.
A-val a középen, irány. 29. Him mássaihang-

A
LEGJOBB
BEDÖRZSOLÉS

C
A
R
M
O
L

szaggatások

HÜLÉS

REUMA ELLEN

zói. 30. N. C. S. G. 32. Rag. 34. A két utolsó
betű felcserélésével Petőfi-vers első három szá-
va. 38.p végző történetét (Pe-
tőfi leghíresebb elbeszélő költeményének XV-ik
fejezete így kezdődik). 39. Mese mássalhang-
zói. 40. Nem emez, 41. Vissza 13-ik víz-
szintes. 42. „Sértülés” mássalhangzóiak egy ré-
sze. 44. Azonos magánhangzók. 46. Keresztül.
47. Véd. 48. Kettős mássalhangzó. 49. Vonata
magánhangzói. 51. Lecibál (ékezethibba). 54.
Rendszerint maróhatású. 55.ova (kisköz-
ség Bihar megye egyik járásában). 57. Vissza
....mis (a rómaiak Diánája a görögök nitval-
lásában). 58. Tulmeleg (helyesírási hiba). 59.
Petőfi-vers címe. 61. Összefügg az okozattal.
62. Tetrajódpírol.

Függőleges sorok: A vízszintes 1. folytatása,
a nyíl irányában folytatva, a végén egy fölös-
leges betű. 2. Háboruban sokat emlegetett
olasz város. 3. Ideg, más nyelven. 4. Fáv. 5. A
13-as vízszintes. 6. Ev. püspök sz. Beckón,
meghalt 1685 (v=n). 7. Két szó 1. A 3-ik és
7-ik betű felcserélésével német költő és huma-
nista, keresztneve Erasmus. 2. Lengyel főveg
a. m. czapka (ékezethibba). 8. H-val, szám. 9.
Vissza, zug ikerszáva. 10. Pld. a Tátra (vissza).
11.am (ír) (vissza). 16. Egymásután kö-
vetkező magánhangzók. 17. Személyes névmás.
20. Csapadék. 21. Vissza: 61. vízszintes. 24. Az
elmúlt szezon nagysikerű zsidótárgyu színim-
vénének anagrammája. 27. Két szó. 1. Időmértő. 2.
Principium. 29. H. V. N. M. 30. Orosz folyó.
31. Géza anagrammája. 33. Tót női becenév.
37. 61. Vízszintessel azonos. 43. Van ilyen kör-
ház is. 45. Azonos a 13-as vízszintessel. 47. A
24-es vízszintes, vissza. 48. Kártyajáték, mely
tudást igényel. 50. Aalm. 54. Van mosó is. 56.
Vissza „gyuladj”. 58. Szó. 60. Állatlakás. 62.
J. J.

Megfejtésül beküldendő a vízszintes 1, 34 és
38, a függőleges 1, 6 és 7 sorok.

A Vasárnapi Lapok 1934. febr. 25-én megje-
lent számában közölt keresztrejtvény megfej-
tése a következő:

Vízszintes sorok: 1. Körösi Csoma. 45. Tou-
lon. 53. B. M. Evans. 67. Astronom. 73. Elise,
Nobel.

Függőleges sorok: 1. Kolumbusz. 10. Pene-
lope. 11. A rénszarvas. 40. Róberts. 41. Lu-
miere.

Helyes megfejtést küldtek be: Schlett Piro-
ska Zilah, Nagy Ilona Bethlenszentmiklós, Ugron
Árpád Kovászna, Hermann Rózsi Kolozsvár,
Lengyel Piroksa Medgyes, Költő József
Brassó, Derzi Gabriella Brassó, Andrásföldy
Jenő Brassó, Arató Gyula Brassó, Hauser I.
Brassó, Bors Ábrahám Brassó, Indig Miklós
Bukarest, Neumann Miklós Kolozsvár, Pálmai
Béla Zabola, Tuzson Erzsébet Brassó, Bokor
Baba Zabola, Tanczos Balázs Csikmindszent,
Weisz Samu Kristyor, Rózsahygyi I. Brassó,
Mátyás Mária Kolozsvár, Varga Endre Plo-
jest, Varga Albert Felsőokna, Hódó Károlyné
Csikszentmárton, Fekete Árpádné Kézdivásár-
hely, Kovács Nagy Ödön Buzáskocsárd, Ger-
gely Anna Brassó, Mórak Lajos Szentgyörgy,
Jeviczky Hajnalka Vajdahunyad, Ujvárossy
Ernőné Brassó, Fodor József Galócás, Hadnagy
Jolán Brassó, Götz Kálmán Uzon, Ekárt Gy-
la Csehetfalva, Váczy Mihály Nehoj, Nasch
Miklós Nagyvárad, Kósa Rózália Szentgyörgy,
Stein Ferenc Arges,

E heti nyereménykönyveinket sorsolás után
a következők nyerték:

1. Bors Ábrahám, Brassó.
2. Jeviczky Hajnalka, Vajdahunyad.
3. Varga Endre Plojest.

K Ö Z G A Z D A S Á G

A japán ipar dömpingje

Kitörőben az angol-japán vámháború

(London.) Az angol kormány nemrégiben az angol birodalom gyarmataiban irányuló japán textilkivitelnek ár- és súlyellenőrzését követelte a japán textilszövetségtől. A japán textilgyárosok szövetsége ezt a követelést kerekén elutasította és az azóta folyó tárgyalásokon sem sikerült közeli közeledést létrehozni, míg végül most

a tárgyalások végleg megszakadtak.

Ennek kihatása a Londonban folyó angol-japán kereskedelmi tárgyalásokon is megnyilvánult, mert azokat is megszakították. Gazdasági körök véleménye szerint a vámháború Japán és Anglia között ezután elkerülhetetlennek látszik.

MÁR FINNORSZÁGOT IS ELÁRASZTJA A JAPÁN ÁRU

(Helsinki.) Japán eddig nem igen érdeklődött a finn piac iránt és csak az elmúlt őszön kezdte meg hadjáratát a finn piac megszerzésére. Míg a múltév februárjában mindössze csak 115 ezer finn márkát tett ki a japán bevétel, ez év februárjában ez az összeg már 1 millió márkára emelkedett. Különösen szövetet, vegyes textilárut, hálókat, fémeket, olajokat és gumigyártmányokat, valamint ceruzát és sportcipőket szállít Japán hihetetlenül alacsony árakon. A finn ipari érdekeltségek már a kormány közbelépését kérték a belföldi ipar védelmére.

Hat bank kapott szélesebb-körű devizaengedélyt

Elégedetlenkednek a kimaradt pénzintézetek

Bukarest, március 10

Tegnap közzétűk az új bankdeviza-rendelet lényeges pontjait, amely szerint néhány kivételezett banknak, kísérletképpen megengedik, hogy a megvett devizák eladását is eszközölhessen. Ez az öt kiválasztott bank: a Banca Românească, Banca Comercială Română, Bank of England, Banca Romcomit, Banca de Credit și Societatea Bancară. A többi bankok csak a jegybanktól kapott devizákkal szolgálhatják ki ügyfeleiket. Természetes, hogy a kimaradt sok bank tiltakozik az ilyen elintézés ellen és hír szerint erőteljes közbenjárásra készül a jegybanknál. Ilyenformán —

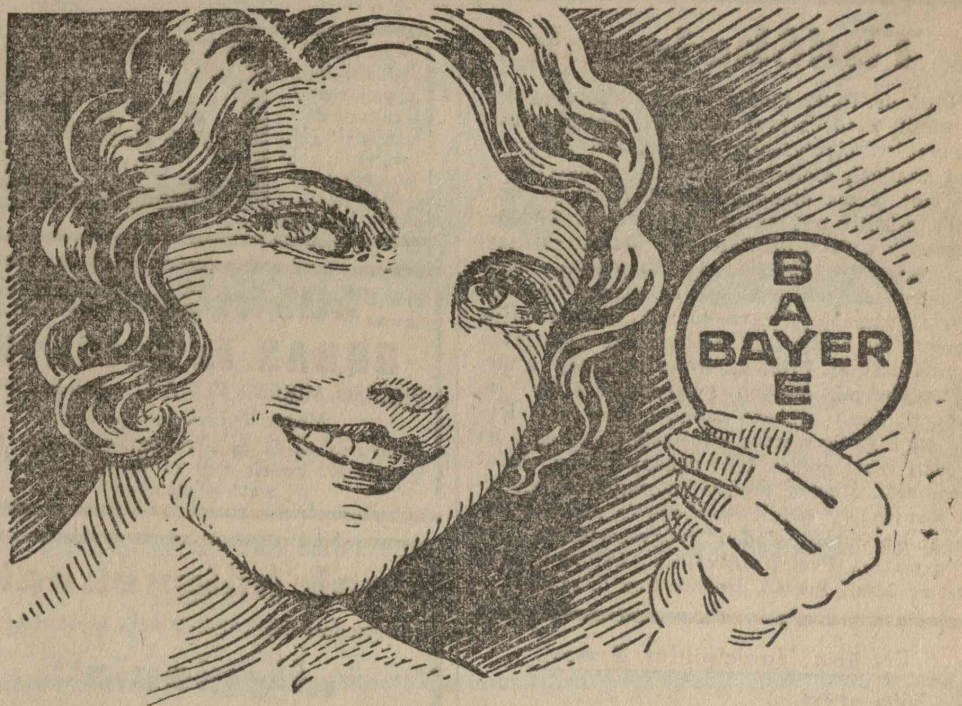
az egész devizakereskedelem a kivételezett nagybankok útján történik majd.

— Általában — mondják bankkörökben — mindez nem a bankok devizakereskedelmi jogának visszaállítása, legfeljebb egy igen óvatos lépés ebben az irányban. Hiszen a bankok eddig is nyújthattak be devizakeresket, ügyfeleik nevében, a Banca Naționalăhoz. Az új mindössze annyi, hogy ezentul minden devizaigénylés a bankok útján történik, a jegybank közvetlenül nem fogad el igényléseket, továbbá új a két ezrelék bankjuttalék. A bankvilágot azonban ezzel még nem tették boldoggá, különösen, mikor kivételes helyzetbe hozták hat nagy fővárosi bankot.

A kártevők elleni védekezés a gyümölcsösben rügyfakadás előtt

Egy pár hét választ el már csupán a rügyfakadás idejétől és az utóbbi hetek időjárása már ideálisan alkalmas volt a gyümölcsfák kártevői ellen való védekezés minden vonalon való megkezdéséhez. Szükségesnek tartjuk ezért röviden összefoglalni a gyümölcsöskerttulajdonosok részére azokat a teendőket, amelyeket e hó folyamán feltétlenül el kell végezni. Az első teendők a következők: 1. Hernyó- és szövőcsigánál a fán található összes hernyófészkeket és egyéb, őszről fennmaradt száraz lombot, gyümölcsmumákat, stb. gondosan eltávolítjuk. 2. A vastagabb ágakat és törzset drótkéfével alaposan lekéféjük, de előbb kaparóval a laza kéregrészeket lekaparjuk, a hulladékokat elégetjük, vagy elássuk. 3. A fatörzsek környékét a csurgóig ásonyomnyira felássuk, tányérozuk, megtrágyazzuk. Az istállótrágyát szükség esetén műtrágyával is pótoljuk. A fa fejlődését mérséklő gennyel, míg a gyümölcsképződést hatáson a szuperfoszfáttal mozdítjuk elő. 4. A száraz ágakat lefűrészelve és a koronát nagy szakértelemmel megtrágyáljuk, hogy az szellős és levegős legyen. 5. A fentiek elvégzése után minden gyümölcsfa-sebhelyet, bármilyen is származzék az (gyesés, zuzódás, rovarragás, jégverés), ólós késsel simára faragunk és azt Almolával bekenve, légmentesen elzárjuk. Ezáltal megvédjük a sebhelyeket mindennemű élősködő és gombakártevők letelepedésétől. A védőréteg alatt a sebhely gyorsan és simán beheged. Különösen nagyfontosságú a sebhelynek ilyen módon való kezelése az almafáknál, ahol a sebhelyek a vértetű elszaporodásának a fészkei. Az almafák sebhelyeit nemcsak télen kell állandóan figyelni, hanem tavasszal és nyáron is és mindenesetre utóbban keletkezett sebhelyet azonnal be kell kenni Almolával. 6. Az eredményes gyümölcsfaápolás és védelem tulajdonképpen ezek után következik és az u. n. téli permétezés, mely három célt szolgál: a repedezett durva kéreg megifjítását, a zuzmó és moha elpusztítását és az áttelelt rovar-kártevők (álcsák, peték), szövőcsigák és gombabetegségek elpusztítását. A Novenda egy magas kőntartalmú gyümölcsfakárbolineum, mely bordói lével

(rézgálic és mész) egyszerűen keveredik. A téli permétezt szokásos már lombhullás után vagy télen bármely fagymentes napon végezni, de ha az elmaradt volna, úgy rügyfakadás előtt 2-3 héttel, ezen permétezés minden körülmények között elvégezendő. Miután a Novenda minden szükséges hatóanyagot tartalmaz, a régebbi téli, két permétezés, egyetlen munkamenetben elvégezhető. Előírt permétezés egy-szeri téli permétezésre: 100 liter vízben 2 kg. rézgálic, 2 kg. szalonnás mész, hozzá 5 kg. Novenda. Permétezőskor az almafáknál a gyökérnyakát is ki kell bontani, mert a vértetű ott telel ki. A gyökérnyakát Novendával jól be kell permétezni. Erősen varasodásos, ragyás alma- és körtétfákat a következő permétezővel permétezzük: 100 liter vízben 1 kg. rézgálic, 2 kg. szalonnás mész, hozzá 8 kg. Novenda. A téli permétezéssel a fák ugyiszólván egy alapos lemosást kapnak, tehát az összes fajtájú áttelelt rágó-szívó-kártevők és gombabetegségek egyetlen téli permétezéssel tökéletesen elpusztíthatók. Miután a fákban található áttelelt kártevőket így elpusztítottuk, védekezésünk kell a különféle mászóférgek ellen, melyek a fa tövében, a lehullott levelek alatt, a gyeper és gaz között telelnek ki és kora tavasszal a törzsön kuszának fel. Ilyen kártevő pl. a bimbólikasztóbogár, mely a fa virágát pusztítja el. A Hiberna hernyóenyveggyűrtre későbbi időpontban is feltétlenül szükség van, mikor a fáról lehullott araszolók, melyek a levélzetet teszik tönkre, a törzsön ismét azonnal felkuszni igyekeznek. Még később az almamoly hernyója által megfűrt kis gyümölcs, a hernyóval együtt a földre hull, a hernyó a gyümölcsből azonnal kimászik és a törzsön azonnal visszakuszál, hogy óriási kártételét ilyen módon még több ízben megismételje. A fák törzsére hártypapírból kb. mellmagasságban 8 ujjnyi szélességben papírvet kötünk, hogy hózag ne maradjon sehol. A papírosra 1-2 mm. vastagságban rákenjük a Hiberna hernyóenyvet. Ha a fentieket pontosan elvégezzük, mindent megtettünk, amit a siker érdekében megtehetünk.

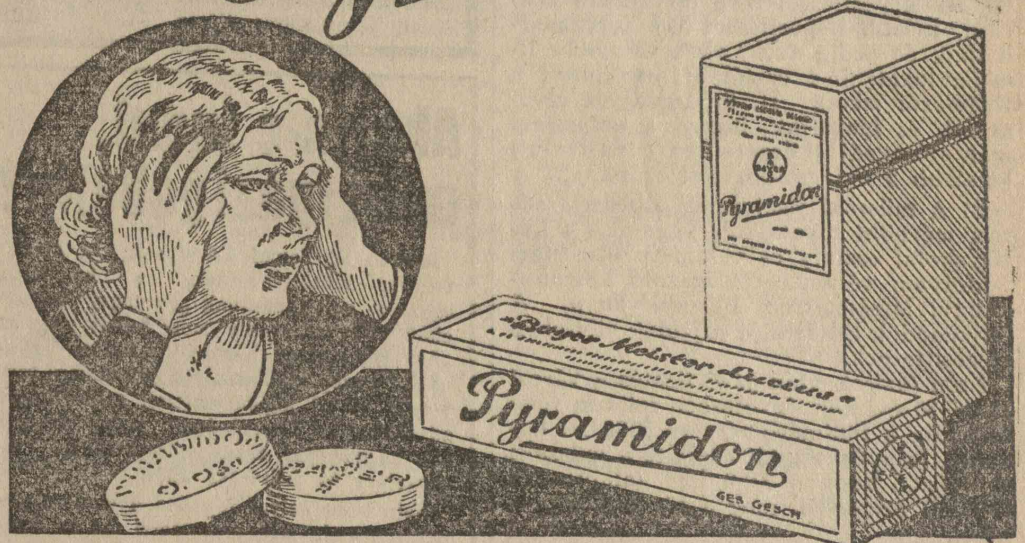

NEM ISMER SEMMIFÉLE FEJFAJÁST!

Mert a Pyramidon mindig használ neki és a rosszullétet már annak első jeleinél — megakadályozza.

Tegyen Ön is úgy, mint ez a fiatalasszony: használja kizárólag az eredeti Pyramidont a Bayer-keresztrel!

Pyramidon

A közgazdaság hirei

KEVÉS A MEZŐGAZDASÁGI KAMARA

(Bukarest) Az ország mezőgazdasági kamaráinak elnökei a napokban küldöttéleg kérik fel a kamarák központi szövetségét, hogy járjon közben az illetékes helyeken a mezőgazdasági kamarák számának csökkentése ellen. Az országnak hatvan mezőgazdasági kamarára van szüksége.

ŐSZRE HALASZTOTTÁK A VADÁSZATI KIALLITÁST

(Bukarest) A május 15-ikére, Bukarestben, a Károly-parkban tervezett országos vadászati kiállítást elhalasztják és az ősszel, szeptember 15 és október 15 között tartják meg.

ÚJ VÁSÁRNAPOK

(Bukarest) A földművelésügyi minisztérium a következő újabb vásárnapokat engedélyezte: Kákofalván (Krassó-Szörénymegye) évi pótvásár március 14-én. Alsóváranyon (Krassó-Szörénymegye) hetivásár kedden. A nagyküküllőmegyei Achitán az évi juhvásárt megszüntették. Fejérmegyében Alvincen az évi vásár

napjait március 23-25-ről március 13-15-re tették át.

A BÁNSÁGBAN MÁR DOLGOZNAK A MEZŐN

(Bukarest) A földművelésügyi minisztériumhoz érkezett jelentés szerint az ország egyes részein, így a Bánságban, a kedvező időjárás folytán már megkezdődtek a mezőgazdasági munkálatok.

SPANYOL-ROMÁN KERESKEDELMİ TÁRGYALÁSOK

(Madrid) J6 pár napja folynak a megbeszélések a spanyol és a román kormány megbízottai között az új kereskedelmi szerződés megkötéséről s most végre eljutottak odáig, hogy a lényeges pontokban megegyeztek és rövidesen a szerződést is aláírják. Románia a szerződésben lemond a spanyol mandula, füge, rizs, banán, olivaj, halkonzervek, szőlő, paprika, stb. bevitt szűjtő fényűzési adóról és kötelezi magát, hogy ezeknek a cikkeknek nem utasítja meg a bevitelét, valamint a szükséges devizákat is kiutalja.

Tüdőbetegek

Prof. dr. Páter tüdőteája erősíti és gyógyítja a tüdőt, a tüdőszövet sebeiinek elmeszesedését kedvezően befolyásolja, megszünteti az éjszakai izzadást, csökkenti a köhögési ingeret és a köpetet, a tea étvágygerjesztő, testület növel és erősíti a test ellenálló képességét. Tüdőbetegeknek a Prof. dr. Páter-féle tüdőtea rendszeres használata az egészségi állapotban nagy javulást idéz elő s ennek nemcsak külsőleg lesznek látható jelei, hanem sok esetben tartós gyógyulást hoz. Ezek dicsérik ezen gyógytea kiváló hatását. Prof. dr. Páter tüdőteája a meggyeszkhelyek legtöbb gyógyszerárában és drogériájában kapható azonnal, ahol nem lenne, ott a gyógyszerész kifejezett kívánságra az eredeti csomagolású teát néhány napon belül megszerzi. Minden eredeti csomagban a feltaláló törvényileg védett fényképe és aláírása látható. Kaphatók minden gyógyszerárában és drogériában. Postai szétküldés Csillag-gyógyszertár által, Brassó, Hosszu-utca 5. szám.

Prmăria Municipiului Braşov.

Nr. 3686—1934.
Serv. ad-tiv.

Pályázati hirdetmény.

A közhivatalnokokról szóló szabályrendelet végrehajtási utasításának 78. szakaszának rendelkezése ugymint a f. é. február hó 8-án 216. sz. a. kelt miniszteri engedély alapján Brassó törvényhatósági városnál üresedésbe jött következő állások betöltése céljából pályázatot hirdetünk.

Betöltésre kerül:
egy földmérő (Topometru) és
egy műszaki tisztviselő (agent tehnic)
állás a városi mérnöki hivatalnál.

A folyamodóknak fentemlített utasítás 7. szakaszában előírt mellékletekkel ellátott kérelmüket legkésőbb 1934 március hó 20-áig, 13 óráig az itteni városi tanácsnál kell, hogy beadják.

A mellékletek a következők:
1. Születési bizonyítvány,
2. Állampolgársági bizonyítvány;
3. Iskolai és képzettségi bizonyítványok;

4. Hatósági orvos által kiállított hivatalos bizonyítvány arról, hogy a folyamodó egészséges és közszolgálatra alkalmas;

5. Bizonyítvány arról, hogy folyamodó katonai kötelezettségének eleget tett;

6. Erkölcsei bizonyítvány;

7. Az általa birt nyelvek felemlítése.

A követelt képesítés a következő:
A) A földmérői állásra:

Egy liceum vagy más hasonlangu intézet és a földmérői iskola (şcoala de topometrie) I. ügyosztályának végzettsége. Ha ily képesítéssel bíró folyamodó nincsen, kisebb képesítéssel is folyamodhatnak és pedig azok, akik valamely liceum legalább 4 osztályát, valamint a földmérői iskola II. ügyosztályát elvégezték és igazolják, hogy a kataszteri igazgatóságnál (Direcţiunea cadastrului) legalább 5 évi gyakorlatot szereztek.

B) A műszaki tisztviselői állásra a városi mérnöki hivatalnál: Legalább 4 középiskolai osztály és valamely utmesteri tanfolyam végzettségét igazoló közmunikaügyi Minisztérium bizonyítványa. A folyamodók közül a jó rajzolóknak előnyben részesítetnek.

Ezen állások után járó fizetés a városi 1934—35 évi költségvetésben fel van véve és pedig a földmérő részére 5500 lei havonta, (alapfizetés 1100 lei) és a műszaki tisztviselő részére 3350 lei (alapfizetés 750 lei) ezenkívül még a törvényes pótlékok.

Braşov, la 1. Martie 1934.

Primar-delegat: Secretar general:
Dr. Brediceanu m. p. Socaciu m. p.

Gazdasági tanácsadó!

A gyümölcskertészet elemei

Különös tekintettel a gyümölcsfák betegségei elleni védekezésre, 53 rajzzal. Irta

Dr. BERNATSKY JENŐ

Ára 120.— Lei.

Kapható a Brassói Lapok könyvosztályában. Brassó, Kapu-utca 56—58., az udvarban.

HOTEL IMPERIAL

Bucureşti, Calea Victoriei 49 szám, a királyi palota mellett.

A legközpontibb fekvésű legegényesebb és legkényelmesebb szálloda — Teljesen átalakítva. — Szobák fürdőszobával vagy anélkül, kilitás a Calea Victoriei-re és a királyi palotára. Új fogadó- és olvasóterem. Billar — Családi helyiség. — Európai kávéház. — Versenyvárak.

Félrevezetik Önt, ha „OLLA” helyett silány utáztatokat ajánlanak. Utasítsa vissza ragaszkodjék az eredeti csomagolású „OLLA”-hoz

Prima száraz **bükk-tüzfát** szállít napi áron

ORBAN és KELEMEN

BRASSÓ, MIRCEA VODĂ 8. - Telefon 3—86.

Megrendelések feladhatók:

Kapu-utca 42 sz az udvarban — Telefon 242;
Gonser R, Fekete-utca 23 és az „Agisz” rózsatéri üzletében

Csak hölgyeknek!

Legmodernebb külföldi módszerrel dolgozó

„Hygienia“

Fűzősalon, Brassóban, Kapu-utca 44 szám alatt megnyílt.

Szőlőoltványokat

a legkeresettebb fajokból garantált fajtisztán, ugymint amerikai sima és gyökerező alanyvesszőket szállít:

CASPARI FR. Mediaş

Arjegyzék kívánatra ingyen!

Nedoma

a 3. kirakásban mutat: kabát, és kosztümszövegetek külföldi minőségben, míg a készlet tart
Lei 250, 350, 400, 550.

Bérbeadó

Megyeszékhelyen (Erdélyben) főter legforgalmasabb helyén jól jövedelmező 20 szobás szálloda, étterem és sörcsarnok, teljes berendezéssel. Értekezni lehet Izsák Bélánál, Târgu-Mureş, Főter 51. 1918

Akarja-e tudni, mi az igazi gobelin?

Szerezze be Tolnai Károlynak, a kiváló magyar műtörténésznek, a hamburgi egyetem volt tanárának „Ferenczy Noémi” című könyvét, amely most jelent meg az „Ars Hungarica” negyedik kötete gyanánt. A szép kiállítású mű 30 oldalnyi szöveggel és 33 képmelléklettel teljes képet ad a modern képzőművészetről a világhírűvé lett nagybányai zseni művészetének ismertetése és méltatása által.

Nem lehet helyes fogalma a modern gobelinről, amíg meg nem szerzi ezt az értékes művészeti könyvet.

Nagyszerű husvétii ajándék!

Ára díszes vászonkötésben 180 lei. Kapható a Brassói Lapok könyvosztályában, Brassó, Károly király-utca 56—58.

Hogyan éljen a gyomor és bélbajos ember?

Irta: Dr. Lukács Pál főorvos.

Gyakorlati tanácsok gyomor- és bélbetegségekben szenvedők részére. Ára 78.— lei.

Kapható a Brassói Lapok Könyvosztályában

Családjának valamelyik tagja beteg?

Minden figyelmét arra kellene összpontosítania, hogy minél előbb meggyógyítsa és a többi családtagokat a fertőzéstől megóvjá.

Egyik gyermeke beteg és Ön aggodí, minden figyelmét leköti ő. De más kötelessége is van: a többi gyermeket és Önt magát is a fertőzéstől megóvjá. A tudomány kitűnő, erős, de amel-

lett a szövetekre teljesen ártalmatlan fertőtlenítőszerrel ajándékozott meg bennünket: FRISS superoxyddal. Ragaszkodjék hozzá, hogy az egész család reggel és este azzal gargalizáljon.

HYPEROL-LAL FRISS superoxydja lesz

Hogyan állíthat elő FRISS superoxydot? Nagyon egyszerűen! Egy tabletta Hyperolt bele tesz fél pohár vízbe, vagy kamillateába és megvan a FRISS superoxyd, amely minden bacillust megöl.

Gondoljon arra, hogy egy jó, hatékony fertőtlenítőszerrel sem nyelni, sem pedig mint egy bonbont a szájban szétolvasztani nem lehet.

Ön és gyermekei, öblö-gessék szájukat minden reggel Hyperollal és védve lesznek a bacillussokkal és betegségekkel szemben!

FRISS superoxyd.

HYPEROL

készítve, a legjobb fertőtlenítőszer, és nem mérgező.

Kapható minden gyógyszerárban és drogériában.

Kis tubus 10 tablettával 30 lei
Nagy tubus 20 tablettával 47 lei

APRÓHIRDETÉSEK

Egy szó 4 lei, vastag betűkből 8 lei. Legkisebb hirdetés 10 szó. Állatképeseknek, vagy ugyanazon szövegű hirdetés négyszeri feladásánál 25% engedmény. A hirdetés díjak előre fizetendők. Támpéldányt nem adunk.

Vétel-eladás

Ingyenutalvánnyal 4 pár zokni 100 lei, hatszoros talppal, sarokkal, orral. Felvilágosítás Gross Ferenc harisnyagyárában, Kapu-utca 38., udvarban.

Gyógyszertárat bérelnék Erdélyben, készpénz és ingatlan garancia mellett, ajánlatokat „Gyógyszerész” jelígre a kiadóba kérek. 1918

VIZITURBINÁT Francist 30—40 HP-vel, 3,2 m-es öntött és 0,4, 0,6 m-es vaskeszosorus fafogaskereket keres megvételre Radvanszky, Sándor. 1910

A mugi jud. Odorheiu tej-szövetkezet eladná évi vajtermelését. Napi mennyiség 25—30 kgr. Megkeresések a szövetkezet igazgatóságához kéretnek. 1867

Veszek 1 drb. 3—5 lóerős benzínmotort, 1 drb. szalma-kötélfonógépet. Ajánlatokat Vajna J. Calea Victoriei 65. Braşov. 1845.

Óriási jövedelmet biztosító, konkurenciamentes vállalat, megynként negyvenezer lej-jel átvethető. Érdeklődni Handel, Bul. Reg. Ferdinand 3. Oradea. 1917

Gyapjuplús-, spárga-szőnyegek

SZÖNYEGHIDAK
ÁGYELŐK

TEHÉNSZŐR-
SZÖNYEGEK

DIVATOS MINTÁKBAN ÉS MINDEN NAGYSÁGBAN
TELLMANN & WOCET SZÖNYEGÁRUHÁZBAN.
BRASSÓ, BUZASOR

Jókarban 6 cilinderes „Kreuzler” autó jutányosan eladó. Csikszeredai állatorvos. 1919

Dicsőszentmárton főterén bevezetett fényképezési műterem azonnal kiadó. Értekezni Benjamin Márton, cipő- és férfidivat-áruházban. 1930

Jókarban levő zongora helyszülke miatt eladó. Brassó, Cenkalja/a 14. I. em. 1926

Jókarban levő motorkerékpár mellékkocsival eladó. Brassó, Vasut-utca 14. 1920

Állást keres

Lakatos, gépész, villanyszerelő vizsgával állást keresek április 1-re. Szíves megkezesést „Gépész” jelígre e lap közvetít. 1826.

Állást nyer

Perfekt női-fodrász azonnal állást nyerhet, fizetés havonta 4000 Lei. Traian Pandelescu Craiova, Calea Unirii 96. 1930

Önálló varróleányokat keres Szalon Femina. Brassó, Kolostor-utca 4. 1920

Házasság

Fiuk! ki levelezne unatkozó falusi leánnyal? Leveleket kiadóba, „Szórákozás” jelígre. 1920

Házasság céljából fiatal keresztény gyártulajdonos keres intelligens urleányt, akinek készpénz-vagyonával gyárnak fejlesztéséhez hozzájárna. Leveleket: „De a pénz minden” jelígre, Arad, Posta Restanto. 1930

Gyümölcs- és sétányfákat,

cserjéket, rózsákat és szőlőoltványokat szállít a legjobb minőségben:

Ambrosi-Fischer és Tsai rt.

Kérjenek árjegyzéket.

Árú - Nagynyed.

Kérjenek árjegyzéket

Felölsszerkesztő: Kocsis Béla

Kiadó lap- és nyomdatulajdonos: Lap- és Könyvkiadó Rt., Braşov—Brassó.